

DIPLOMADOLGOZAT

BAKSA LOLA LAURA
emberi erőforrás tanácsadó

Budapest

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Emberi erőforrás tanácsadó Szak

Különböző perspektívák az óvodai pályaismeret-bővítésről: Egy magánóvoda empirikus vizsgálata az iskolaérett óvodáskorú gyerekek körében

Belső konzulens: Vizstenvelt Andrea
Egyetemi adjunktus

Készítette: Baksa Lola Laura
B7PMRK
levelező tagozat

Intézet/Tanszék: Vidékfejlesztés és Fenntartható
Gazdaság Intézet

Budapest

2023

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés.....	2
II. Szakirodalmi háttér	4
II.1. Pályaorientáció fogalma, fontossága.....	4
II.2. Pályaorientáció a nevelésben Magyarországon.....	5
II.3. Az óvoda nevelési feladatai	7
II.4. Óvodáskorúak sajátosságai	8
II.5. Iskolaérettség meghatározása	11
II.6. Pályaorientáció lehetőségei az óvodában.....	12
II.7. Strukturált csoportfoglalkozás fogalma, sajátosságai	14
III. Saját vizsgálat.....	15
III.1. Kutatási célok, kutatási kérdések és hipotézisek	15
III.2. A vizsgálat körülményei és helyszíne.....	16
III.3. A kutatási módszerek és a minta bemutatása.....	17
III.3.1. A kérdőíves kutatás – szülői kérdőív	17
III.3.2. Strukturált csoportfoglalkozás – óvadás iskolaérett korcsoport	18
III.4. Eredmények	19
III.4.1. Kérdőíves kutatás - szülői kérdőív	19
III.4.2. Strukturált csoportfoglalkozás – óvadás iskolaérett korcsoport	35
IV. Következtetések, javaslatok	44
IV.1. Kérdőíves vizsgálat – szülői kérdőív.....	44
IV.2. Strukturált csoportfoglalkozás – óvadás iskolaérett korcsoport.....	50
V. Összefoglalás.....	56
Irodalomjegyzék	59
Mellékletek	62
Függelékek	90
1. sz. függelék.....	90
2. sz. függelék.....	91
3. sz. függelék.....	91

I. Bevezetés

A pályorientáció egy egész életen át tartó támogatási folyamatot jelent (Kenderfi, 2011). Véleményem szerint ezt a folyamatot a lehető legkorábban, így már az iskolaérett óvodás korosztálynál, el kell kezdeni megalapozni az életkori sajátosságaikhoz igazodva. Diplomadolgozatom témája Galló Györgyné 2021-es diplomadolgozatára épül, melynek címe: „Pályorientációs tevékenység empirikus vizsgálata a szocializáció másodlagos színterén az óvodákban, az iskolaérett korcsoport körében”. Diplomadolgozatának célja az volt, hogy egy mátrafüredi állami óvodában megvizsgálja a strukturált csoportfoglalkozás alkalmazhatóságát az iskolaérett óvodások körében. Emellett kutató munkát végzett az óvodapedagógusok munkáján keresztül a pályorientáció szakterületéhez köthető ismeretbővítési folyamatokról. Ebből a diplomamunkából kiindulva szeretném megvizsgálni egy diósi kétnyelvű magánóvodában a strukturált csoportfoglalkozás megvalósíthatóságát és hasznosságát, valamint a szülők hozzáállását és véleményét az óvodáskorban elkezdett pályorientációs tudásmegalapozásról.

Tapasztalataim szerint a pályaválasztás sok családban egy igen nehéz téma. A XXI. században rengeteg lehetőség közül választhatnak a gyermekek és a családok, ha szakmákról, pályákról vagy hivatásokról van szó. Ez egyrésztől jó, mert vannak választási alternatívák, így a legtöbb embernek meg van a lehetősége azt a munkát végezni, ami hozzá legjobban illik, a későbbiekben pedig pályát módosítani, ha szükséges. Másrésztől pont ez a nagyszámú opció nehezíti meg a döntést sokak számára, mivel nincsenek tisztában az összes lehetőséggel, illetve azzal, hogy a saját kompetenciájukhoz, képességeikhez és érdeklődésükhöz melyik a legjobban illő pálya. Vannak emberek, akiknek csak azok a pályák vannak a látókörükben, amikkel a szűkebb (vagy tágabb) társadalmi körükből ismernek.

Galló diplomadolgozata és az eddigi tanulmányaim hívták fel a figyelmemet egy olyan lehetőségre, amely a későbbiekben lehetővé tenné gyermekek számára, hogy könnyebben induljanak el a pályaválasztás rögzös útján. Ha már egészen fiatal korban elkezdik bővíteni egy gyermek látószögét – természetesen az életkori sajátosságait és adottságait figyelembe véve – később megkönnyítheti a döntéseit és vélhetően kevésbé lesz frusztráló folyamat az iskolaválasztás, valamint a pályaválasztás számára. Egyszer egy pedagógus ismerősöm úgy fogalmazott, hogy egy gyermek nevelését úgy kell elképzelni, mint egy híd, amely egy szakadék felett vezet át. Ha a fiatalok kapaszkodók nélküli híd elé

állítjuk, akkor számára ijesztővé válik az átkelés. Ezzel szemben megkönnyítjük az elindulást, ha adunk neki fogódzkodási lehetőségeket. Véleményem szerint ez a példa jól tükrözi a mai világban a pályaorientáció fontosságát mivel, ha egy gyermek megkapja a szükséges információkat lehetővé válik számára, hogy mérlegelni tudja a választási alternatíváit a későbbiek során.

Diplomadolgozatomnak három fő fókuszpontja van, amelyek az iskolaérett óvodás korosztály és a pályaismeretbővítés – amely a pályaorientáció megalapozásához szükséges eszköz – lehetséges korrelációjának feltárására fókuszál. Az első fókuszpontom a szülőkre irányul. Meg szeretném vizsgálni a szülők véleményét a pályaismeret bővítésről, valamint, hogy mennyire tartják fontosnak, hogy az óvodában már elkezdődjék érinteni a pedagógusok a pályaismeretet, mint témát, illetve maguk a szülők mennyire figyelnek oda a mindennapokban a gyermekek tudásbővítésére ezen a területen. A második feltételezésem vizsgálatánál a magánóvodában a pályaorientációs strukturált csoportfoglalkozás hatásait és eredményességeit szeretném megismerni az iskolaérett korosztálynál, az életkori adottságaik figyelembevételével. A harmadik fókuszpontom az előző kettő konklúziójából vonható le, miszerint szükséges-e a magánóvodában is megjelennie a pályaorientációnak tematikus foglalkozások keretein belül, valamint a szülőknek lenne-e rá igényük, hogy ezeket a foglalkozásokat állandósítsák az óvoda keretein belül.

Mindezen kérdések megválaszolása előtt fontos, hogy a témakörhöz köthető fogalmakat tisztázzam, valamint a pályaorientáció alapelveit és a strukturált csoportfoglalkozás kereteit ismertessem. Ezeken kívül meg kell ismernünk a tárgyalt korosztály jellemzőit és sajátosságait, valamint az óvodák és magánóvodák nevelési feladatait, mint a szocializáció másodlagos színterét.

II. Szakirodalmi háttér

II.1. Pályaorientáció fogalma, fontossága

A pályaorientáció felfogása kezdetben nem úgy volt értelmezhető, mint napjainkban. A munkaválasztás eleinte kényszerhelyzet miatt történt, egy megváltoztathatatlan pályadöntésként fogták fel. Ezt követően a létfenntartás volt a fő szerepe. A XXI. században a megváltozott gazdasági-társadalmi jellemzők végett és a fejlődéselvű felfogás miatt már olyan kulcsfogalmak kapcsolódnak a pályaválasztáshoz, mint az önmegvalósítás, az önérvényesítés és akár az örömforrás iránti vágy. Ez a koncepcionális változás szükségessé tette azt a szolgáltatást, amely segítséget nyújt a különböző életkorú és iskolázottsággal rendelkező egyéneknek tisztázni a munkához való viszonyát, értékrendjét, és céljait (Kenderfi, 2011).

Hazánkban gyakran a pályaorientációt egy alkalmi, külső segítségnyújtási tevékenységként értelmezik (Suhajda, 2017). Valójában a pályaorientáció egy több szakterületet érintő, vagyis interdiszciplináris tudományterület, amely magába foglalja a pszichológiai, közgazdasági, jogi és munkatudományi ismereteket. A legfontosabb célja, hogy támogassa a lehetőségek és a valóság, illetve a vágyak és a realitások összehangolását, ezzel segítve az egyén pályaválasztását. A pályaorientációs folyamat nem egy statikus ismeretátadás, hanem egy dinamikus, aktivitásra ösztönző, folyamatelvű megoldás. A korszerű értelmezése alapján elsődleges célcsoportja a döntési és választási helyzetek előtt álló vagy már benne lévő személyek. Az új pályaorientációs szemlélet megértésének nagyon fontos eleme a Lifelong Guidance (LLG) (Kenderfi, 2021, 7.old.). Ez az értelmezés azt mondja ki, hogy az ember az egészséletesen áttartó tanulás mellett (Lifelong Learning, LLL) (Kenderfi, 2012, 11.old.), az életpályáját is változtathatja vagy kényszerülhet változtatni, mindez döntések sorozatával valósul meg, tehát az új pályaorientációs megközelítés egy egész életpályát támogató rendszert jelent (Kenderfi, 2012). Tehát a Lifelong Guidance nem egyenlő a szakképzéssel, mivel ez egy összetettebb folyamat, egy pedagógiai tevékenységrendszer, mely hatásást a fejlődéslélektan előírásai szerint ágazatközi struktúrává menedzselve fejti ki (Borbély-Pecze et al., 2019).

„Donald E. Super (1951, 1957, 1968, 1984) kutatásai alapján a pályaválasztási folyamat az életszakaszok sorozata, ahol a fejlődés eredményesen irányítható. Elmélete a pályaválasztást és a pályán tanúsított magatartás komplex szemléletén alapul, ezzel azt az alapkonceptiót segíti érvényre juttatni, hogy a pályaválasztás és a szakmai fejlődés olyan életre szóló

folyamat, amely a személyiséggel és a pályával kapcsolatos követelmények egymásra hatását dinamikus egységben kezeli” (Suhajda, 2017, 10.old.).

A pályaaorientáció tartalma nem más, mint a pályaválasztás előtt álló fiatal önismeretének és tudásának bővítése, illetve a munkavilágával kapcsolatos ismeretek átadása, folyamat révén. A végső döntést mindig az egyén hozza meg, de segíthetjük a folyamatban. A pályaaorientáció által megismerheti a személyiségjellemzőit és lehetőségeit, amik a munkavilágában hangsúlyos jelentőséggel bírnak. Megtanulhatja figyelemmel kíséni önmagát, megismerni értékeit és ebből kiindulva kialakítani céljait. Valamint megértheti az információk fontosságát és megismerheti azok megszerzésének módját. Az önismeretének mértéke szoros összefüggést mutat a döntése helyességével. A pályaaorientáció egy, a pályák ismeretére és a munkavilágára felkészítő folyamat, amely az egyén érdeklődésére, képességeire, munkamódjára és értékeire alapoz. Segít a fiataloknak, hogy képet kapjanak a világról, pályákról, munkafeladatokról, karrierlehetőségekről, ezzel hozzájárulva a sikeres iskolaválasztáshoz, a szakmaválasztáshoz, később pedig az élet-pályaaépítéshez (Kenderfi, 2012).

Korábban a pályaaorientációt a pedagógiai pályaaorientációban alkalmazták, ahol pedagógiai végzettséggel rendelkező szakember foglalkozott a témával, valamint az iskolapszichológus által irányított pszichológiai szakaaorientációban alkalmazták. Később az iskolai pályaaorientációs felelősök feladata lett a pályaaorientációs tanácsadás. Nekik már az alsó tagozatos tanulóknál el kellett kezdeni a pályaaorientációs tanácsadást. A folyamatosan megjelenő képzéseknek (mint például a pályaaorientációs tanácsadó, illetve a pályaaorientációs tanácsadó képzésnek) köszönhetően manapság már minden korosztálynak és különböző élethelyzetben lévő egyénnek elérhető a számára legmegfelelőbb szakképesítéssel rendelkező tanácsadói szolgáltatás (Suhajda, 2017).

II.2. Pályaaorientáció a nevelésben Magyarországon

A Nemzeti Alaptantervben is megjelenik a pályaaorientáció, mint fejlesztési terület. Először 1967-ben kiadott Kormányhatározatban foglalkoztak a pályaaorientációval, ezt követően az 1971-es határozatban fogalmazódik meg a támogató tanácsadás és annak tényleges feladatai, melyben még az elsődleges törekvés célja a népgazdasági igényeknek megfelelően irányító hatás érvényesítése (Kenderfi, 2012). Ez a határozat és a kialakult szaknyelv, illetve az akkor létrejött intézményrendszer példája a későbbi oktatáspolitikai szemléletmódra látenssen hatással volt, mivel a pályaaorientáción még sok esetben a

pályaválasztási tanácsadást értik, annak ellenére, hogy e fogalom mellett már különálló terminológiai kifejezésként megjelent a pályaaorientáció (Borbély-Pecze et al., 2022). Az 1995-ben megjelent Nemzeti Alaptanterv már törvényileg vezette be a pályaaorientációt (Kenderfi, 2012), és már megfelelően kezelte a fogalmat. A pályaaorientáció kiemelt fejlesztési területként fogalmazódik meg, viszont a végrehajtandó pedagógia feladatokhoz nem társul végrehajtási intézkedés és megfelelő erőforrás (Borbély-Pecze et al., 2022). Az 1995-ben a Nemzeti Alaptanterv szerepe „a kötelező oktatás tartalmi szabályozása, a közoktatás országosan érvényes általános céljai, a közvetítendő fő műveltségterületek, a tartalmi szakaszolás és az azokban megvalósítandó fejlesztési feladatok” meghatározásában valósult meg (Galló, 2021, 8.old.). Ebben a 130/1995. (X. 26.) Kormányrendeletben tíz műveltségi területen határozzák meg a pedagógiai fejlesztési tevékenységeket, melyek közül az egyik az „Életvitel és gyakorlati ismeretek”. Ez a műveltségi terület kiterjed a technika és háztartástan mellett a pályaaorientációra is. Ez a dokumentum innovációnak minősül az egyének pályaa-munka világában történő tájékozódásának ösztönzésében, mivel az életútszemlélet megjelenését alapozza meg. Követelménymoduljában fellelhetők az eredményes pályaaorientáció pszichés összetevői, a vágyak és a realitás egységesítése által az önismeret fejlesztése és a pályaaismeret bővítése tapasztalás által (Kenderfi, 2012). A NAT-ban megfogalmazott összetevők: „az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályaa, foglalkozási ágak tartalmának, követelményeinek és a hozzájuk vezető utaknak, lehetőségeknek, alternatíváknak tevékenységek és tapasztalatok útján történő megismerése; a lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása. Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször pályaa módosításra kényszerülhetnek” (130/1995. (X.26.), 6.old.).

A 2003-ban megjelent Nemzeti Alaptanterv a kulcsképessegek fejlesztésére fókuszál, kilenc kulcsképesseget és azok fejlesztésére irányuló feladatát fogalmazza meg (Kenderfi, 2012). „A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyének szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létezéshez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához” (202/2007 (VII.31.), 7.old.). A 2007-ben módosított NAT-tal tovább erősödött a kulcskompetenciák fejlesztésére vonatkozó komponens, így összhangba került az Európai Unió oktatáspolitikájának célkitűzéseivel. Az EU oktatáspolitikájának prioritása az életen át tartó tanulás gondolatmenetéhez tartozó kompetenciák keretrendszerének megvalósítása. Ennek tudatában a NAT stratégiája között szerepel, hogy az állampolgárok tudatosan hatást gyakoroljanak életvezetésük alakítására és

kísérjék figyelemmel a munkaerő-piaci lehetőségeiket. A tanulásra, mint munkanélküliség megelőzésének eszközeként tekint, illetve lehetőségként az önmegvalósítás folyamatában (Kenderfi, 2012).

A 2020-as NAT-ban a technika és tervezés tantárgy részeként jelenik meg a pályaaorientáció. Ennek a tárgynak a célja a probléma-megoldó gondolkodás fejlesztése, illetve a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzés élményének megismerése. Céljai között szerepel a pályaaorientáció és az életpályatervezés támogatása különböző szakmacsoportok sajátosságainak megismerése révén (5/2020. (I.31)). Magyarország az európai országok között olyan országok közé tartozik, ahol fiataloknak viszonylag korai életszakaszban számos pályaaeducációval kapcsolatos oktatási lehetőséget kínálnak. Ennek ellenére a számok azt mutatják, hogy kevesen veszik igénybe ezeket a lehetőségeket. Az elsődleges információszerzés ezen témakörben inkább a közvetlen környezettől, például a családtól vagy barátoktól származik (Suhajda, 2017).

II.3. Az óvoda nevelési feladatai

A gyermekeknek 3 és 6 éves kor között kötelező óvodába járni 2015 óta. Az intézmények fenntartójától függetlenül minden óvoda köteles a központi szabályzó keretrendszer szerint megalkotni az egyéni nevelési programját (Kovács - Czachesz, 2021). A 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet foglalja magába a magyarországi óvodákban történő pedagógia tevékenység alapelveit, vagyis az Óvodai nevelés országos alapprogramját. A gyermekek szocializációjának elsődleges szintére a család, ennek nevelési kiegészítője az óvoda. Az óvodai nevelés célkitűzése, hogy hozzájáruljon és előmozdítsa a gyermekek sokoldalú, kiegyensúlyozott, harmonikus fejlődését, valamint csökkentse a hátrányokat és segítse személyiségük kibontakozását - tekintettel az életkori és egyéni sajátosságokra, illetve az eltérő fejlődési ütemre. Az óvodai nevelés általános kötelessége, hogy kielégítse az óvodások testi és lelki szükségleteit, ehhez elengedhetetlen az egészséges életmód kialakítása, az érzelmi, erkölcsi és értékorientált szociális edukáció, valamint az anyanyelvi és az értelmi fejlesztés. Emellett az óvodai életnek sokféle lehetőséget kell kínálnia a gyerekeknek az aktív tanulásra és fejlődésre. A játék, a verselés és mesélés, a mozgás, a rajzolás és az éneklés mellett a gyerekeknek lehetőséget kell kapniuk a külső világ tevékenységeinek, valamint a munka jellegű tevékenységek megismerésére is. Utóbbi főként játékos tevékenység formájában személyiségfejlesztő hatást gyakorol a gyermekekre. Munka jellegű tevékenység lehet a naposi vagy egyéb elvállalt feladatok elvégzése, a család-, a növény-, vagy állatgondozás, valamint az önkiszolgálás és a társakkal

vagy önállóan végzett alkalmi feladatok végrehajtása. Ez lehetőséget ad az óvodásoknak, hogy olyan attitűdöket, készségeket és képességeket tapasztaljanak meg, amelyek a munkavégzéshez elengedhetetlenek. Ilyen például a kitartás, a felelősség, az önállóság vagy a céltudatosság. Lényeges, hogy a gyermekek számára az aktív tevékenységek örömmel teli élmények legyenek (363/2012. (XII.17.)).

Az óvodában a tanulás természetes és szimulált környezetben zajlik, ahol az óvodapedagógus kezdeményezésére történő tevékenységi formákra épül. A gyerekek főként az utánzásos, rögtönzött és szervezett tevékenységek során sajátítanak el új ismereteket, ami hozzájárul személyiségük fejlődéséhez és fejlesztésükhöz. Az óvodai tanulás fő célja, hogy a gyerekek képességeit fejlessze és saját tapasztalataikat bővítse (Irén, 2021).

A központi szabályzó keretrendszerben továbbá a magyar anyanyelv, valamint hagyományok és kultúra nevelése is hangsúlyos szerepet kap. Ugyanakkor egyre több intézmény vezeti be a második nyelv játékos úton való fejlesztését szülői igények alapján. Ezeket a kétnyelvű óvodai programokat többségében tandíjért cserébe tudják biztosítani, mivel hivatalosan általános iskola harmadik osztálytól oktatnak idegen nyelvet a gyerekeknek. Kovács és Czachesz kutatásából kiderül, hogy a kisgyermekes szülők egyre nagyobb rétegének fontos, hogy gyermeke minél előbb megismerkedjen egy idegen nyelvvel, hogy korán megbarátkozzanak vele és bátrabban használják tudásukat a későbbiekben (Kovács - Czachesz, 2021). Ebből adódóan feltételezem, hogy a pályaismeret bővítésének fontossága is hasonló álláspontra helyezi a szülői véleményeket a jövőben, főképp a kétnyelvű óvodákban.

II.4. Óvodáskorúak sajátosságai

Az újszülött és a csecsemőkort követi a kisgyermekkor (1-3 éveskor közötti időszak), ebben a periódusban kezdődik meg az akaratlagos szabályzás és az autonómia. A csecsemőkori önmagához képest egyre összetettebb mozgásformákra képes, ábrázolásai egyre kifejezőbbek (Molnár, 2020), finommotorikája fejlődik, bár a nagymozgásai még fejlettebbnek mondhatók (Koltói, 2013). Óvodáskorában (3-6 éveskor közötti időszak) a személyiségfejlődés nagymértéke figyelhető meg.

A testfejlődés az 5 éves kora után rohamosan felgyorsul, ezt követően az első alakváltás is lezajlik. Mozgékonyság jellemzi, leginkább guggolás, térdelés, földön ülés figyelhető meg. Fontos a testtartására nagy figyelmet fordítani ebben az életkorban, ugyanis gerince és csontjai kifejezetten hajlékonyak (Molnár, 2020). Mozgékonyságokat az agy

oxigénigényével lehet magyarázni – viszonylag nagy oxigénszükségletét egy arányaiban kisebb tüdőnek kell biztosítania, amit csak sok mozgás révén képes megtenni. Az óvodás korú gyermekekre jellemző, hogy mindent teljes „energiabedobással” végeznek, tehát teljes energia tartományukat felhasználják egy-egy mozgásos tevékenység vagy feladat elvégzéséhez, ezért fontos, hogy az aktív szakaszokat nyugalmasabb kövesse. Így akadályozható meg, hogy a gyermekek túlpörögjenek a gátló mechanizmus elmaradása esetén (Koltói, 2013).

Míg 3 éves kor előtt a gyermekek a felnőtteket figyelik meg és utánozzák, addig 3 éves kor után már a társaik felé is elkezdnek nagyobb érdeklődést mutatni. Társas kapcsolataikra jellemző a fokozatos fejlődés. Kezdetben megfigyeli és utánozza társait, később nagyobb kooperációt igénylő feladatok megoldására is képesek kortársaikkal. Ezeknél az összedolgozásoknál még nem beszélhetünk az egyes műveletek tudatos beosztásáról vagy szereposztásról, a tevékenységek mégis minden szempontból működnek. A társkapcsolatok fejlődése során számos fontos állomáson kell áthaladniuk, mint például az együttlét, az együttmozgás, az összedolgozás és az együttműködés (Berghauer-Olasz, 2013).

Az óvodások értelmi fejlődésére a mágikus gondolkodás jellemző, vagyis elképzeléseik szerint a világban csodák történnek, amiket a gyermekek vágyai befolyásolnak. Ez az élénk fantáziájukkal magyarázható. Ennek árnyoldala, hogy szorongásaikat nem képesek racionális érvekkel csökkenteni. (Koltói, 2013). Jean Piaget pszichológus vizsgálatai alapján elmondható, hogy ebben a korban a kognitív egocentrikusság mellett az animizmus, az artificializmus, a finalizmus és a gyermeki realizmus jellemző. A kognitív egocentrikusság azt jelenti, hogy a gyermek saját nézőpontjából interpretálja a világot, anélkül, hogy számításba venné az egyéb lehetséges variációkat. Az animizmus a tárgyak élőlényekre jellemző tulajdonságokkal való felruházását jelenti (például a nap elmegy aludni). Az artificializmus az emberek mindenhatóságának gondolatára utal, mi szerint ők csinálták mindent, legyen szó tárgyakról, természeti jelenségekről vagy természeti képződményekről. Finalizmus alatt a gyermekek elképzelését értjük arról, hogy a dolgok az emberekért történnek, okok helyett a célokat látják (például azért esik a hó, hogy hógolyózhassunk). A gyermeki realizmus úgy értelmezhető, hogy a gyermek 6 éves koráig „a saját gondolatait is anyagi valóságnak képzei, esetleg azt hiszi, hogyha kinyitnánk valaki fejét, képszerűen benne lenne az asztal,

a mackó stb. Az észleltnek és az érzetnek, a látottnak és az álmodottnak az egybefolyása” (Berghauer-Olasz, 2013, 21.old.).

Az óvodáskorú gyermekeknél cselekedeteiket, gondolataikat, tetteiket gyakran az érzelmeik befolyásolják. Figyelmüket is arra tudják főként összpontosítani, ami érzelmeikre hatással van (Berghauer-Olasz, 2013). Ebből adódóan elmondható, hogy ebben a korban a gyerekek „érzelemvezéreltek”. 5-6 éves kor között tanulják meg saját érzelmeiket helyesen kifejezni és a bonyolultabb vagy összetettebb érzelmeiket is megértik már. 6 éves korukra képesek mások helyzetébe képzelni magukat és érzéseiket megérteni, ez az egocentrikus gondolkodás csökkenésével magyarázható (Koltói, 2013). Az óvoda kezdetekor érzelmeikre jellemző a funkcióöröm, vagyis az teszi boldoggá, ha cselekedeteivel a környezetében változást hozhat létre (például kockákat pakol egymásra). Később ezt felváltja az intellektuális öröm, amikor az elért eredmény váltja ki benne a boldogság érzését (ekkor már a kockákból felépített építményének tud örülni). Az intellektuális örömet megtapasztalhatja felfedezés, ráismerés és megismerés útján is. Tehát a tudás jelenti számára az öröm forrását, amit általában játékokon keresztül tapasztal meg. Érzelmeiről továbbá a labilitás és a polarizáltság mondható el, egyik pillanatról a másikra változhat meg a kedve, ami végletekbe menően játszódhat le. Ebben az életszakaszban fontos az empátia, a kellő megértés és a megoldáskeresés segítése a felnőttek részéről. Megjelennek az erkölcsi-szociális érzelmek, amik az időmúlásával egyre mélyebbé válnak. Barátválasztásnál egyre inkább a belső tulajdonságok fontossága jelenik meg, valamint egyebek mellett a segítőkészség, az együttérzés, a lemondás, és a mások iránti felelősség tudat megjelenése, illetve erősödése figyelhető meg (Berghauer-Olasz, 2013).

A gyermekek 8 éves korukig a legfogékonyabbak, ebben az intenzív fázisban a legeredményesebbek a fejlesztő programok számukra (Józsa, 2016). Az óvodáskort gyakran emlegetik az értelem korának (Koltói, 2013). Ez az időszak, amikor a játékok, az élmények és a megtapasztalások jelentik a tanulás alapjait. Míg a gyermekek számára ez játéknak tűnik, addig pedagógiai szempontból igen fontos fejlesztő tevékenységekről van szó társas és mozgásos tevékenységek mentén. Ebben a korban az elsajátítandó információt akkor fogadja be legjobban a gyermek, ha játékos módon adjuk át. Megfigyelhető, hogy a kapott információt a későbbi játékaiba is beépíti spontán módon (Józsa, 2016).

Az óvodáskorú gyermekek figyelmi képessége fokozatosan fejlődik, és a koncentráció időtartama nagymértékben függ az egyéni képességektől és a feladat jellegétől. Egyes

szakirodalmak szerint 5-7 éves kor között az átlagos időtartam körülbelül 15 perc, míg más szakirodalmak szerint az nagycsoportos gyerekek ennél hosszabb ideig is képesek figyelni, akár 25 percig is (Irén, 2021; Megyesi, 2020).

A szülők rendkívül fontos szerepet töltenek be gyermekeik életében, és hatásuk nagyban befolyásolja fejlődésüket. Nemcsak a nevelési stílus, hanem a családi háttér is hatással van rájuk. A szülők iskolázottsága, foglalkozása és jövedelmi szintje is meghatározó lehet a gyerekek teljesítményében, részvételében az intézményes tevékenységekben, célkitűzéseiben és önképének kialakításában. Az, hogy mennyi támogatást és bátorítást kapnak a szülőktől, szintén meghatározza a gyerekek jövőképeének kialakulását és a pályaválasztást. A későbbi életkorban az önismeret alakulása szempontjából is szerepet játszhatnak a szülők. Például egy különóra vagy szakkör lehetőséget kínálhat a gyerekeknek, hogy tovább bővítse az alaptudását és különböző módon fejlessze önmagát. Ez lehetőséget nyújthat a gyermeknek arra, hogy felfedezze saját érdeklődési területeit, erősségeit és gyengeségeit, és jobban megismerje saját magát (Ráczné – Virág, 2019).

II.5. Iskolaérettség meghatározása

Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérését befolyásolja a kisgyermek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelés. „A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre” (Barkóczi et al., 2019, 3. old.) Ha a gyermek testileg és lelkileg egyaránt egészségesen fejlődik, valamint szociálisan is érettnak bizonyul, megkezdheti az iskolai életet (Barkóczi et al., 2019), amelyet az érés és a környezet folyamatos interakciója révén érhet el. Az iskolaérettség nem más, mint a gyermek azon kvalitása, mellyel alkalmazkodni tud az új szituációhoz és az iskolai követelményrendszerhez (Berghauer-Olasz, 2013).

Egy egészségesen fejlődő gyermek testi jellemzői közé tartozik, hogy teste arányosan fejlett, mozgása rendezettebb, valamint képes akaratlagosan szabályozni mozgása mellett a viselkedését, valamint testi szükségletei kielégítését.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknek tekinthető, akinek meg vannak a tanuláshoz szükséges képességei. Észlelése és érzékelése egyre elkülönülőbb, téri észlelése és tájékozottsága, illetve térbeli mozgása életkorának megfelelően fejlett. Emellett fontos szempont a vizuális és az akusztikus differenciációjának és a testséma kialakulásának

mértéke. Kommunikációja érthető és folyamatos, képes kifejezni gondolatait és érzelmeit másoknak. Rendelkezik alapvető ismeretekkel önmagáról és környezetéről, például ismeri a napszakokat, az alapvető közlekedési szabályokat, szűkebb lakókörnyezetét és szülei foglalkozását.

Az interperszónálisan érett gyermekekre jellemző az óvodáskor végén, hogy képes kapcsolatot és fokozatosan együttműködést kialakítani mind felnőttekkel, mind gyermektársaival. Emellett képes szükségleteit visszatartani, egyre több szabályhoz alkalmazkodni, és feladattudata is folyamatos fejlődésen megy keresztül (Barkóczi et al., 2019).

Az iskola alkalmasság vizsgálata során szem előtt kell tartani a gyermek figyelmét (képes több dologra irányítani a figyelmét, valamint hosszabb ideig képes a tartós figyelemre), emlékezetét (el tud mondani verseket, olvasott szöveg tartalmát vissza tudja mondani, játék során képes memorizálni), gondolkodását (nyomon tudja követni az események menetét, különbséget tud tenni a tárgyak, jelenségek között és meg is tudja indokolni), és mennyiségfogalmát (pálcikák segítségével képes 10-ig számolni, össze tudja hasonlítani a kisebb és nagyobb számjegyeket). Emellett figyelembe kell venni a verbális- és a motoros készségét, valamint a környezetről szerzett ismereteit (Berghauer-Olasz, 2013).

II.6. Pályaorientáció lehetőségei az óvodában

Aktualitását adja a témának, hogy az 50-es, 60-as években született gyermekekkel szemben a mai generációk szülöttei már gyorsabb, technológiailag fejlettebb világba érkeznek, és a jövőben nem kerülnek olyan stabil és kiszámítható munkakörnyezetbe, mint felmenőik (Watson – McMahon, 2017).

A pályaorientáció nem csupán egy általános- vagy középiskola végén meghozott döntés. Ez egy folyamat, amely az egyént az óvodai évektől kezdve egészen az aktív munkavállalói évek végéig kíséri (Borsné, 2021). Az egyén életfejlődésének alapvető időszaka a gyermekkor, ebből kifolyólag már óvodában el kell kezdeni az életpálya-ismeret megalapozását, figyelembe véve az óvodáskori sajátosságokat. A gyermekkori pályaismeret hatással lehet a későbbi karrierfejlődési periódusokra, amelyek pedig befolyásolhatják a serdülőkorban és felnőttkorban kialakult pályapreferenciákat és a későbbi pályaelégedettséget. Optimális esetben a személy karrierje a saját preferenciáinak összeegyeztettségére vonatkozik. Előfordul azonban, hogy az egyének nem találják a saját perspektívájukkal összeillő karriert. A kialakult életpálya összeegyeztetlensége

kapcsolatban állhat a pályaismeret megalapozásán belüli tanulási tapasztalatok preferenciájával, valamint a pályaismeret megalapozásának megvalósítása folyamán kialakult ösztönzési pályaismereti konstrukcióval (Nastiti – Purwanta, 2019).

Egyes tanulmányok (Hartung et al., 2005) szerint az előzetes karrierfeltárási időszak a gyermek 3 éves korától kezdődik, ekkor inkább tudatos, integrált, valamint irányított pályafeltárásról beszélhetünk, amely a jövőbeli tudást alapozza meg. Más kutatás e (Bryant et al., 2006) alapján a jövőbeli karrierfeltárási megalapozása a foglalkozás tudatosításával, hitével és értékeivel áll összefüggésben.

2013-ban egy óvodában, Dél-Szumátra tartományban, Lubuklinggau városában, a tanterv részeként beépítettek egy korai életpálya-ismeretet megalapozó fejlesztést. A kutatás során alkalmazott tematikus tananyagok olyan témákat tartalmaztak, mint a foglalkozástípusok, foglalkozási szerepek, a foglalkozás eszközei és a foglalkozás helye. A kutatás eredményei szerint a 3-4 éves korosztályban már mérhető eredmények voltak, hiszen a gyermekek képesek voltak azonosítani a környezetükben megtalálható foglalkozástípusokat. Ez alapján a korai életpálya-bevezetés alkalmas lehet arra, hogy előkészítse az előzetes konstrukciót, amely ösztönzi az egyéni pályaalternatívák feltárást a későbbi életszakaszban.

Azonban több akadályba is ütköztek a kutatás során. A foglalkozásokhoz felhasznált képi médiumok nem voltak megfelelően ösztönzők a gyermekek pályabevezetéséhez szükséges információszolgáltatásához. Emellett a tantermi foglalkozások során a gyermekek aktivitása csökkent. Kihívást jelentett a pedagógusok pályaaorientációs képzettségének hiánya, valamint a gyermekek érdeklődését fenntartó tematikus tanuláson belüli információ átadásának és a tematikus tanuláson belüli kivitelezése is akadályként jelent meg (Nastiti – Purwanta, 2019). Ennek a kutatásnak az eredményei fontos támpontot nyújthatnak a későbbi óvodai pályaismeret-bővítési programok és foglalkozások felállításához.

Abból kiindulva, hogy már az óvodáskorú gyermekek figyelmét is felkelti a felnőttek munkavilága, érdemes hangsúlyt fektetni a tudásuk bővítésére. Ennek legjobb módja a játékos úton történő tudásátadás, mivel ez a gyermekek vezető tevékenysége ebben a korban. A nagycsoportos óvodások szerepjátékok útján sajátítják el legkönnyebben az információt, mivel már képesek kitalálni és eljátszani egy képzeletbeli szituációt. A szerepjáték lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek bepillantást nyerhessenek a mai mesterségek világába és megtapasztalják, milyen lehet az adott szakmában tevékenykedni, ezzel pedig hozzájárul,

hogy a későbbiekben azt a szakmát választhassa, amit valójában szeretne csinálni (Borsné, 2021).

II.7. Strukturált csoportfoglalkozás fogalma, sajátosságai

A strukturált csoportfoglalkozás egy munkaforma, melynek egyik legfontosabb sajátossága, hogy tematikus jellegű, a csoportfoglalkozás résztvevői személyes élményen keresztül ismerik meg és dolgozzák fel a meghatározott információt. Emellett a kötött felépítés jellemzi. Általában 5 elemből épül fel: hangulatteremtés, célkitűzés, ismeretfeldolgozás, személyes hozam és a következő alkalom előkészítése. A célkitűzésben megfogalmazott témát az ismeretfeldolgozás során specifikus, meghatározott tartalmú gyakorlatokkal dolgozzák fel a csoporttagok a csoportvezető irányításával (Jármai, 2013). A hangulatteremtéssel szegregáljuk a hagyományos ismeretátadástól ezt a foglalkozási formát. A személyes hozammal egyéni megnyilatkozatásokat hívunk, ezzel elérve, hogy a résztvevőkben tisztázódjon mit kaptak a foglalkozás során. A következő alkalom előkészítése során egyéni feladatot kapnak a csoporttagok, amiket két alkalom között kell elkészíteniük. Ez nagyon lényeges része a foglalkozásnak, mivel segít az önellenőrzés és aktivitás megvalósulásában, amit csoportvezetői tevékenységgel nem lehet helyettesíteni (Szilágyi, 2015). A csoportos foglalkozások legfőbb célja az információ átadás. Egy ilyen foglalkozáson a csoporttagok a csoportvezetőtől és egymástól is tudnak információt szerezni és újat tanulni. Sok esetben lehetőséget kapnak, hogy a megszerzett információkat önmagukra is vonatkoztatni tudják, valamint gyakorlatban ki is próbálhassák azokat (Dr. Budavári-Takács, 2011).

A strukturált csoportfoglalkozás a korszerű szemlélete a csoportos tanácsadásnak, mely egyaránt alkalmas a fiatalabb korosztály, a felnőtt korosztály és a munkanélküli csoportok számára is. Felnőttek és fiatal felnőttek számára a leggyakrabban használt strukturált csoportfoglalkozások a következők: igényfelmérő csoportfoglalkozás, pályaorientációs csoportfoglalkozás, pályakorrekciós csoportfoglalkozás, pályavitelt megerősítő csoportfoglalkozás, integráló csoportfoglalkozás, újraorientáló csoportfoglalkozás, rehabilitációs csoportfoglalkozás, kulcsképeségek feltárása. Ezeknek célja, hogy az egyének saját életútjuk megtervezéséhez irányt adjon az által, hogy feltérképezi az érdeklődési irányukat és a pályaismeretük minőségét. Végül egy egyéni tervben – amely kötelező eleme a strukturált csoportfoglalkozásnak – kell megfogalmazniuk önállóan a tovább lépésük irányát, ez később változtatható.

A speciális célú strukturált csoportfoglalkozások közé sorolhatjuk például a tanulásmódszertani tréninget, a személyiségcentrikus strukturált csoportfoglalkozásokat (mint például a *kreativitás és kommunikáció*), a személyiség hatékonyságának fokozására és a konfliktusmegoldó képesség vagy kommunikációs képességfejlesztésre irányuló csoportfoglalkozásokat (mint például a *konfliktusmegoldás és kommunikáció*, vagy a *kommunikáció és sikeresség*).

Az általános és középiskolások számára kidolgozott csoportfoglalkozások a pályaválasztási döntést kívánja segíteni. Ezeknél a korosztályoknál a legfontosabb pontok a pályaeérdeklődés fogalmának tisztázása, az érdeklődés és a képességek, valamint pályák és a döntés definícióinak tisztázása és összekapcsolásuk egyénileg (Szilágyi, 2015).

III. Saját vizsgálat

III.1. Kutatási célok, kutatási kérdések és hipotézisek

Diplomamunkám témájának kiválasztásakor fontosnak tartottam, hogy egy olyan területet kutassak, ami még viszonylag újnak számít Magyarországon. Abból kiindulva, hogy a pályaeorientáció egy egész életen át tartó folyamat, fontosnak érzem már egészen kiskortól kezdve beépíteni az egyének életébe. A Nemzeti Alaptantervben kiemelt fejlesztendő terület a pályaeorientációt a közoktatási intézményekben, az Óvodai nevelés országos alapprogramja pedig a munka jellegű tevékenységek megismerését írja elő az óvodáskorú gyermekek számára. Itt még nem beszélhetünk pályaeorientációról, mivel ennél a korosztálynál például nem várható el az öndefiníció, sokkal inkább a gyermekek későbbi munkavégzéséhez elengedhetetlen attitűdjeinek, készségeinek és képességeinek fejlesztéséről munka jellegű tevékenységeken keresztül. Óvodáskorban a pályaeorientáció, mint folyamat még nem célravezető, mivel a pályaeorientáció egyik fontos összetevője az önismeret, amivel ennyi idősen még nem rendelkeznek a gyermekek. Viszont a munkavilágával kapcsolatos ismereteiket ebben a korban is lehet szélesíteni az életkori sajátosságaiknak megfelelően.

Mindezekből adódóan egy olyan kutatást szerettem volna végezni, amely alátámasztja az óvodai pályaeismeret-bővítés fontosságát, hatékonyságát és megvalósíthatóságát egy magánóvodában. Kutatásom egyik célja, hogy megvizsgáljam egy magánóvodában a strukturált csoportfoglalkozás hatékonyságát az iskolaérett gyermekek körében. A csoportfoglalkozás elsődleges célja a gyermekek pályaeismeretének bővítése.

Abból kiindulva, hogy egyre több szülő fektet hangsúlyt az idegennyelv korai megismertetésére, feltételezem, hogy a pályaismeret-bővítés korai bevezetéséről is véleményt tudnak alkotni. A vizsgálatom másik célja feltárni a szülői és gondviselői véleményeket az óvodai pályaismeret-bővítéssel kapcsolatban, hány éves korban gondolják ideálisnak a pályák és foglalkozások megismertetését a gyermekekkel. Emellett szeretném feltárni, hogy felfedezhető-e különbség az óvodai pályaedukáció megítélése kapcsán azon felnőttek között, akiknek van pályaválasztás előtt álló gyermek a környezetükben, és akiknek nincs ilyen gyermek a környezetükben.

1. hipotézis: A szülők és gondviselők többsége később vezetné be a pályorientációs foglalkozásokat a gyermekek életébe, mivel életkori sajátosságaik miatt még nem tartják a gyermekeket elég érettnek ennek a tudásnak a megalapozásához.
2. hipotézis: Azok a felnőttek, akiknek pályaválasztás előtt álló fiatal van környezetükben, jobban támogatják az óvodai pályorientáció hangsúlyosabb jelenlétét az óvodákban, mint azok, akiknek nincs ilyen fiatal a környezetükben.
3. hipotézis: A strukturált csoportfoglalkozás segíteni tudja az iskolaérett óvodások pályaismeretét a magánóvodában is, tehát szükséges ezt a módszert már ennél a korosztálynál, ilyen jellegű intézményekben is alkalmazni.

III.2. A vizsgálat körülményei és helyszíne

A vizsgálat helyszíne a diósdai Balambér Óvoda és Bölcsőde. Ez egy magánóvoda, így kisebb létszámmal rendelkeznek, mint egy állami óvoda, ezért összesen két csoportjuk van. Vegyes életkorú, angol-magyar nevelési nyelvű mindkét csoport. A gyermekek itt 3 éveskortől egészen az iskolaérett korig jelen vannak. A kis létszámú csoportok lehetővé teszik, hogy differenciált, egyéni szükségleteket alapul vevő pedagógiai programjukat meg tudják valósítani, melynek szerves része az irodalmi, anyanyelvi nevelés, az élménypedagógiai módszerek, és a környezettudatos szemlélet hangsúlyozása. Emellett a mindennapos angolt beillesztik a napirendjükbe, hetente úszni viszik a gyerekeket, biblia-iskolát és Zeneovit tartanak, és óvodai időn túli foglalkozásokat szerveznek délutánonként (ovis torna, angol, dráma, gerinctorna). Játékos foglalkozásokat tartanak angol nyelven is, olyan formában, mely a gyermekek fejlettségi szintjeinek megfelelnek, és nem zavarja meg őket a magyar anyanyelv helyes elsajátításában. A mindennapos angol keretein belül megismertetik az óvodásokat újabb és újabb témákkal, területekkel.

Nagy hangsúlyt fektetnek az iskola előkészítésre, illetve minden esetben igyekeznek a családok nevelési elveivel összhangban, azt kiegészítve végezni tevékenységeiket.

III.3.A kutatási módszerek és a minta bemutatása

III.3.1. A kérdőíves kutatás – szülői kérdőív

Az első és második feltételezésem a szülőkre irányul, amelyeket empirikus vizsgálattal tanulmányozok. Ezeknek a hipotéziseknek az alátámasztásához vagy cáfolásához primer, vagyis önálló, az adott kutatási célnak megfelelő, adatgyűjtésen alapuló módszert választottam, mégpedig online kérdőív formájában, amely kvantitatív kutatási módszer. A kérdőívben implicit módon teszem fel a kérdéseket, vagyis az adott válaszok alapján következtetéseket vonok le, amelyekkel a hipotéziseimet igazolni tudom vagy sem. Emellett explicit kérdést is teszek fel, amely konkrétan a szükséges információra kérdez rá. A kérdőíves módszerrel nehezen hozzáférhető adatokat tudunk összegyűjteni (Lengyelne – Tóvári, 2001).

Az online kérdőívem (1. sz. melléklet) a Google Űrlap segítségével készült, amely könnyebb és gyorsabb hozzáférhetőséget biztosít a kitöltők számára. Az online kérdőívem egy rövid tájékoztatással kezdődik, amely felhívja a kitöltők figyelmét a kutatásom témájára és az anonimitásra. A kérdőívem összesen 21 kérdést tartalmaz, amelyek megfogalmazásánál az érthetőségre törekedtem. A kérdések funkcióját tekintve főkérdésekből, illetve kiegészítőkérdésekből áll, melyek a demográfiai adatok bekérésére szolgálnak. A kérdőív egyaránt tartalmaz nyílt és zárt kérdéseket is (Lengyelne – Tóvári, 2001). A nyílt kérdések saját válasz alapján válaszolhatóak meg, míg a zárt kérdések feleletválasztós, illetve Likert skálán (1-4 terjedő fokozattal) mért kérdések.

Az elsődleges célcsoport a gyermekeket nevelő felnőttek, mivel a gyermekeknek az elsődleges szocializációs színtere a család, így ők gyakorolják az óvodáskorúakra a legnagyobb hatást. Emellett azoknak a véleményére is kíváncsi vagyok, akiknek a szűkebb vagy tágabb környezetében élnek óvodáskorú, vagy pályaválasztás előtt álló gyermekek, mivel nekik más lehet a véleményül a korai pályaismeret-bővítésről, mint azon személyeknek, akiknek nincs ilyen korú gyermek a környezetükben. Kérdőíves kutatásom egyik célja felmérni a felnőttek - elsősorban szülők – véleményét az óvodáskorúak pályaismeret-bővítéséről. Másik célja, hogy megmutassa mennyiben befolyásolja az egyének pályaaorientációról és pályaismeret-bővítésről alkotott véleményét, ha pályaválasztás előtt álló gyermek van a szűkebb vagy tágabb környezetükben.

III.3.2. Strukturált csoportfoglalkozás – óvodás iskolaérett korcsoport

A harmadik feltételezésem vizsgálatához strukturált csoportfoglalkozást alkalmazok, amely empirikus, kvalitatív kutatási módszer, mivel feltáró jellegű, kis mintán alapszik és nem véletlenszerűen választott populációt vizsgál (Mayer, 2016). Helyszín szempontjából a strukturált csoportfoglalkozás a kiválasztott célcsoport a saját közegében kerül megtartásra, amely a terepkutatás egyik jellemzője. Ez segít bizonyos attitűdök és viselkedésmódok pontosabb megismerésében. Idődimenzió szempontjából keresztmetszeti vizsgálatnak tekinthető, ugyanis időben nem kiterjesztett, sokkal inkább egy adott időben végzett elemzése az adott csoportnak. (Babbie, 2001).

Ez a terepkutatás felderítő és leíró jellegű, melynek eszköze a strukturált csoportfoglalkozás, célja pedig feltérképezni az óvodai pályaismeret-bővítésben megbújó lehetőségeket, és további kutatások elvégzésének hasznosságát. A kutatás célcsoportja a magánóvodába járó iskolaérett korban lévő gyermekek, akik szeptemberben elkezdik az iskolai életet. Mivel specifikusan magánóvodáról van szó, így a populáció is kisebb, kutatásom alkalmával 5 fő iskolaérett korosztályba tartozó gyermeket tudok vizsgálni.

Ahogy a szakirodalom elemzésénél is olvasható, a strukturált csoportfoglalkozás általában 5 elemből áll: hangulatteremtésből, célkitűzésből, ismeretfeldolgozásból, személyes hozamból, és a következő foglalkozás előkészítéséből (Szilágyi, 2015). Abból adódóan, hogy a témám a pályaaorientációhoz kapcsolódik vizsgálatomat a strukturált csoportfoglalkozás tematikájának a mintájára kívánom megvalósítani, mivel ez a pályaaorientáció alapelveire felépített módszertan. Természetesen mindezt a vizsgált korosztály sajátos jellemzőinek és fejlődési szintjének figyelembevételével. Emellett a szem előtt kell tartanom az óvodai csoportfoglalkozások egyetemes szempontjait a foglalkozás során.

III.4. Eredmények

III.4.1. Kérdőíves kutatás - szülői kérdőív

Az első hipotézisem úgy hangzik, hogy: A szülők és gondviselők többsége később vezetné be a pályorientációs foglalkozásokat a gyermekek életébe, mivel életkori sajátosságaik miatt még nem tartják a gyermekeket elég érettnek ennek a tudásnak a megalapozásához.

A második hipotézisem pedig a következő: Azok a felnőttek, akiknek pályaválasztás előtt álló fiatal van környezetükben, jobban támogatják az óvodai pályorientáció hangsúlyosabb jelenlétét az óvodákban, mint azok, akiknek nincs ilyen fiatal a környezetükben.

E két hipotézis alátámasztásához vagy épp megcáfolásához online kitölthető kérdőíves kutatási módszert alkalmaztam. A kérdőíveket online csatornákon osztottam meg, hogy minél több releváns kitöltő számára elérhető legyen. Elsősorban szülői csoportokban, illetve általam ismert szülőkhöz, vagy olyan felnőttekhez juttattam el, akiknek a környezetében élnek pályaválasztás előtt álló fiatalok. Természetesen az összehasonlítás miatt fontos volt, hogy azok számára is elérhető legyen a kérdőív, akiknél egyik feltétel sem valósul meg, tehát gyermekük sincs, illetve olyan gyermekkel sem állnak kapcsolatban, aki pályaválasztás előtt áll.

Az összesített adatok alapján elmondható, hogy a kérdőívet összesen 116 fő töltötte ki. A kitöltők közül 67,2% nő volt, míg 32,8% férfi. A kitöltők lakóhelye szerinti megoszlása a következő volt: 33,6% a fővárosban, 46,6% városban, 8,6% községben és 11,2% faluban él. A kitöltők korcsoportjuk szerint a következőképpen oszlottak el: 0,9% 18-19 év közötti, 36,2% 20-25 év közötti, 21,6% 26-30 év közötti, 10,3% 31-35 év közötti, 13,8% 36-40 év közötti, 7,8% 41-45 év közötti, 6,9% 46-50 év közötti, 1,7% 51-55 év közötti és 0,9% 56-60 év közötti.

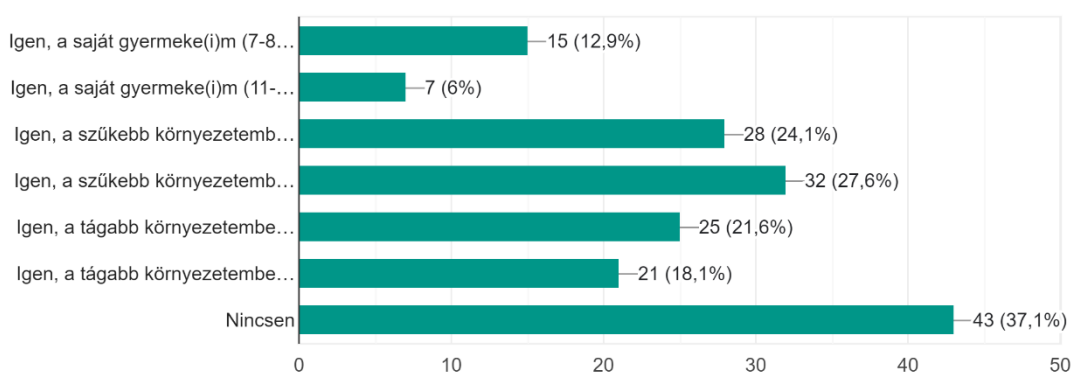
Az általam készített kérdőív negyedik, ötödik és hatodik kérdésével azt kívántam felmérni, hogy a kitöltők hány százalékának a háztartásában él gyermek, illetve hány gyermek él a háztartásukban, és van-e köztük óvodáskorú gyermek. Az eredmények alapján kijelenthető, hogy a 116 kitöltőből 59,5%-ának él kiskorú gyermek a háztartásában, míg 40,5%-nak nem. Az adatokból továbbá kiderült, hogy a válaszadók 37,9%-ának nincs gyermeke, 37,9%-nak van óvodáskorú gyermeke, míg 62,1%-nak nincsen.

A hetedik kérdéssel arra kívántam választ kapni, hogy a kitöltők szűkebb vagy tágabb környezetében él-e pályaválasztás előtt álló fiatal, tehát 7-8. osztályos, vagy 11-12.

osztályos gyermek. A kérdésre több lehetőséget is be lehetett jelölni, ugyanis nem zárja ki a szűkebb környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermek lehetősége, hogy a tágabb környezetben legyen szintén ilyen gyermek. A válaszadók 12,9%-nak a saját gyermeke 7-8. osztályos, 6%-nak szintén a saját gyermeke 11-12. osztályos. Továbbá a kitöltők 51,7%-ának a szűk környezetében fellelhető, 39,7%-ának a tágabb környezetében van pályaválasztás előtt álló gyermek. Ugyanakkor 37,1%-nak pedig egyáltalán nincs a környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek.

7. Önnek van a környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek? (Több válasz is megjelölhető)

116 válasz

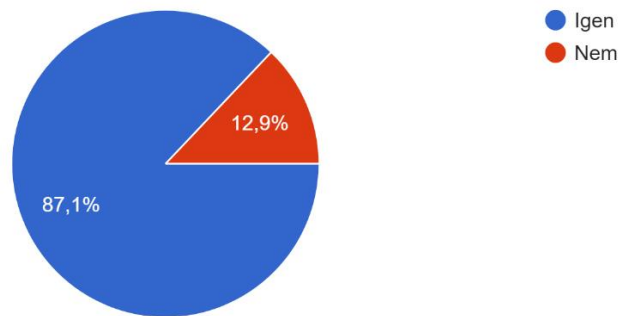
1. ábra: Kérdőív - 7. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

Tehát az adatok alapján, amelyeket a kérdőív eredményei mutatnak, kiderül, hogy az 116 kitöltő közül 43 főnek nincs olyan gyermek a környezetében, aki pályaválasztás előtt áll (legyen az 7-8. vagy 11-12. osztályos), míg 73 főnek van olyan gyermek a szűkebb vagy tágabb környezetében, aki a pályaválasztás előtt áll.

A nyolcadik és kilencedik kérdésem a pályaeorientációra vonatkozott. Itt arra szerettem volna adatot kapni, hogy a kitöltők milyen arányban hallottak már a pályaeorientációról, mint fogalomról, illetve, hogy saját szavaikkal mit tudnak róla elmondani.

8. Hallott már a pályorientáció fogalmáról?

116 válasz

2. ábra: Kérdőív - 8. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

A válaszok alapján megállapítható, hogy válaszadók 87,1%-a hallott már a pályorientációról, míg 12,9%-a nem. Ezzel szemben csak 63 darab válasz érdekezett arra vonatkozóan, hogy mit tudnak elmondani a fogalomról, vagyis a kitöltőknek nagyjából csak 55,3%-a válaszolta meg a kifejtős kérdést. A saját szavas válaszok között szerepelnek többek között a következő gondolatok a pályorientáció fogalmáról:

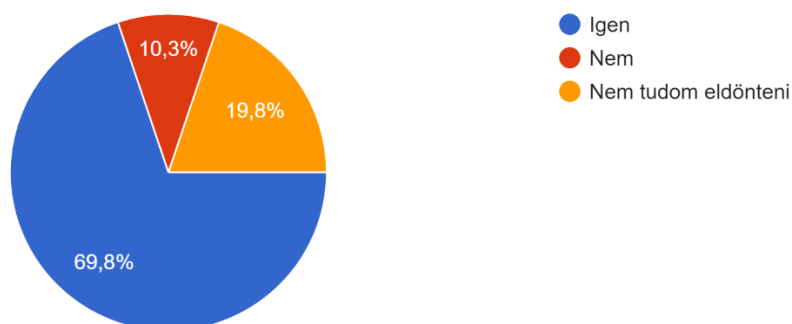
- „Munkavállalásra motiválás, szakmák megismertetése.”
- „A megfelelő pálya kiválasztása készségek, érdeklődés stb. alapján.”
- „Pályaválasztás előtt álló fiatalok érdeklődési körét, önismeretét, választási lehetőségeit segít felderíteni, hogy annak megfelelő irányba indítsa el tanulmányait.”
- „Érdemes már óvodás korban elkezdni a pályorientációval foglalkozni és kialakítani a gyermekekben az LLL vagyis a Life Long Learning szemléletet, mivel a gyorsan változó technikai és társadalmi környezetünkben a legfontosabb tényező talán az alkalmazkodóképesség és a rugalmasság, melyek segítségével könnyebben helyt tud állni a munkaerőpiacon a jövő generációja.”
- „Egy olyan folyamat, amely során az egyén tájékozódik a különböző foglalkozásokról, azokhoz kapcsolatos információkról, amely segíthet eldönteni a későbbiekben az egyén számára, hogy milyen foglalkozás irányába orientálódjon.”
- „Információnyújtás a pályákról, hogy a gyermekek könnyebben megtalálják a hivatásukat a későbbiekben.”

- „Egy olyan konzultációs foglalkozás(sorozat), melynek során az ember képességeit, érdeklődési köreit, erősségeit-gyengeségeit megismerve az egyénhez passzoló pálya kiválasztásában segít a tanácsadó.”

A következő kérdés a pályaorientáció egész életen át tartó jellegére vonatkozott. A válaszadók 63,8%-a szerint ez egy olyan folyamat, amely egész életen át tart, míg 10,3%-uk szerint nem tartozik ide. 19,8%-uk pedig nem tudta eldönteni, hogy a pályaorientáció egész életen át tartó folyamat-e vagy sem.

10. Ön szerint igaz az az állítás, hogy a pályaorientáció egy életen át tartó folyamat?

116 válasz

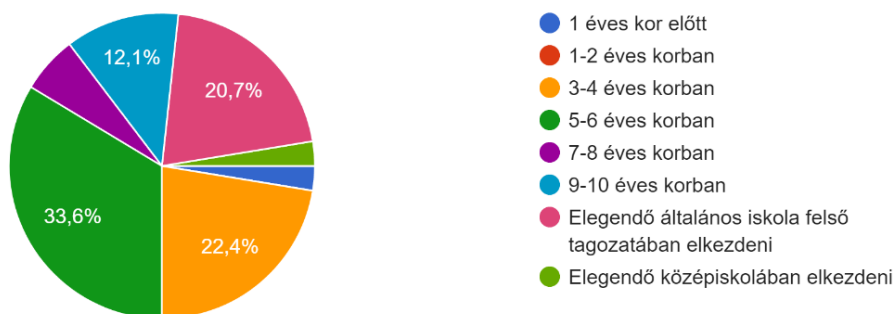

3. ábra: Kérdőív - 10. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

A tizenegyedik kérdés arra vonatkozott, hogy a válaszadók szerint mennyi időskorban érdemes a pályák megismertetését elkezdni a gyermekekkel. A válaszok alapján megállapítható, hogy a 5-6 éves kort tartják a legalkalmasabb életkornak erre a feladatra, ugyanis a kitöltők 33,6%-a választotta ezt az életkort. 22,4% az 3-4 éves életkort, 20,7% az általános iskola felső tagozatát, 12,1% pedig a 9-10 éves korosztályt jelölte meg. A 7-8 éves korosztályt csak 6%-uk, míg az 1 éves kor előtti időszakot mindössze 2,6%-uk tartja a legmegfelelőbbnek a pályák bemutatására. Ugyanakkor 2,6% úgy véli, hogy a középiskolában elegendő elkezdni foglalkozni a pályák megismerésével.

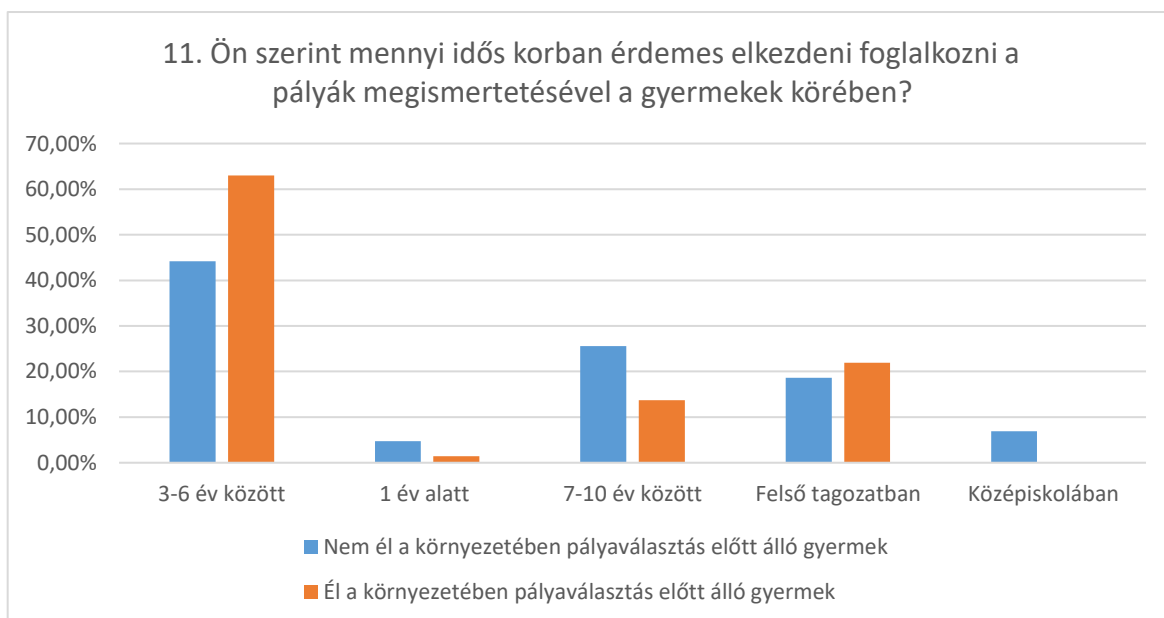
11. Ön szerint mennyi idős korban érdemes elkezdni foglalkozni a pályák megismertetésével a gyermekek körében?

116 válasz

4. ábra: Kérdőív - 11. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

A kérdőív eredményei alapján az adatokból kiderül, hogy 116 fő kitöltő közül 69 fő, vagyis 59,48%-uk háztartásában él kiskorú gyermek. Ezen kitöltők közül 48 fő, vagyis 69,56% szerint a pályák megismertetését érdemes 3 és 6 éves kor között elkezdni a gyermekekkel. Ugyanakkor 21 fő, vagyis 30,43% úgy gondolja, hogy elegendő 7 éves kor felett, tehát az óvodát már elhagyva elkezdni foglalkozni a pályák megismertetésével a gyermekekkel. Csupán 1 fő, vagyis 0,01%-a az 1 éves kor alatti időintervallumot jelölte meg a megfelelő időpontnak.

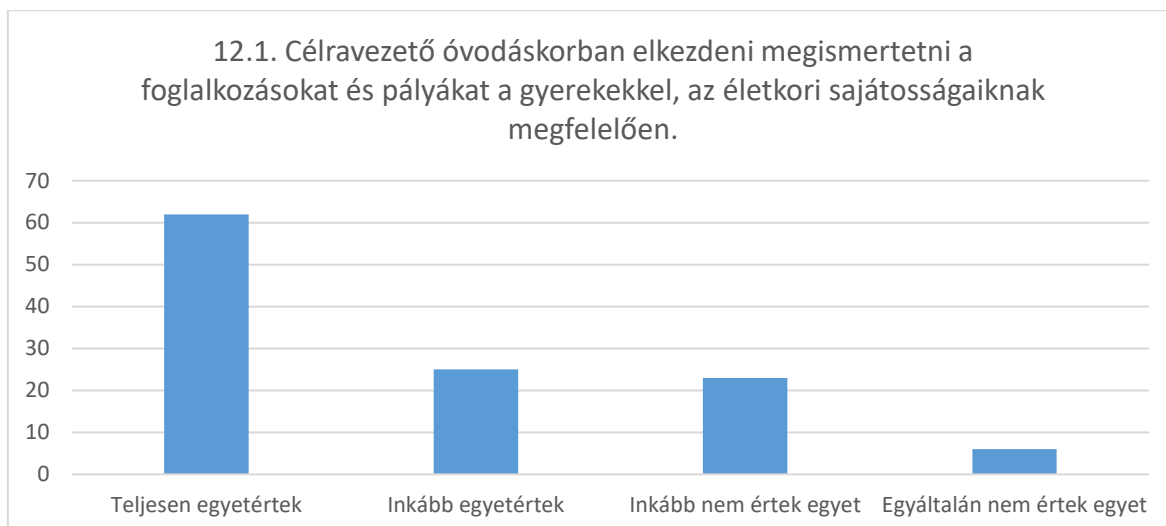
5. ábra: Kérdőív - 11. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

Azon 43 fő közül, akinek nem él a közvetlen vagy közvetett környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek, 44,2%-a gondolja úgy, hogy a legmegfelelőbb időszak a pályák megismertetésére a 3 és 6 éves kor között van. Az 1 éves kor alatt történő pályamegismertetés elkezdését mindössze 4,70% tartja megfelelőnek, míg a 7 és 10 éves kor közötti időszakot 25,6% gondolja ideálisnak. Az 18,6%-uk pedig úgy véli, hogy a felsőtagozatban, míg 6,9%-uk szerint középiskolában elegendő elkezdni a pályák megismertetését.

Ezzel szemben azok, akiknek a környezetében él pályaválasztás előtt álló gyermek, 63%-a véli úgy, hogy a legmegfelelőbb időszak a pályák megismertetésének elkezdéséhez a 3 és 6 éves kor között van. Az 1 éves kor alatti időszakot mindössze 1,4% tartja megfelelőnek, míg a 7 és 10 éves kor közötti időszakot 14% gondolja ideálisnak. Az általános iskola felsőtagozatát 22%-a jelölte be. Azonban az adatok szerint senki sem gondolja úgy, hogy a középiskolában elegendő lenne elkezdni a pályák megismertetését a gyerekekkel.

A tizenkettedik kérdés kilenc különböző alkérdést tartalmazott, ezért ezeket külön-külön elemezem. A fő kérdés arra vonatkozott, hogy mennyire értenek egyet a kitöltők az alábbi állításokkal. A válaszlehetőségeket egy 1-től 4-ig terjedő Likert skálán mérve adtam meg, ahol az „1 fok” jelöli az „egyáltalán nem értek egyet”, a „2 fok” jelöli az „inkább nem értek egyet”, a „3 fok” jelöli az „inkább egyet értek”, a „4 fok” pedig jelöli a „teljesen egyetértek” értéket.

A 12.1. állításnál arra kerestem a választ, hogy a kitöltők szerint érdemes-e óvodáskorban elkezdni megismertetni a foglalkozásokat a gyermekekkel az életkori sajátosságaiknak megfelelően.

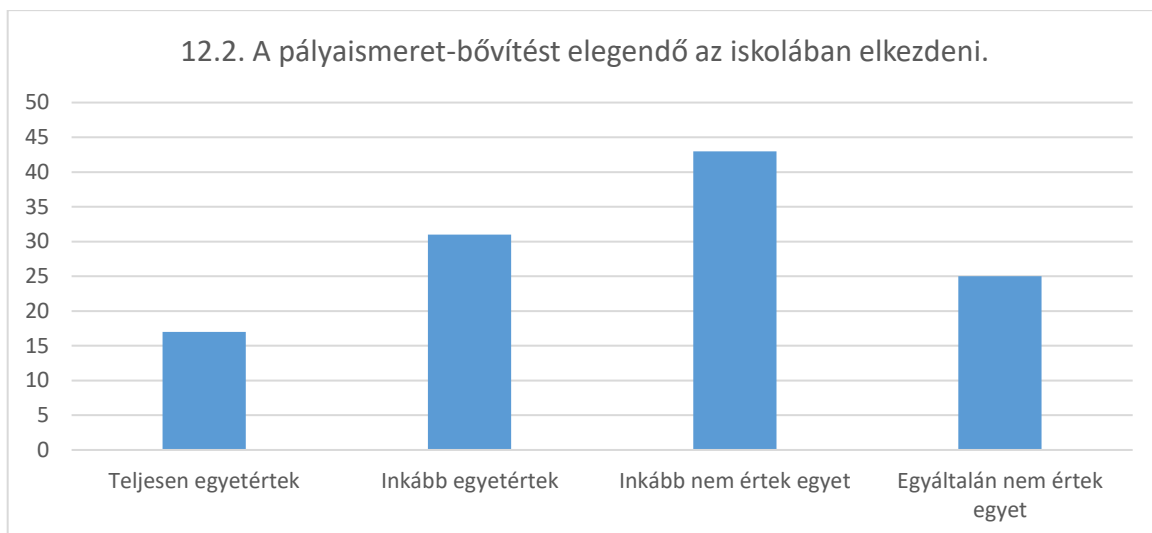
6. ábra: Kérdőív - 12.1. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

A kitöltők közül 62 fő teljesen egyetért azzal, hogy a gyermeknél már óvodáskorban el kell kezdeni a pályák megismertetését. 25 fő inkább egyetért, 23 fő inkább nem ért egyet, 6 fő egyáltalán nem ért egyet ezzel.

A 69 fő közül, akiknek a háztartásában kiskorú gyermek él, 81,2%-a teljesen, vagy inkább egyetért ezzel az állítással, míg 18,8%-uk inkább nem, vagy egyáltalán nem ért egyet.

Azon 43 fő közül, akinek nem él a szűkebb vagy tágabb környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek, 69,8%-a teljesen vagy részben egyetért, ugyanakkor 30,2% inkább nem, vagy részben nem ért egyet az állítással. A 73 fő – akiknek környezetében él pályaválasztás előtt álló gyermek – 78,1%-a teljesen, vagy inkább egyetért, míg 21,9%-a részben vagy egészben nem ért egyet ezzel az állítással.

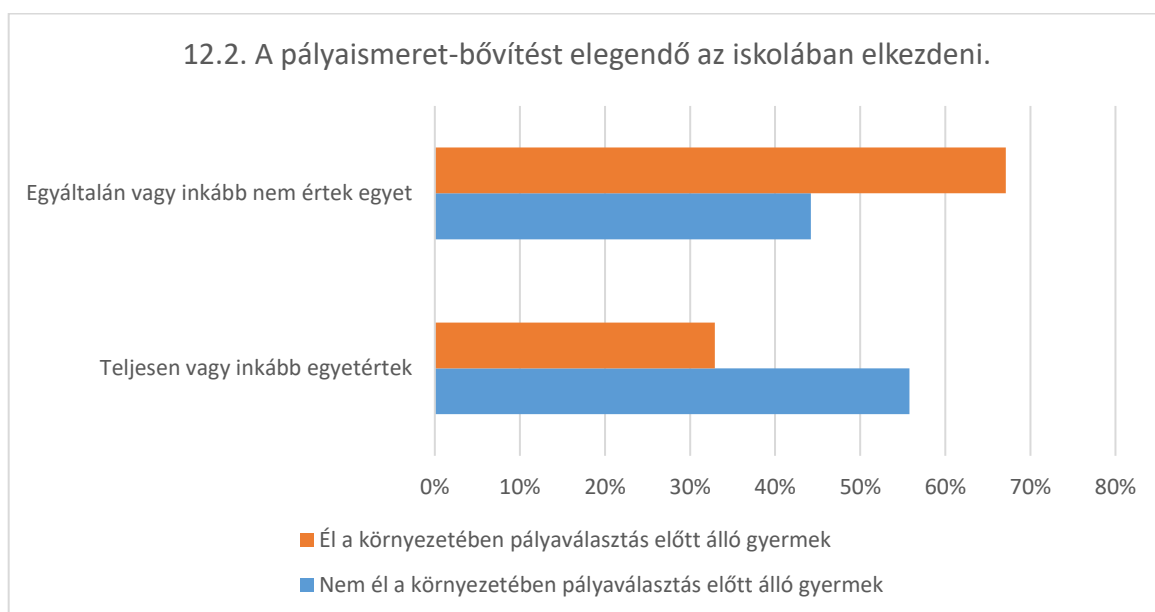
A 12.2. állítással, miszerint a pályaismeret-bővítést elegendő az iskolában elkezdni, 17 fő teljesen egyetértett, 31 fő inkább egyetértett, 43 fő inkább nem értett egyet, 25 fő pedig egyáltalán nem értett egyet.

7. ábra: Kérdőív - 12.2. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

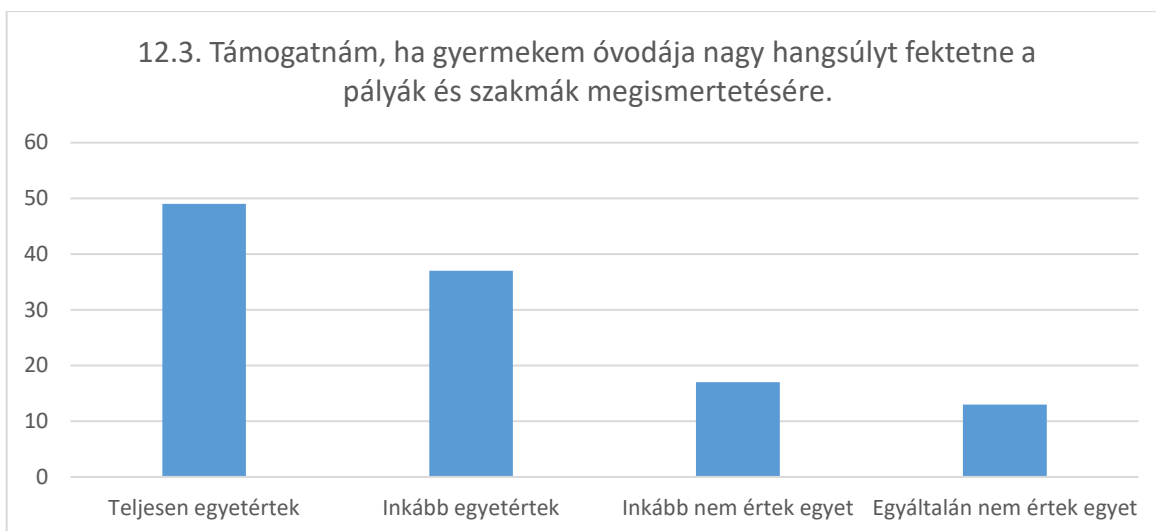
A 69 fő közül, akiknek a háztartásában kiskorú gyermek él, 30,4%-a teljesen, vagy inkább egyetért ezzel az állítással, ezzel szemben 69,6%-a inkább nem, vagy egyáltalán nem ért egyet.

Az adatok alapján azoknak, akiknek nincs pályaválasztás előtt álló gyermek a környezetükben, 55,8%-a teljesen vagy részben egyetért az állítással. Ezzel szemben, ezen válaszadók 30,2%-a inkább nem ért egyet vagy teljesen nem ért egyet ezzel a kijelentéssel. Azonban azoknál, akiknek van ilyen gyermek a környezetükben, csak 32,9%-a ért egyet az állítással, míg 67,1%-a nem ért egyet az állítással.

8. ábra: Kérdőív - 12.2. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

A 12.3. állításra vonatkozóan a kitöltőknek arról kellett véleményt nyilvánítaniuk arról, hogy egyetértene-e azzal, ha gyermekük óvodája kiemelt figyelmet fordítana a pályák és szakmák megismertetésére.

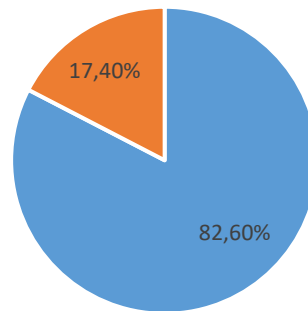

9. ábra: Kérdőív - 12.3. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

A grafikonon is jól látható, hogy a többség teljesen egyetértett ezzel az állítással, szám szerint 49 fő. 37 fő inkább egyetértett az állítással, míg 17 fő inkább nem értett egyet, 13 fő pedig egyáltalán nem értett egyet.

Azon 69 fő közül, akiknek a háztartásában kiskorú gyermek él, 82,6%-a részben, vagy egészben egyetért, míg 17,4%-uk inkább nem ért egyet vagy egyáltalán nem ért egyet ezzel az állítással.

12.3. Támogatnám, ha gyermekem óvodája nagy hangsúlyt fektetne a pályák és szakmák megismertetésére.

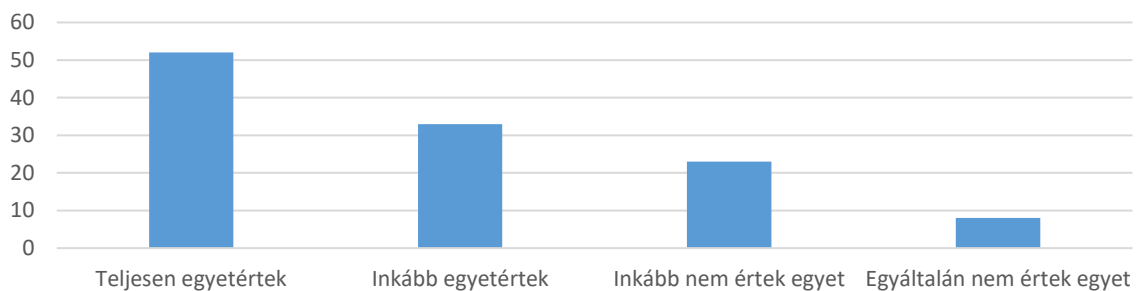
■ Teljesen vagy inkább egyetértek ■ Egyáltalán vagy inkább nem értek egyet

10. ábra: Kérdőív - 12.3. kérdés: Azon válaszadók megoszlása, akiknek háztartásában kiskorú gyermek él N=69 (Forrás: Saját szerkesztés)

Azok, akik nincsenek kapcsolatban olyan gyermekkel, aki a pályaválasztás előtt áll, a 67,4%-a teljesen vagy inkább egyetért az állítással, míg 32,6%-a teljesen vagy inkább nem ért egyet. Viszont azok között, akiknek a környezetében van olyan gyermek, aki a pályaválasztás előtt áll, a kitöltők 78,1%-a teljesen vagy inkább egyetért az állítással, míg 21,9%-a teljesen vagy inkább nem ért egyet.

A 12.4. állítás szerint az óvodai pályaismeret-bővítés pozitív hatást gyakorolna a későbbi pályaválasztásra. Ezen állításnál még többen, mint az előző állításnál, teljes mértékben egyetértettek.

12.4. Az óvodai pályaismeret-bővítés pozitív hatással lenne a későbbi pályaválasztásra.

11. ábra: Kérdőív - 12.4. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

Összesen 52 fő teljesen egyetértett az óvodai pályaismeret-bővítés pozitív hatásával, 33 fő inkább egyetértett, míg 23 fő inkább nem értett egyet, 8 fő pedig egyáltalán nem értett egyet ezzel.

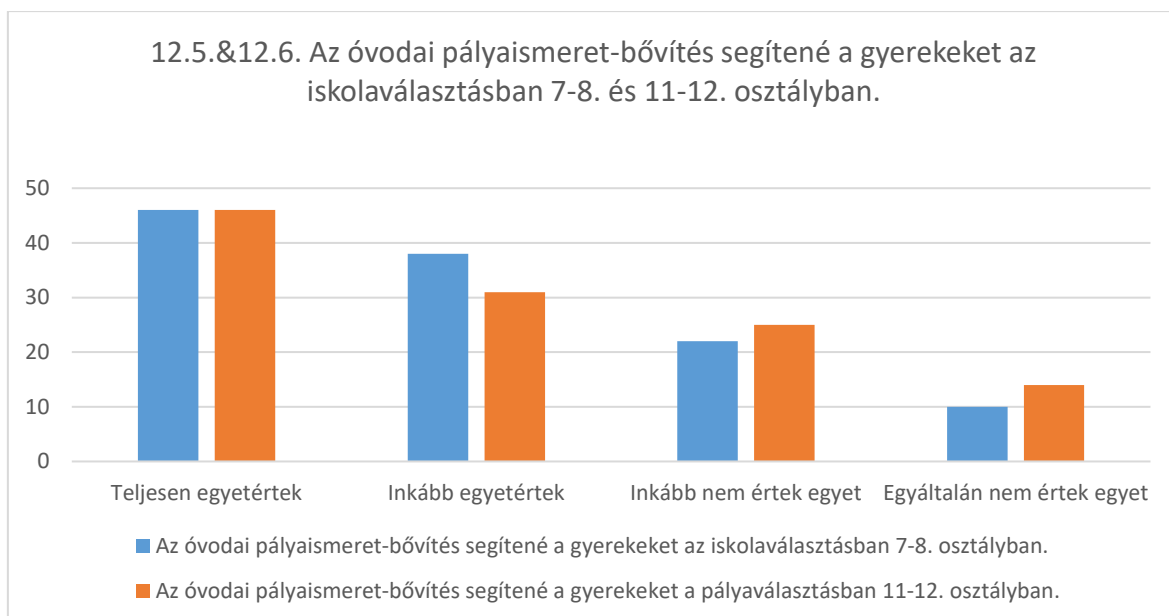
78,3%-a teljesen vagy részben egyetért az állítással, azok közül, akiknek a háztartásában él kiskorú gyermek (összesen 69 fő). Szintén ezen kitöltők 21,7%-a egyáltalán, vagy inkább nem ért egyet.

Azon 43 fő közül, akinek nem él a szűkebb vagy tágabb környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek, 65,1%-a teljesen vagy részben egyetért, ugyanakkor 34,9% inkább nem, vagy részben nem ért egyet az állítással. A 73 fő – akiknek környezetében él pályaválasztás előtt álló gyermek – 78,1%-a teljesen, vagy inkább egyetért, míg 21,9%-a részben vagy egészben nem ért egyet ezzel az állítással.

12. ábra: Kérdőív - 12.4. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

A 12.5. állítással, miszerint az óvodai pályaismeret-bővítés segítené a gyerekeket az iskolaválasztásban 7-8. osztályban, 46 fő teljesen egyetértett, 38 fő inkább egyetértett, 22 fő inkább nem értett egyet, 10 fő egyáltalán nem értett egyet.

13. ábra: Kérdőív - 12.5. és 12.6. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

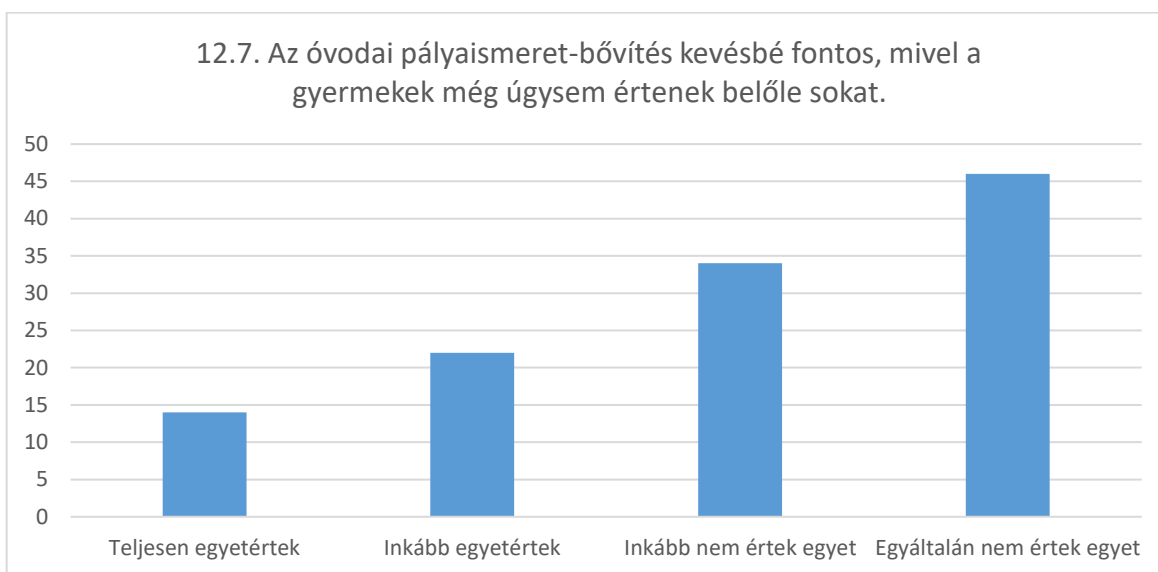
Ezzel szemben a 12.6. állítás arra vonatkozott, hogy az óvodai pályaismeret-bővítés hasonló pozitív hatással lenne az iskolaválasztásra, de ez az állítás a 11-12. osztályosokat érintette. Ezen állítással kapcsolatban 14 fő egyáltalán nem értett egyet, 25 fő inkább nem értett egyet, 31 fő inkább egyetértett, míg 46 fő itt is teljes mértékben egyetértett.

Azon 73 kitöltő, kiknek a háztartásában él kiskorú gyermek, 75,4%-a szerint a 7-8. osztályban, 72,5%-a szerint 11-12. osztályban is pozitív irányba befolyásolná a gyerekeket az óvodai pályaismeret-bővítés. 24,6%-uk ezzel az állítással részben vagy egészben nem tud egyetérteni a 7-8. osztályosokra vonatkozóan, 27,5%-uk pedig a 11-12. osztályosokra vonatkozóan.

Az adatok alapján azoknak, akiknek nincs pályaválasztás előtt álló gyermek a környezetükben, 67,4%-a teljesen vagy részben egyetért azzal, hogy a 7-8. osztályosokra pozitív hatással lenne a későbbi pályaválasztás során, ha óvodában elkezdődne pályaismeret-bővítésük. Ezzel szemben, ezen válaszadók 32,6%-a inkább nem ért egyet vagy teljesen nem ért egyet ezzel a kijelentéssel. Azoknál, akiknek van pályaválasztás előtt álló gyermek a környezetükben, 75,3%-a ért egyet az állítással, míg 24,7%-a nem ért egyet az állítással.

A 11-12. osztályos diákok körében ugyanezzel a felvetéssel kapcsolatban a részben vagy egészben egyetértők aránya 62,8%, míg az egyáltalán, vagy részben nem egyetértők aránya 37,2% azok között, akiknek nincs a társadalmi környezetükben olyan személy, aki éppen pályaaorientáció folyamatában van. Azok között, akiknek van ilyen ismerősük, az emberek 68,5%-a teljesen vagy részben egyetért az állítással, míg 31,5%-a egyáltalán vagy részben nem ért egyet.

A 12.7. állítás úgy szólt, hogy az óvodai pályaismeret-bővítés kevésbé fontos, mivel a gyermekek még úgysem értenek belőle sokat.

14. ábra: Kérdőív - 12.7. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

Ezzel az állítással 46 fő egyáltalán nem értett egyet, 34 fő inkább nem értett egyet, 22 fő inkább egyetértett, és csupán 14 fő értett teljesen egyet.

A 69 fő közül, akiknek a háztartásában kiskorú gyermek él, 76,8%-a inkább nem, vagy teljesen nem ért egyet ezzel az állítással, míg mindösszesen 23,2%-a részben vagy egészben egyet tud érteni.

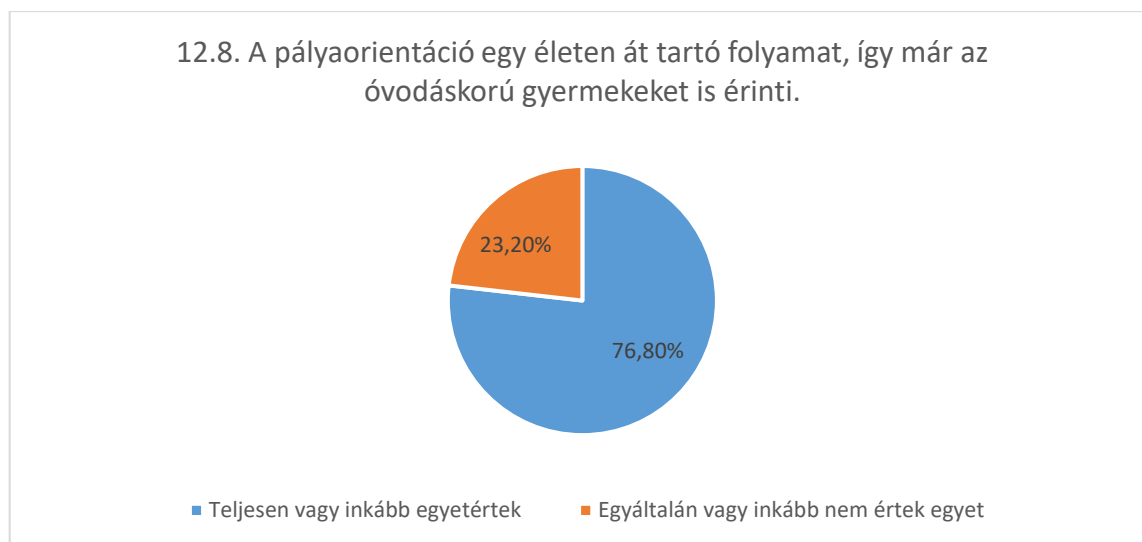
Azok között, akiknek nincs az ismeretségi körükben pályaválasztás előtt álló gyermek, a kitöltők 37,2%-a részben vagy egészben egyetért az állítással, míg 62,8%-a nem ért egyet. Azok között, akiknek viszont van ilyen ismerősük, a válaszadók 27,4%-a a teljesen vagy inkább egyetérték válaszlehetőséget választotta, míg 72,6%-a az egyáltalán vagy inkább nem értek egyet válaszlehetőséget választotta.

A 12.8. állítással – miszerint a pályorientáció egy életen át tartó folyamat, így már az óvodáskorú gyermekeket is érinti – 43 fő teljesen egyetértett, 33 fő inkább egyetértett, 29 fő inkább nem értett egyet, 11 fő pedig egyáltalán nem értett egyet.

15. ábra: Kérdőív - 12.8. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

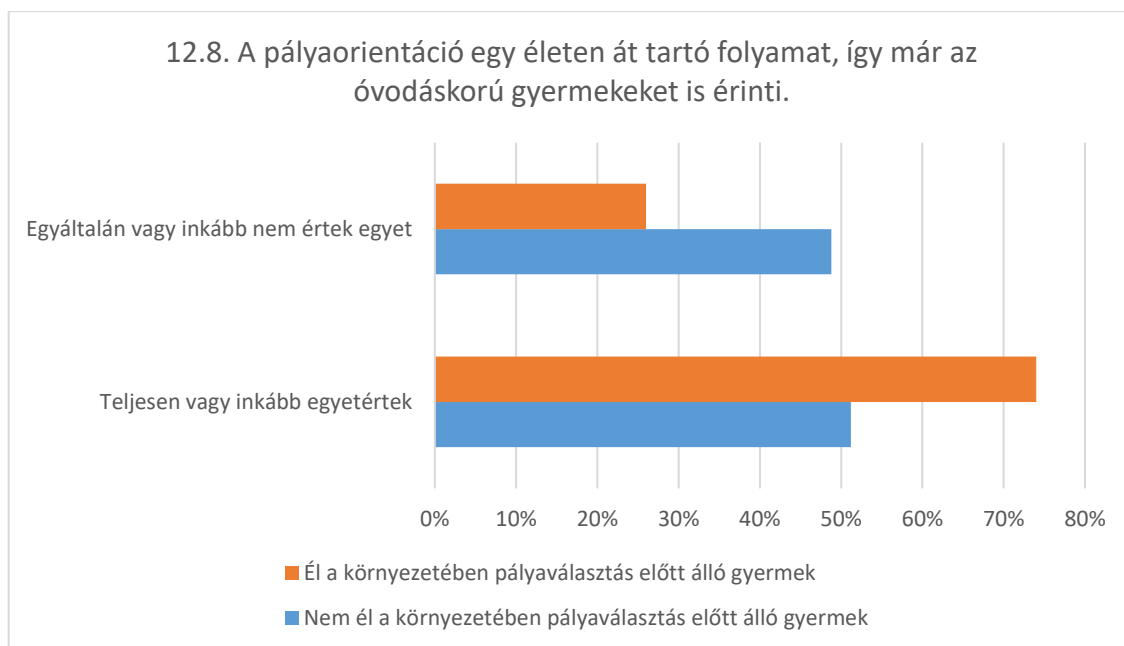
Azon 69 fő közül, akiknek a háztartásában kiskorú gyermek él, 76,8%-a teljesen, vagy inkább egyetért ezzel az állítással. 23,2%-uk inkább nem ért egyet, vagy egyáltalán nem ért egyet ezzel a kijelentéssel.

16. ábra: Kérdőív - 12.8. kérdés: Azon válaszadók megoszlása, akiknek háztartásában kiskorú gyermek él N=69 (Forrás: Saját szerkesztés)

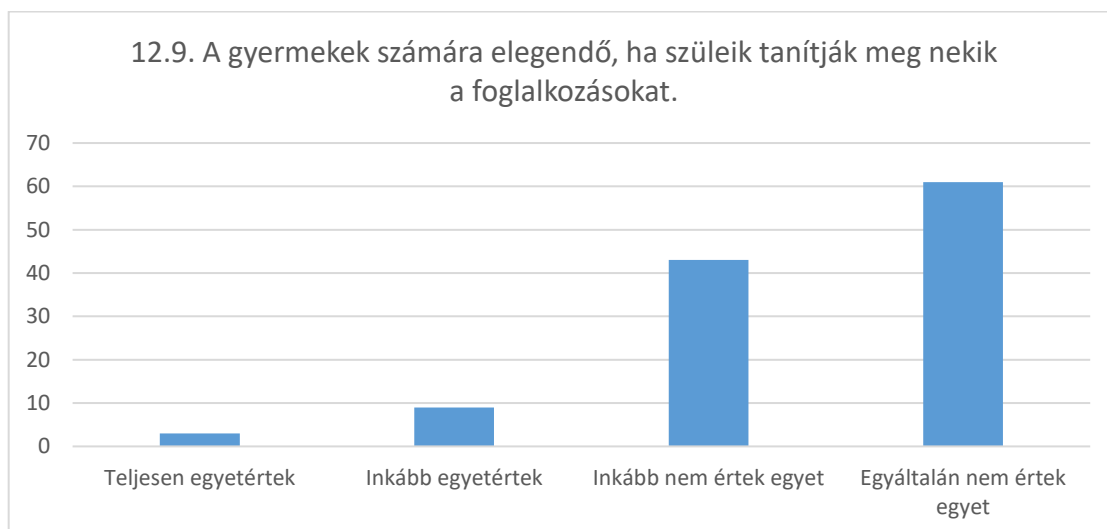
Azon 43 fő közül, akinek nem él a közvetlen vagy közvetett környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek, 51,2%-a teljesen vagy részben egyetért, ugyanakkor 48,8% inkább nem,

vagy részben nem ért egyet az állítással. A 73 fő – akiknek környezetében él pályaválasztás előtt álló gyermek – 74%-a teljesen, vagy inkább egyetért, míg 26%-a részben vagy egészben nem ért egyet ezzel az állítással.

17. ábra: Kérdőív - 12.8. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

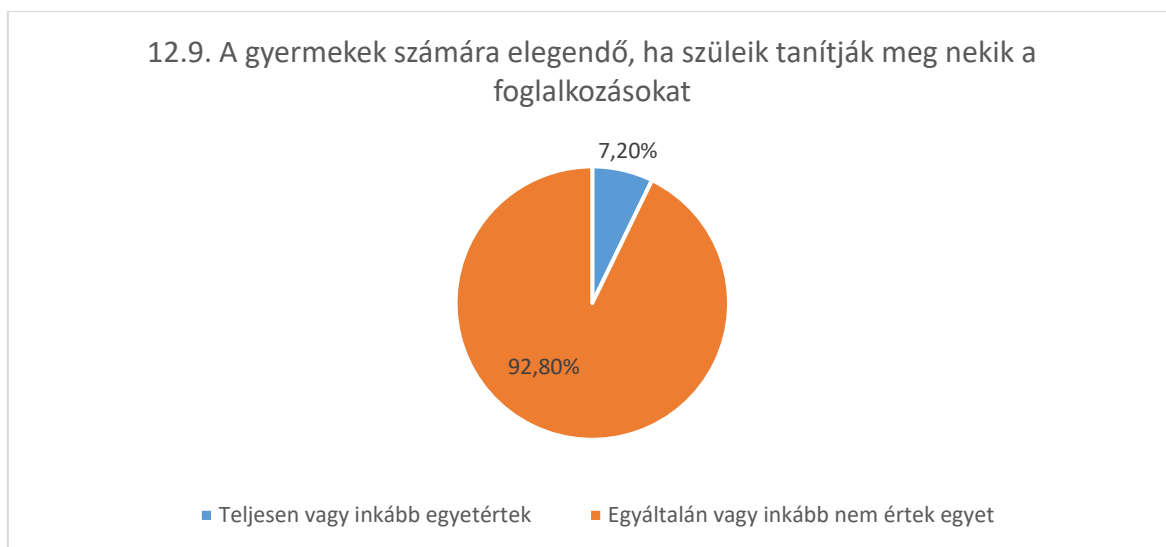
Az utolsó állítással arra szeretne volna választ kapni, hogy a kitöltők mennyire értenek egyet azzal, hogy a gyermekek számára elegendő, ha szüleik tanítják meg nekik a foglalkozásokat.

18. ábra: Kérdőív - 12.9. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

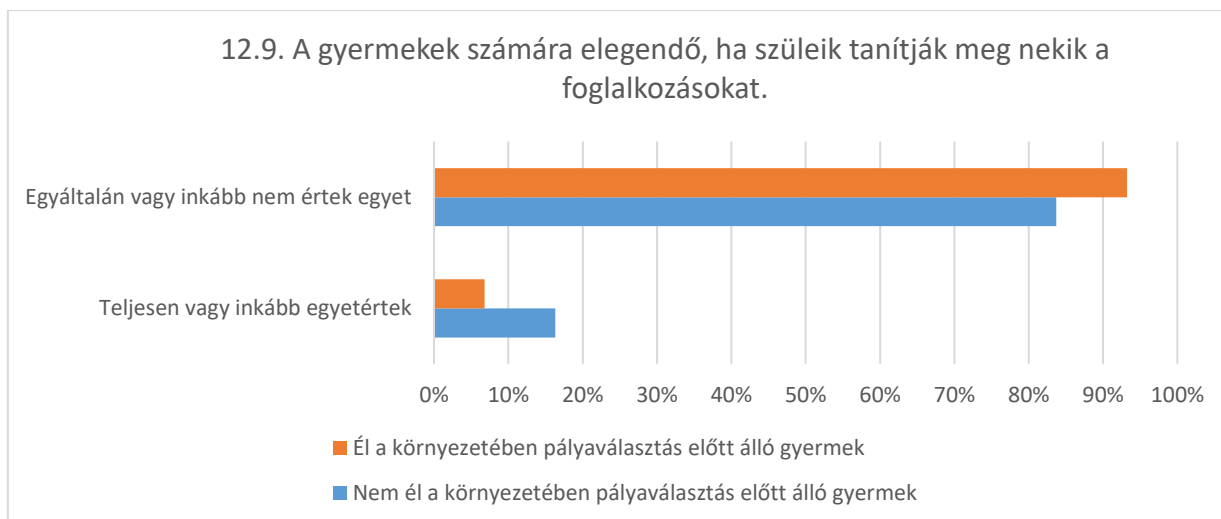
Ahogy a grafikon is mutatja ezzel az állítással 3 fő teljesen egyetértett, 9 fő inkább egyetértett, 43 fő inkább nem értett egyet, 61 fő pedig egyáltalán nem értett egyet.

A 69 fő közül, akiknek a háztartásában kiskorú gyermek él, 92,8%-a egyáltalán vagy részben nem ért egyet ezzel az állítással, míg 7,2%-uk az inkább egyetért vagy a teljesen egyetért választ adta meg a kérdőív kitöltése során.

19. ábra: Kérdőív - 12.9. kérdés: Azon válaszadók megoszlása, akiknek háztartásában kiskorú gyermek él N=69 (Forrás: Saját szerkesztés)

Azon 43 fő közül, akiknek nincs a környezetükben pályaválasztás előtt álló gyermek, a válaszadók 16,3%-a teljesen vagy részben egyetért az állítással, míg 83,7% inkább nem vagy részben nem ért egyet. Azok közül, akiknek a környezetükben él pályaválasztás előtt álló gyermek, az kitöltők 6,8%-a teljesen vagy inkább egyetért az állítással, míg 93,2%-a részben vagy egészben nem ért egyet vele.

20. ábra: Kérdőív - 12.9. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)

III.4.2. Strukturált csoportfoglalkozás – óvodás iskolaérett korcsoport

A harmadik hipotézisem így szól: A strukturált csoportfoglalkozás segíteni tudja az iskolaérett óvodások pályaismeretét a magánóvodában is, tehát szükséges ezt a módszert már ennél a korosztálynál, ilyen jellegű intézményekben is alkalmazni. Ennek vizsgálatához strukturált csoportfoglalkozást használtam, amely szabályozott kereteken belül megvalósítható, munka-pályatanácsadásban megfelelően alkalmazható csoportfoglalkozási módszer (Szilágyi, 2015). Fontos szempont volt, hogy jelen körülmények között nem felnőtt korosztálynál kellett alkalmazni a módszert, hanem iskolaérett óvodás korosztálynál. Ennek tudatában az ő sajátosságainak megfelelően kellett a tervezetet összeállítanom.

Abból kiindulva, hogy ennél a korosztálynál az öndefiníció, a pályaeérettség, az érdeklődés és a képességek még nem kifejtett, nem beszélhetünk tényleges pályaeorientációs folyamatról. A tárgyalt korcsoportnál elsősorban a célom a gyermekek pályákkal kapcsolatos tudásának bővítése volt, mind az általam tanítottakkal, mind pedig az egymástól szerzett új ismeretek által. Amennyiben mérhetően javul a pályaismeretük a strukturált csoportfoglalkozás által, kijelenthető, hogy vizsgálatom sikeres és az eredményeikre a foglalkozás pozitív hatással van. Ez azért lenne fontos eredmény, mivel erős alapot biztosítana a későbbiekben a gyermekek számára az önismeretük, az érdeklődésük, vagy akár a munkamódjuk, a képességeik és az értékeik kialakulásában egyaránt, amelyek a sikeres pályaeorientációs folyamat alapjai.

Mivel ennél a korosztálynál a figyelem megragadása és fenntartása kritikus pont, ezért a foglalkozás alkalmával megszabott időkeretek rugalmasak, a tematika pedig élménypedagógiai elemekre épül, és aktív részvételen alapuló feladatokat tartalmaz. Ezek a feladatok segítenek a gyermekeknek cselekvéses feladatok útján elsajátítani a kívánt tudást és az érdeklődésüket is könnyebben fenntartja.

A teljes terepvizsgálatom, vagyis a strukturált csoportfoglalkozás 3 alkalomból áll, mindhárom különböző, de egymástól nem túl távoli időpontban valósul meg. Tekintettel arra, hogy a vizsgálat eredményeit számszerűen mérhetővé kell tenni, két fő eredménnyel igyekszem ezt megvalósítani. Az kezdeti tudásukat a strukturált csoportfoglalkozás első alkalmával kívánom megvizsgálni, itt egy feladat mentén megmértem az aktuális pályaismereti tudásukat. Ezt a tudást a harmadik, vagyis utolsó csoportfoglalkozáson szintén egy feladat segítségével újra mértem, ezt követően összevetem a két eredményt.

I. Csoportfoglalkozás

Az első csoportfoglalkozáson arra törekedtem, hogy tisztázzam a szakma és pálya fogalmát a csoportfoglalkozáson résztvevő gyermekek számára, valamint feltárjam jelenlegi tudásukat, amelyet a környezetükből szereztek. A foglalkozás során a csoportszőnyegen ültünk, mert úgy gondoltam, hogy így könnyebben tudnak majd a gyerekek feloldódni és nem érzik magukat feszélyezve a feladatok megoldásakor, mintha egy asztalhoz ültetném őket.

A foglalkozást bemutatkozással kezdtem, elmagyarázva, hogy ki vagyok és miért vagyok itt velük. Fontosnak tartottam elmondani nekik, hogy ők tudnak segíteni nekem, hogy sikeresen el tudjam végezni az iskolámat. A gyerekek figyelmesen hallgattak és meglepődtek, hogy felnőttként iskolába járok. Ezt követően megkértem őket, hogy osszák meg velem a nevüket és a kedvenc állatukat.

A hangulatteremtéshez egy olyan játékos feladatot választottam, amelynél a résztvevők mutogatással, testbeszéddel és arckifejezésekkel ábrázolnak különböző állatokat, amiket előzetesen én adtam meg. A feladat célja a feszültségoldás, a kommunikáció megkönnyítése, a bizalomépítés és a csoportdinamika javítása volt. Ez működött is, a gyerekek nagyon élvezték ezt a feladatot és megkértek, hogy játszunk még egy kört.

A célmeghatározás keretein belül elmagyaráztam a résztvevőknek, hogy mire számíthatnak az elkövetkező három csoportfoglalkozás során. Tisztáztam a pályát és a szakmát, mint fogalmakat és azt, hogy miért fontosak. Ezt követően elmondtam, hogy a célom az, hogy megismerjék a különböző szakmákat, valamint bővítsem a tudásukat gyakorlati feladatok segítségével. Az általam előkészített feladatok mellett fontos szerepet kapott az ismeretcsere a résztvevők között, hiszen a tudásbővítés ezen keresztül is történik.

Ezután a szabályokat alkottuk meg. Elmondtam, hogy mit várok el tőlük (például, hogy mindig végig kell hallgatni a másikat, nem szabad csúfolkodni stb.), és meghallgattam őket mit várnak el egymástól és tőlem. Ezeket a szabályokat írásban rögzítettük és a lap aljára mindenki felrajzolta a jelét annak jeléül, hogy elfogadja és betartja ezeket a pontokat.

Az ismeretátadás szakaszba tartozó első feladattal – „Gyűjtsünk szakmákat együtt!” – a bementeni adatokat kívántam rögzíteni. Ennél a feladatnál sorban haladva mindenki mondott egy szakmát, amit én egy nagylapra jegyeztem fel. Ennek a feladatnak a célja az volt, hogy felmérjem a gyermekek már meglévő egyéni és csoportos tudását a szakmák világáról. Az

öt gyermek összesen 42 szakmát tudott összegyűjteni. Személyenként leosztva: az első gyerek 12 szakmát, a második gyerek 9 szakmát, a harmadik gyerek 8 szakmát, a negyedik gyerek szintén 8, az ötödik gyermek pedig 5 szakmát tudott felsorolni. Ezek közül több is volt, amit nem pontosan tudtak megnevezni. Ilyen volt például az asztalos, amit bútorosként azonosítottak, valamint a villanyszerelő, amit lámpaszerelőnek hívtak. Az alap szakmákon túl – mint az orvos, a rendőr, a tűzoltó, az óvónéni– olyan figyelemre méltó szakmákat is felsoroltak, mint a cserépkészítő, a masször, a hegesztő, vagy a mágneshorgász.

21. ábra: "Gyűjtsünk szakmát együtt!" csoportfeladat eredménye (Forrás: Saját szerkesztés)

Az alapján, amit megfigyeltem, elmondhatom, hogy ezt a feladatot jobban élvezték a gyerekek, mint vártam. Azzal magyarázható az, hogy 42 szakmát összegyűjtöttek, hogy egy nem előre megtervezett versenyhelyzet alakult ki közöttük, így minden meglévő tudásukat igyekeztek megosztani a csoporttal.

Az ismeretátadás szakaszának második feladatáént – „Kép kirakó” – 6 különböző szakmát vittem nekik puzzle, vagyis kirakó formájában (2. sz. melléklet). A feladatuk az volt, hogy kitegyék az adott képeket, megnevezzék őket, majd elmondják mit is kell csinálnia a munkája során az adott személynek. Mivel előzetes ismeretem nem volt a tudásukról, így a képek között szerepeltek olyanok is, amiket már ismertek, de sikerült új szakmákat is megmutatnom nekik ezzel a feladattal. A 6 szakmából 4-et helyesen tudtak azonosítani, 1-nek nem tudták a pontos megnevezését (kőműves helyett „építkezős bácsit” mondtak), szintén 1-et (mérnök) pedig nem ismertek fel. A feladat célja szintén a meglévő tudások felelevenítése, illetve tovább bővítése volt.

Az ismeretátadás szakaszának harmadik feladata – „Ki mit használ?” – egy táblagépen játszható feladat volt. A feladat során két különböző szakmához kellett munkaeszközöket párosítani (3. sz. melléklet). A játék során megismert két szakma a szerelő és a kertész volt. A 19 tárgyból 15-öt jó helyre húztak.

A személyes hozam szakaszában arra kértem a gyerekeket, hogy osszák meg velem az érzéseiket a mai alkalommal, valamint azt is, hogy milyen foglalkozást szeretnének űzni, ha felnőnek. A legtöbb gyereknek tetszettek a feladatok, kivéve egy óvodást, aki úgy találta, hogy a puzzle unalmas volt. Az általam feltett kérdésre, hogy milyen foglalkozást szeretnének űzni, a válaszok között szerepelt a katona, a táncos és az eladó foglalkozás, két gyerek pedig nem tudta eldönteni, hogy mit szeretne csinálni a jövőben.

A csoportfoglalkozás lezáró része a következő foglalkozás előkészítése. Ennek részeként elmondtam nekik, hogy egy hét múlva találkozunk és játékos feladatok keretein belül újabb szakmákkal ismerkedünk meg. Emellett megkértem őket, hogy abban az egy hétben figyeljék meg milyen szakmákkal találkoznak a mindennapjaik során.

Az első csoportfoglalkozás alkalmával világossá vált számomra, hogy „kevésbé hétköznapi” szakmákkal kell készülnöm a következő alkalomra, hogy újat tudjak tanítani a gyerekeknek. A csoportfoglalkozás a tervezett 45 perc helyett 54 perc lett, ami alatt végig fenn tudtam tartani a figyelmét a gyerekeknek.

II. Csoportfoglalkozás

A második csoportfoglalkozás egy héttel az első után valósult meg. Ennek a foglalkozásnak a célja az első alkalommal elhangzott foglalkozások felelevenítése és új pályák megismerése volt. Ellentétben az előző alkalommal alkalmazott elrendezéssel, ez a foglalkozás már egy óvodai asztal körül került megvalósításra, mivel ez bizonyult a feladatok megvalósíthatóságának szempontjából a legmegfelelőbbnek. A gyerekek sokkal izgatottabbak voltak, mint az első alkalommal, és alig várták, hogy elkezdődjenek a játékos feladatok.

A hangulatteremtés fázisában memóriajátékot használtam, amelyen különböző szakmákat ábrázoltak (4. sz. melléklet). A memóriajátékon az előző alkalommal már elhangzott foglalkozások mellett új, még nem említett foglalkozások is szerepeltek. A gyerekeknek az volt a feladata, hogy megtalálják az adott kártyapárt és megnevezzék a rajta szereplő szakmát. A feladat célja az eddig tudásuk felelevenítése mellett a tudásuk bővítése volt,

illetve a csoportfoglalkozásra való ráhangolódás. A már ismert foglalkozások közül az összeset meg tudták nevezni, vagyis 6-ból 6-ot. Eredetileg 15 új szakmát tartalmazó memóriapárral készültem nekik, de végül csak 12 párt használtam fel, mivel úgy éreztem, hogy 15 pár túl sok lett volna a gyerekek számára. A 12 szakmából 7-et be tudtak azonosítani - volt, ahol egymást kiegészítve azonosították az adott foglalkozást. 3 pár kártyán szereplő szakma nevét nem tudták, de körül tudták írni, vagy más névvel illeték – például "fotós bácsi" vagy "kamerás" a "fényképész" helyett, vagy "süti bácsi" a "cukrász" helyett. Szám szerint 2 foglalkozást nem tudtak megnevezni, és szinonimát sem használtak rá, ez a kettő a színész és a titkárnő volt.

22. ábra: Saját forrás

A célkitűzés alkalmával elmondtam nekik, hogy a mai alkalom célja új szakmák, pályák, munkák megismerése játékos feladatok mentén.

Az ismeretfeldolgozás első feladatáént – „Mi leszel, ha nagy leszel” – Natalia és Sergey Gordienko „Foglalkozások nagy könyve” című szerzeményéből olvastam a gyerekeknek. Az egyszerű felolvasás helyett, őket is bevontam a mesébe, így együtt indultunk utazásra a szakmák világába – a könyvben szereplő – sárga busszal. A gyerekek figyelmét a vártnál még inkább lekötötte a mesekönyv és izgatottan várták az újabb és újabb szakmákat. A feladat részeként arra kértem őket, hogy először próbálják meg kitalálni, hogy melyik szakmához „parkolt le a sárga buszunk”, mielőtt bármit is felolvasnék. A titkárnő kivételével minden szakmát, vagyis 10-ből 9 szakmát tudtak megnevezni. Továbbá feladatuk volt, hogy a hangulatteremtő szakaszban felhasznált, új szakmákat tartalmazó memóriakártyákat párosítsák a könyvben elhangzott szakmákkal. 10 foglalkozásból 9-et jól párosítottak. Az akrobatát a cirkuszi mutatványosok helyett a sportolókhöz párosították, bár ezt nem tartom

teljesen helytelen párosításnak, mivel az akrobatika sportnak is minősül. Az én tévedésem, mivel nem számítottam rá, hogy erre is gondolnak a gyerekek. Ennek a feladatnak a célja az új szakmák részletesebb megismerése mellett a koncentrációjuk fejlesztése volt.

Az ismeretfeldolgozás szakaszában a második feladat – „Amerikából jöttem...” – célja a gyermekek pályaismeretének bővítése és tudásuk elmélyítése mellett a felfrissülés is volt az előző, koncentrációs feladat után. A gyerekek közül hárman ismerték a játékot, de szerencsére a másik két gyermek is gyorsan megértette a szabályokat. Párokban végezték el a feladatot, és ügyeltem rá, hogy mindenkinek lehetősége legyen legalább egyszer kimennie és mutogatnia. A bemutatott szakmák a következők voltak: vadász, fodrász, régész. Ebből egyedül a fodrászt sikerült a többi résztvevőnek kitalálnia.

Az ismeretfeldolgozás harmadik feladatában – „Ki segíthet?” – eseteket (5. sz. melléklet) soroltam fel a résztvevő gyerekeknek. A feladatuk az volt, hogy megnevezzék az adott szakmát, akihez fordulhatnak az adott esetben. Összesen 14 esetet mutattam be nekik, és 12 esetenél tudtak helyes szakmát mondani. A feladat során a kertész és a tanító szakmát nem tudták beazonosítani.

A személyes hozam alkalmával megkértem minden résztvevőt, hogy mondja el, hogy érezte magát, melyik játék tetszett a legjobban és melyik foglalkozást tanulta meg a mai alkalommal.

A következő foglalkozás előkészítésének szakaszában felelevenítettem a második csoportfoglalkozás részleteit, majd elmondtam nekik, hogy a következő alkalommal az eddig tanult szakmákat, illetve új foglalkozásokat fogunk megtanulni. Megkértem őket, hogy otthon a szüleikkel beszélgessenek a szakmákról.

A második alkalom gördülékenyebben ment, mint az első. Az előző csoportfoglalkozás tapasztalatai alapján tudtam új dolgokat bemutatni nekik, mert már tudtam, hogy milyen ismeretiszinten állnak. Rajtuk is érezhető volt, hogy jobban tudnak koncentrálni a feladatokra, kevésbé fáradtak el a csoportfoglalkozás végére. Bár az eredeti tervezett idő 45 perc volt, a foglalkozás 55 percig tartott, de ez nem zavarta őket.

III. Csoportfoglalkozás

A harmadik csoportfoglalkozást egy nappal a második után valósult meg. A foglalkozás célja továbbra is a gyermekek számára ismert foglalkozások felelevenítése és új szakmák, pályák, foglalkozások megismerése volt. Emellett azonban az is céлом volt, hogy a foglalkozás

végén felmérjem a gyermekek jelenlegi tudását a témával kapcsolatban. Ezen alkalommal is az óvodai kisasztalnál tartottuk meg a csoportfoglalkozást.

A hangulatteremtés szakaszában a feladatuk az volt, hogy csapatokra osztva gyűjtsenek össze olyan foglalkozásokat, amiket mesékben láttak vagy hallottak. Ehhez egy 2 fős és egy 3 fős csapatra osztottam őket. Az egyik csapat 5, míg a másik csapat 7 foglalkozást tudott összegyűjteni. Összesen tehát 12 szakmát gyűjtöttek össze, amik között szerepelt a tűzoltó, a rendőr, a pilóta, az építő, a vízimentő és a régész.

A célkitűzés alkalmával elmondtam nekik, hogy a mai foglalkozás elsődleges feladata az eddig tanult szakmák felelevenítése lesz, ugyanakkor néhány új szakma is terítékre kerül. A foglalkozás végén pedig újra átnézzük, hogy mennyi szakmát tudnak közösen felsorolni, majd összehasonlítjuk az első alkalommal összegyűjtött szakmákkal.

Az ismeretátadás fázisának első feladatáént – „Kevés eszközöm van” – tárgyakat (6. sz. melléklet) vittem nekik, amelyek 14 különböző szakmákhoz voltak köthetőek. A feladat az volt, hogy egy gyermek kiválaszt egy számára tetszőleges tárgyat és aki elsőként kitalálja melyik foglalkozás kapcsolódik az adott tárgyhoz, az választhat egy újabbat eszközt bemutatásra. A feladat végén az felmerülő szakmák részleteit közösen megbeszéltük. A feladat célja az eddig megszerzett tudásuk felidézése és újabb ismeretek megszerzése volt. Az eredmények alapján 11 szakmát sikerült helyesen azonosítani az eszközökhöz, 2 tárgyat nem tudtak megnevezni és foglalkozást sem tudtak hozzájuk kapcsolni (varrókészlet, géz), és egy tárgy esetében csak a nevét tudták megmondani, de szakmát nem tudtak kapcsolni hozzá (sminkecset).

Az ismeretátadás második feladatában – „Rejtelmes szatyor” – az előző feladat során felhasznált 14 tárgyakat egy terítővel lefedett szatyorba helyeztem. A gyerekeknek azt kellett kitalálniuk tapintás útján, hogy milyen tárgy van a szatyorban, és melyik szakmához kapcsolódik ez a tárgy. Ennek a feladatnak a célja az előző feladatban megszerzett tudás elmélyítése volt. Az eredmények alapján elmondható, hogy ez a feladat sikeres volt, ugyanis az összes tárgyat felismerték és a megfelelő szakmához tudták kapcsolni.

23. ábra: Saját forrás

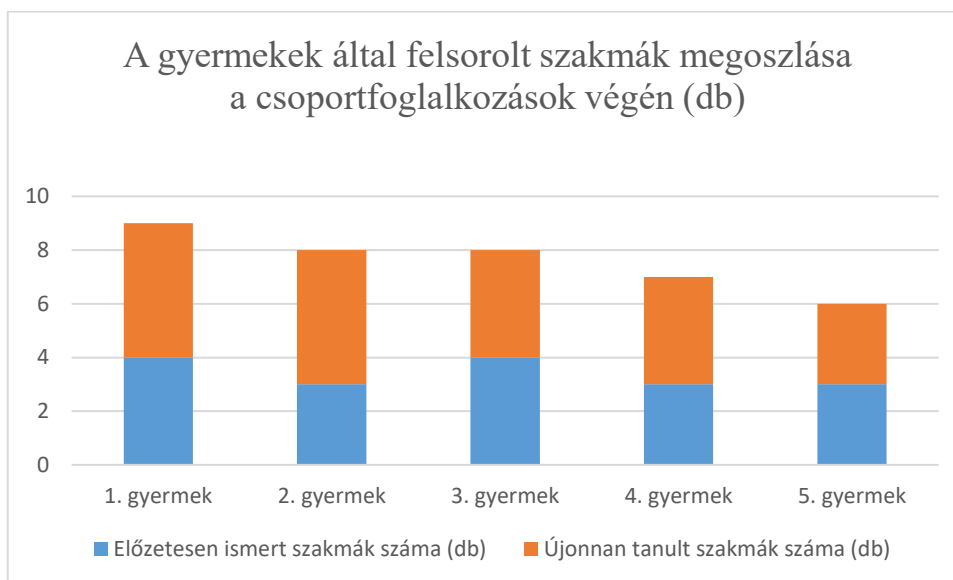
Az ismeretátadás szakaszának harmadik feladatában – „Képpárosítás” – feladatlapokat (7. sz. melléklet) kaptak a résztvevők, amelyeken 4 különböző szakma és hozzájuk tartozó 2-2 munkaeszköz szerepelt. Az öt gyermek hiba nélkül megoldotta a feladatot, bár volt köztük olyan, aki bizonytalanabb volt a döntéseiben, de őt megerősítettem, hogy jól gondolkodik és végül ő is hiba nélkül oldotta meg a feladatlapot.

24. ábra: Saját forrás

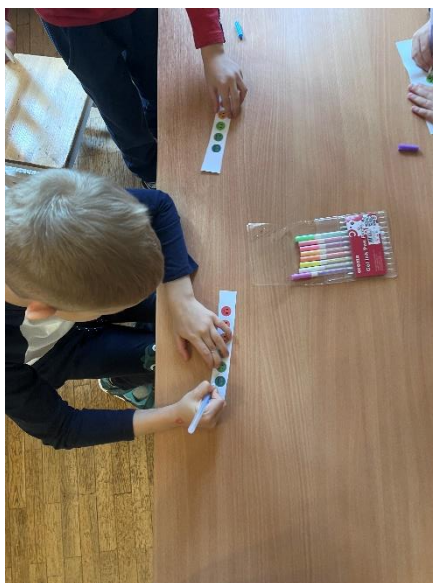
A vizsgálatom kimeneti eredményét azonos módszerrel gyűjtöttem be, mint a bemeneti eredményt. Az első alkalomhoz hasonlóan, megkértem a gyerekeket, hogy sorolják fel azokat a szakmákat, amiket ismernek, én pedig jegyzeteltem egy A3-as lapra. Ez alkalommal 38 különböző szakmát tudtak felsorolni, amiből 21 darab az általam tanított új szakmák

közül volt. Személyenként lebontva: az első gyermek 9 szakmát sorolt fel, amiből 5 darab volt új, a második gyermek 8 szakmát sorolt fel, amiből 5 darab volt új, a harmadik gyermek szintén 8 szakmát sorolt fel, amiből 4 darab volt új, a negyedik gyermek 7 szakmát sorolt fel, amiből 4 darab volt új, az ötödik gyermek pedig 6 szakmát sorolt fel, amelyből 3 darab volt újonnan tanult szakma.

25. ábra: "Gyűjtsünk szakmát együtt, újra!" csoportfeladat eredménye (Forrás: Saját szerkesztés)

A foglalkozás lezárásaként a személyes hozam szakaszban egy hat különböző arcot ábrázoló lapot (8. sz. melléklet) osztottam ki, és megkértem a gyerekeket, hogy karikázzák be azt a fejecskét, ami kifejezi mennyire tetszett nekik az a három csoportfoglalkozás, amit én vezettem. Mind az öten a mosolygós fejek közül az egyiket karikázták. Ebből arra következtetek, hogy élvezték a feladatokat és jól érezték magukat a csoportfoglalkozásokon.

26. ábra: Saját forrás

A harmadik csoportfoglalkozás sikeresen zajlott, hasonlóan az első és a második alkalomhoz. A résztvevő gyerekek élvezték a feladatokat, ami miatt a tervezett 45 perces időtartam helyett 63 percesre nyúlt a foglalkozás. Ez az időtartam meghaladja az eddigi összes csoportfoglalkozáson tapasztalt időtartamot. Mindazonáltal, a gyerekek nem mutattak fáradtságot vagy unalmat, így sikeresen teljesítették a foglalkozás feladatait.

IV. Következtetések, javaslatok

IV.1. Kérdőíves vizsgálat – szülői kérdőív

Az első hipotézisem, miszerint: A szülők és gondviselők többsége később vezetné be a pályaorientációs foglalkozásokat a gyermekek életébe, mivel életkori sajátosságaik miatt még nem tartják a gyermekeket elég érettnek ennek a tudásnak a megalapozásához – nem igazolódott be.

A 116 válasz elegendő számú adatot jelent a kérdőíves vizsgálatban, hogy általánosságban helytálló következtetéseket lehessen levonni.

Az adatok alapján a háztartások nagyrésztében, szám szerint 59,48%-ában él kiskorú gyermek. Ezen kitöltők túlnyomó többsége (69,56%) úgy gondolja, hogy a pályák megismertetését érdemes 3 és 6 éves kor között elkezdeni a gyermekekkel. Azonban van egy kisebb csoport (30,43%), akik úgy vélik, hogy elegendő 7 éves kor felett, tehát az óvodát már elhagyva kezdeni foglalkozni a pályák megismertetésével a gyermekekkel. Az egyik ellenőrző kérdésre adott válaszok is hasonló eredményt mutattak– azon állítás szerint

elegendő az iskolában elkezdni a pályaedukációt. A kontrollkérdésnél a válaszadók között az állítást támogatók aránya viszonylag alacsony, mindössze 30,4%. Ugyanakkor a válaszadók túlnyomó többsége, 69,6% nem, vagy csak részben értett egyet az állítással. Az eredmények arra utalnak, hogy a szülők többsége nem tartja elegendőnek az iskolában történő pályaismeret-bővítést, és inkább korábbi életkorban, például az óvodáskorban vagy még az iskolába kerülés előtt kezdené meg ezt a folyamatot. Ez ellentmond az állításnak, hogy az iskolában elegendő lenne a pályaismeretek bővítését elkezdni, és hangsúlyozza az óvodai vagy korai iskolai életkorban történő foglalkozások fontosságát a szülők szemszögéből. Tehát a szülők és gondviselők többségének véleménye egyezik a magyar (Borsné, 2019) és külföldi (Nastiti – Purwanta, 2019) szakirodalomban leírt véleményekkel, miszerint óvodáskortól már érdemes lekezdeni foglalkozni a szakmákkal.

Az adatok elemzése alapján arra lehet következtetni, hogy válaszadók szerint az óvodáskorban történő foglalkozások és pályák megismertetése célravezető lehet, ha az életkori sajátosságoknak megfelelően valósulhat meg. A válaszadók között, akiknek a háztartásában kiskorú gyermek él, ezen állítást támogatók aránya magas volt, 81,2%. Csak a válaszadók 18,8%-a nyilatkozott úgy, hogy nem, vagy csak részben ért egyet az állítással. Közel hasonló eredmények születtek az egyik kontrollkérdés kapcsán, ahol a szülők és gondviselők 82,6%-a támogatóan áll az óvodában történő pályaedukációhoz. Az eredmények azt mutatják, hogy a szülők többsége elismeri az óvodáskorban történő foglalkozások és pályák megismertetésének fontosságát, és támogatja ezt az irányvonalat a gyermekük életkorának megfelelően, valamint, hogy a szülők nagy része pozitívan állna hozzá ahhoz, ha az óvodában nagy hangsúlyt fektetnének a pályák és szakmák megismertetésére. Ez felhívja a figyelmet az óvodák szerepére a pályaválasztásra való felkészítésben és az érdeklődés felkeltésében a különböző szakmák és foglalkozások iránt már korai életkorban.

Akiknek a háztartásában él kiskorú gyermek 78,3%-a teljesen vagy részben egyetért az állítással, miszerint az óvodai pályaismeret-bővítés pozitív hatást gyakorol a későbbi pályaválasztásra. Ezt támasztja alá az az eredmény is miszerint a többség, azaz 75,4% (7-8. osztályosokra vonatkozóan) és 72,5% (11-12. osztályosokra vonatkozóan) szerint az óvodai pályaismeret-bővítés pozitív irányba befolyásolná a gyermekeket a későbbi pályaválasztás során. Igaz, hogy ezeknél az ellenőrző kérdéseknél valamivel kevesebben értettek egyet az óvodai pályaedukáció későbbi pozitív befolyásával, viszont így is a szülők több, mint kétharmada támogatta mind 7-8- osztályosokra, mind a 11-12. osztályosokra vonatkozóan

az állítást. Ez azt sugallja, hogy ezek a válaszadók hisznek az óvodai pályaismeretek jelentőségében a későbbi életkorokban is, és úgy vélik, hogy az óvodai időszakban szerzett ismeretek pozitív hatást gyakorolhatnak a gyermekek pályaválasztására az iskolai évek későbbi szakaszában is. Ugyanakkor az adatokból az is látható, hogy van egy kisebb részük, akik részben vagy egészben nem értenek egyet ezzel az állítással. Ez arra utal, hogy van bizonyos szkepticizmus vagy kétség az óvodai pályaismeretek hatékonyságával kapcsolatban azok körében is, akiknek kiskorú gyermek él a háztartásában.

A kérdőív adatai alapján kijelenthető, hogy azok közül, akiknek a háztartásában él kiskorú gyermek, a többség, azaz 76,8% inkább nem vagy teljesen nem ért egyet az állítással, miszerint az óvodai pályaismeret-bővítés kevésbé fontos, mivel a gyermekek még úgyszemint értenek belőle sokat. Csak 23,2% részben vagy egészben ért egyet ezzel az állítással. A kontrollkérdések során pontosan ugyanez az arány mutatkozik meg. E szerint a többség, azaz 76,8% teljesen vagy inkább egyetért az állítással, hogy a pályaaorientáció egy életen át tartó folyamat, így már az óvodáskorú gyermekeket is érinti. Csak 23,2% inkább nem ért egyet vagy egyáltalán nem ért egyet ezzel az állítással. Ez azt sugallja, hogy az emberek többsége hisz abban, hogy az óvodai pályaismeretek fontosak, illetve tisztában vannak az óvodai pályaismeret-bővítés potenciális előnyeivel, még akkor is, ha a gyermekek fiatal koruk miatt talán még nem értik teljes mértékben azok jelentőségét. Az eredmények arra is utalnak, hogy az emberek elismerik az óvodai kor jelentőségét a pályaaorientációs folyamatban, és fontosnak tartják a gyermekek számára való megfelelő pályaaorientációs lehetőségek biztosítását már ebben az korai életszakaszban. Ez összhangban lehet Borsné (2021) tanulmányával, amely rámutat az óvodai pályaaorientáció hosszú távú hatásaira a gyermekek fejlődésének és pályaválasztásának szempontjából.

Az adatok alapján azt lehet megállapítani, hogy az emberek többsége, azaz 92,8%, nem, vagy csak részben ért egyet az állítással, hogy a gyermekek számára elegendő, ha szüleik tanítják meg nekik a foglalkozásokat. Csak 7,2% azoknak a válaszadóknak az aránya, akik az állítással inkább vagy teljesen egyetértenek, akiknek a háztartásában kiskorú gyermek él. Ez azt sugallja, hogy az emberek nagy többsége úgy véli, hogy a szülők tanítása önmagában nem elegendő a gyermekek számára a foglalkozások megismeréséhez. Az eredmények arra is utalnak, hogy az emberek felismerik a szülők szerepét a pályaaorientációban, de úgy vélik, hogy más forrásokra is szükség van ahhoz, hogy a gyermekek széleskörűen megismerhessék a foglalkozási lehetőségeket.

Összességében tehát a kutatás eredményei alapján azt lehet megállapítani, hogy a szülők és gondviselők túlnyomó többsége pozitív hatást tulajdonít az óvodai pályaismeret-bővítésnek a későbbi pályaválasztásra, és támogatóan állna ahhoz, ha gyermekük óvodája nagy hangsúlyt fektetne ennek a területnek az oktatására. A szülők többsége támogatóan áll az óvodai pályaedukációs foglalkozásokhoz, ha az életkori sajátosságaik megfelelően vannak felépítve azok. Ebből megállapítható, hogy a szülők nagyobb része elég érettnek tartja az óvodáskorú gyermekeket a tárgyalat tudás megalapozásához. Ahogy Ráczné és Virág (2019) is leírja, a szülők támogatása és bátorítása nagyban befolyásolja a gyermekek fejlődését, jövőképét és pályaválasztását a későbbiekben. Fontos azonban megjegyezni, hogy a kutatásom szerint vannak olyan szülők és gondviselők is, akik nem értenek egyet az óvodai pályaismeret-bővítéssel.

A második hipotézisem, miszerint: Azok a felnőttek, akiknek pályaválasztás előtt álló fiatal van környezetükben, jobban támogatják az óvodai pályaaorientáció hangsúlyosabb jelenlétét az óvodákban, mint azok, akiknek nincs ilyen fiatal a környezetükben - beigazolódott.

A kérdőív 116 kitöltője közül 43 főnek nem él a környezetében pályaválasztás előtt álló 7-8. vagy 11-12. osztályos fiatal. Míg a többi 73 főnek a közvetlen vagy a közvetett környezetében van ilyen korú tanuló.

Mindazok közül, akiknek nem nincs kapcsolata pályaválasztás előtt álló fiatalokkal, mindazoknak, akiknek van, a többségében úgy gondolják, hogy a 3 és 6 éves kor közötti időszak a legmegfelelőbb időszak a pályák megismertetésére. Amíg azoknak, akiknek nincs a környezetében ilyen gyermek 44,2%-a választotta ezt a kort, addig azoknak, akiknek van, 63%-a véli úgy, hogy ez a legmegfelelőbb időszak. Az adatok azt mutatják, hogy ennél a kérdésnél arányaiban többen választották a felső tagozatot, azok közül, akiknek él a környezetében ilyen gyerek (22%), mint azok, akiknek nem (18,6%). A középiskolát csakis olyanok jelölték be, akiknek nincs a környezetében 7-8. vagy 11-12. osztályos fiatal. Az egyik kontrollkérdés során hasonló eredmények születtek, ugyanis 55,8%-a szerint elegendő az iskolában elkezdni a pályaedukációt, míg 44,2%-a szerint kellene korábban. Ugyanennél az ellenőrző kérdésnél azoknak, akiknek van a környezetében ilyen gyermek, szintén közelített az ellenőrző kérdés eredménye a főkérdéshez, ugyanis 67,1%-a szerint nem elegendő, míg 32,9%-a szerint elegendő az iskolában elkezdni foglalkozni a szakmákkal. Az eredmények alapján megállapítható, hogy összefüggés mutatható ki a közvetlen vagy

közvetett környezetből származó tapasztalatok és az óvodai pályaeorientáció megítélése között, ugyanis arányaiban többen támogatják a korai pályaeorientációt azok közül, akiknek van a környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek.

Az eredmények alapján arra lehet következtetni, hogy a foglalkozások és pályaválasztás megismertetése óvodáskorban, az életkori sajátosságoknak megfelelően, a gyerekek környezetétől függően különböző reakciókat vált ki. Azoknál, akiknek nincs olyan gyermek a környezetükben, aki éppen pályaválasztás előtt áll, arányaiban kevesebb fő (69,8%) értett egyet az óvodai pályaismeret-bővítés hasznosságával, mint azoknál, akiknek van (78,1%). Egy ellenőrző kérdés során ezek a számok nem változtak, azoknál, akiknek van a környezetében ilyen gyermek, míg azoknál, akiknél nincs csak minimális változás volt tapasztalható (67,4%). Ez azt sugallja, hogy bár mindkét csoport arányaiban inkább támogatja az óvodai pályaeorientációt, a személyes tapasztalatok mégis befolyásolóak. Azaz, ha valaki ismer olyan gyermeket, aki éppen pályaválasztás előtt áll, nagyobb valószínűséggel támogatja azt az állítást, hogy célszerű már óvodáskorban megismertetni a szakmákat a gyerekekkel. Suhajda tanárnő (2017) doktori értekezése során leírja, hogy a fiatalok pályaválasztásra a közvetlen környezetük van a legnagyobb hatással. Ebből a gondolatból és a kérdőívem eredményéből feltételezem, hogy ez vissza felé is igaz, tehát a környezeti kontextus befolyásolhatja az emberek véleményét a gyermekek pályaeorientációjának tekintetében.

Azok között, akiknek nincs pályaválasztás előtt álló gyermek a szűkebb vagy tágabb környezetükben, 65,1%-uk gondolja úgy, hogy az óvodai pályaeorientáció pozitív hatással van a későbbi pályaválasztásra. Azok között viszont, akiknek van ilyen gyermek a környezetükben, még magasabb az egyetértők aránya, 78,1%. Az ellenőrző kérdések ezeket a számokat (néhány százalékos eltéréssel) megerősítették. Ez alapján azt lehet következtetni, hogy az óvodai pályaismeret-bővítés pozitív hatással lehet a későbbi pályaválasztásra a kitöltők szerint, és ez az állítás arányaiban több támogatót talál azok között, akiknek van pályaválasztás előtt álló gyermek a környezetükben. Ugyanakkor azok között, akiknek nincs ilyen gyermek a környezetükben, több az állítástól eltérő vélemény, ami arra utalhat, hogy az óvodai pályaismeret-bővítés hatása kevésbé egyértelmű számukra.

Az eredmények alapján látható, hogy azok között, akiknek nincs az ismeretségi körükben pályaválasztás előtt álló gyermek, a válaszadók többsége (62,8%) nem ért egyet az állítással, miszerint az óvodai pályaismeret-bővítés kevésbé fontos, mert a gyerekek még úgyszem

értenek belőle sokat. Azonban az eredmények azt is mutatják, hogy azok között, akiknek van az ismeretségi körükben pályaválasztás előtt álló gyermek, 72,6%-a az nem ért egyet ezzel az állítással. Egy másik állítás során viszont kiderült, hogy azoknak, akiknek nincs a környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek, 65%-a ismeri el, hogy a pályaorientáció egy életen át tartó folyamat, de csupán 51,2%-a értett egyet azzal, hogy ebből adódóan már az óvodáskorú gyermekeket is érinti. Ezzel az állítással 74%-a értett egyet, azoknak, akik ismernek ilyen gyermeket. Ez arra utal, hogy azok, akiknek van tapasztalatuk pályaválasztás előtt álló gyermekkel, nagyobb valószínűséggel ismerik fel a pályaorientáció hosszú távú jellegét, és fontosnak tartják az óvodáskorban kezdődő tevékenységeket ezen a területen. Illetve a megfigyelt eredmények arra utalnak, hogy azoknál, akiknek nincs környezetükben olyan gyermek, aki éppen pályaválasztás előtt áll, ellentmondások figyelhetők meg az eredményeikben. Véleményem szerint ennek az az oka, hogy ezek az emberek nem rendelkeznek elegendő információval és ismerettel a pályaorientációval kapcsolatban, így véleményük könnyebben változhat, ellentétben azokkal, akik saját tapasztalattal rendelkeznek, akár a környezetükben élő fiatalok által. Ez a feltételezés egybevág a szakirodalmi áttekintésben leírtakkal, miszerint sokan a pályaorientációt egy alkalmi, külső segítségnyújtási tevékenységnek gondolják (Suhajda, 2017) feltételezésem szerint az információhiány miatt. Tovább erősíti a feltételezésemet, hogy a 116 kitöltő közül 101 fő nyilatkozta, hogy hallott már a pályaorientációról, ennek ellenére egy későbbi kérdés során csupán 63 fő osztotta meg, hogy mit elmondani a saját szavaival róla.

Az eredmények azt mutatják, hogy azok között, akiknek van a környezetükben pályaválasztás előtt álló gyermek, a válaszadók döntő többsége (93,2%) nem ért egyet az állítással, miszerint elegendő, ha a gyerekek a szüleiktől kapnak pályaedukációt. Ugyanakkor azok között, akiknek nincs ilyen gyermek a környezetükben, szintén jelentős százalék (83,7%) fejezte ki egyet nem értését ezzel az állítással kapcsolatban, bár ez az arány közel 10%-kal alacsonyabb, mint az előző csoportnál. Ezen kutatási eredmények alapján arra lehet következtetni, hogy azok, akik ismernek olyan gyermeket, aki pályaválasztás előtt áll, nagyobb valószínűséggel tartják fontosnak, hogy az óvodáskorú gyermekek is kapjanak pályaorientációs lehetőségeket az óvodában is, és ne csupán a szülőktől kapott információkra hagyatkoznak.

Az eredmények alapján összességében azt lehet megállapítani, hogy azok a felnőttek, akiknek közvetlen vagy közvetett környezetükben pályaválasztás előtt álló fiatal van, valószínűleg jobban támogatják az óvodai pályaorientáció hangsúlyosabb jelenlétének az

óvodákban, és már az óvodában elkezdnek az iskolai pályaedukáció előkészítését. Emellett az is megállapítható, hogy a személyes tapasztalatok és ismeretek valószínűleg befolyásolják az emberek véleményét ezen témában. Így nem csak a közvetlen környezet van hatással a gyermekek pályaválasztására (Suhajda, 2017), hanem a pályaválasztás előtt álló gyermek jelenléte is hatással van a pályaorientáció fontosságának megítélésére a felnőttek körében. Bár az eredmények azt mutatják, hogy azok, akiknek nincs 7-8. vagy 11-12. osztályos fiatal a környezetükben, szintén támogatóan állnak az óvodai pályaismeret-bővítés lehetőségéhez, arányaiban mégis kevesebb az egyetértés az óvodai pályaorientáció fontosságával kapcsolatban ezen csoportnál, mint a másik csoportnál.

Az eredmények alapján további kutatásokra lehet szükség annak érdekében, hogy mélyebb betekintést nyerjünk az óvodai pályaismeretek valós hatásaira és hatékonyságára a későbbi életkorokban, valamint azokra a tényezőkre, amelyek befolyásolhatják az emberek véleményét ebben a kérdésben. Ez segíthet a jövőbeni döntéshozóknak abban, hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak az óvodai pályaismeret-bővítés támogatása és fejlesztése terén, hogy a gyermekek szélesebb körben hozzájuthassanak az ilyen típusú ismeretekhez, és ezáltal elősegíthessék a sikeres pályaválasztást az iskolai évek későbbi szakaszában. Emellett még mindig van egy kisebb csoport azok között, akik nem értenek egyet az óvodai pályaedukáció hasznosságával, így fontos lehet további kutatásokkal megerősíteni az óvodai pályaismeret-bővítés jelentőségét és hatékonyságát a pályaválasztási folyamatban.

IV.2. Strukturált csoportfoglalkozás – óvodás iskolaérett korcsoport

A harmadik hipotézisem, miszerint: A strukturált csoportfoglalkozás segíteni tudja az iskolaérett óvodások pályaismeretét a magánóvodában is, tehát szükséges ezt a módszert már ennél a korosztálynál, ilyen jellegű intézményekben is alkalmazni – beigazolódott.

A csoportfoglalkozáson résztvevő öt gyermek iskolaérett, azaz hamarosan bekapcsolódnak az iskolai oktatás folyamatába. Az iskolába lépéssel együtt jár a Nemzeti Alaptanterv keretében megvalósuló pályaorientációs foglalkozásokon való részvétel kötelezettsége. Ahhoz, hogy a gyerekek hosszú távon is megtalálják a számukra legmegfelelőbb pályát, fontos a pályaismeretek korai és szisztematikus fejlesztése. Ennek egy megalapozó lépcsőfoka lehet az óvodai pályaismeret-bővítés strukturált csoportfoglalkozás keretein belül, amely hozzájárul a gyermekek érdeklődésének felkeltéséhez és tudásuk megalapozásához.

Az általam megtartásra kerülő, három alkalomból álló, strukturált csoportfoglalkozás elemeire épülő terepkutatás sikeresen megvalósult.

Az első csoportfoglalkozás alkalmával a „Gyűjtsünk szakmát együtt!” elnevezésű feladat során gyűjtöttem be a bemeneti adatokat. Ez a feladat a gyermekek előzetes tudását mérte fel. Az eredmények alapján az első gyerek 12 szakmát, a második gyerek 9 szakmát, a harmadik gyerek 8 szakmát, a negyedik gyerek szintén 8, az ötödik gyermek pedig 5 szakmát tudott felsorolni. Ezek alapján megállapítható, hogy gyerekek különböző szintű tudással és ismeretekkel rendelkeznek a szakmákról. Az 42 különböző szakma felsorolása alapján arra lehet következtetni, hogy a gyermekek átfogóbb ismeretekkel rendelkeznek a különböző foglalkozásokról, beleértve az ismeretlen vagy kevésbé ismert szakmákat is, ami azt jelzi, hogy valószínűleg már korábban szereztek tapasztalatot a témában. Ugyanakkor az is felismerhető, hogy a gyermekeknek vannak hiányosságai és pontatlanságai, amikor a szakmák pontos megnevezéséről van szó. Ez az eredmény számomra váratlan volt, a feladat azonban jól szolgálta a célját, hogy a gyerekek ismereteit és tudását felmérje, és elősegíti az ismeretek további bővítését az ismeretátadás következő szakaszaiban.

A „Kép kirakó” elnevezésű feladat során bebizonyosult, hogy a diósi magánóvodába járó öt gyermeknek nem volt kihívás a feladat, amivel első alkalommal készültem, ugyanis a 6 darab képből csak 1-et nem tudtak beazonosítani (mérnök), és 1-nek nem tudták a pontos nevét (kőműves helyett „építkezős bácsi” -t mondtak), a maradék 4 darabot gond nélkül azonosították és el is tudták mondani mivel foglalkoznak. Ez a feladat még jobban alátámasztja azt a tényt, hogy rendelkeztek előzetes tudással a témában.

A „Ki mit használ?” feladat során két szakmához (kertész és szerelő) kellett munkaeszközöket párosítani. A táblagépen játszható feladat során a 19 különböző tárgy közül 15-öt helyesen helyeztek el a gyerekek. Az eredmények alapján arra lehet következtetni, hogy a gyerekek rendelkeztek a megfelelő ismeretekkel és tudással ahhoz, hogy azonosítsák a feladat során bemutatott szerszámokat és munkaeszközöket a hozzájuk tartozó két szakmával.

Az előzetes tudásuk magyarázható az Óvodai nevelés országos alapprogramjában előírt pedagógiai tevékenységekkel. Véleményem szerint az óvoda jellege is hozzájárulhatott a kiemelkedő eredményekhez, hiszen a kisebb létszámú magánóvodában az óvodapedagógusok több figyelmet tudnak fordítani az egyes gyerekek fejlesztésére.

A szakirodalmi eredmények alapján előzetesen feltételeztem az volt, hogy az óvodáskorú gyermekek figyelve legfeljebb 30 percig tartható fenn, azonban a valós kísérleti eredmények szerint a résztvevő gyerekek képesek voltak tartósan, egész pontosan 54 percig fenntartani a figyelmüket. Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy a csoportfoglalkozás végén már megfigyelhető volt a gyerekek figyelmi fáradtsága.

A második csoportfoglalkozásra sikerült felkészülnöm az előzőleg felmért tudásuk alapján és ennek megfelelően állítottam össze a feladatokat. A memóriakártya-játék hatékony módszernek bizonyult a gyerekek ráhangolására és a szakmai tudásuk bővítésére a hangulatteremtés szakaszában. Az eredmények szerint a korábban megtanult szakmákat a gyerekek pontosan azonosították, míg az új szakmák azonosításánál új információkat tudtam nekik nyújtani, ezzel hozzá tudtam járulni ismereteik bővítéséhez.

A „Mi leszel, ha nagy leszel” elnevezésű feladat hatékonynak bizonyult a gyerekek szakmai ismereteinek fejlesztésében. A gyerekek nagy érdeklődéssel figyelték a mesekönyvet, és a játékos, interaktív feladatok lehetővé tették számukra, hogy aktívan részt vegyenek a szakmák világának felfedezésében. Az eredmények azt mutatják, hogy a gyerekek jelentős része már az olvasás előtt fel tudta ismerni a szakmákat, és a memóriakártya játék is hatékony eszköz volt a szakmai tudás bővítésében, ugyanis 10-ből 9 darab szakmát jól tudtak azonosítani (a titkárnyó kivételével). Illetve szintén 10-ből 9 darab memóriakártyát jól párosítottak a könyvben szereplő szakmákkal (az akrobatát kivéve). Ezen feladat végrehajtása erősítette meg azt a megállapítást, amelyet Józsa (2016) is leírt publikációjában, miszerint az adott korosztály rendkívül fogékony az új információkra, és a fejlesztő programok ebben az időszakban a legjobban alkalmazhatóak a gyermekeknél. Ezt támasztja alá az a tény, hogy az előző feladat során megszerzett ismereteket a gyerekek sikeresen alkalmazták a jelenlegi feladatban.

Az "Amerikából jöttem" feladat alkalmával az összes résztvevő lehetőséget kapott, hogy interaktív módon elmélyítse az eddig megszerzett tudását, az élménypedagógia egyik formájának segítségével. Bár csak egyharmadát ismerték fel az elmutogatott szakmáknak, a cél nem az volt, hogy tökéletesen bemutassák ezeket a foglalkozásokat, hanem hogy az információk alapján a résztvevők elképzeljék, mit is csinálhat az adott szakmában a szakember, majd ezt megosztva továbbadják egymásnak.

A „Ki segíthet?” feladata során a résztvevő gyerekeknek eseteket kellett felismerniük, majd az adott esetekhez kapcsolódóan helyes szakmát kellett megnevezniük. Az eredmények azt

mutatják, hogy a gyerekek képesek voltak az előzőleg megtanult szakmákat helyesen azonosítani, ugyanakkor két esetben (a kertész és a tanító esetén) nem tudták megnevezni a helyes szakmát. Tehát 14 esetből 12 esetet jól oldottak meg. Ez a feladat is arra utal, hogy a gyerekek nagyon fogékonyak az új információkra, és a megfelelő oktatás segítségével hatékonyan fejleszhető a tudásuk. Ezen felül, az eredmények arra utalnak, hogy a gyerekek hajlandóak részt venni az ilyen típusú feladatokban, amelyek aktív szerepvállalásra ösztönzik őket, és amelyek eredményei az ismeretszerzés folyamatát javítják.

A második csoportfoglalkozás is felülmúlta a várakozásaimat az időintervallumot tekintve, ugyanis a tervezett 45 perc helyett 55 perc volt a csoportfoglalkozás. Az első alkalommal ellentétben a második alkalommal a figyelmüket jobban tudtam fenntartani. Véleményem szerint ez abból adódik, hogy már az aktuális tudásukhoz mérten tudtam megtervezni a csoportfoglalkozás feladatait, és így az érdeklődésük is tovább fenntartható volt.

A harmadik csoportfoglalkozás fő célja az ismeretek elmélyítése volt, melyeket korábban tanítottam, valamint néhány új szakma bemutatása is szerepelt a programban. A tanulási folyamat során kiemelten fontos volt az előző foglalkozáson tanultak ismétlése, mivel ez lehetővé teszi a korábban szerzett tudás elmélyítését, és elkerülhető a korábbi tudás veszélyeztetése azáltal, hogy túl sok új információt, szakmát mutatok be egyszerre. Emellett a kimeneti eredmények megmérése volt a célom.

A hangulatteremtés során végzett feladatban azt tapasztaltam, hogy a mesékben szereplő foglalkozások vonzóak és érdekesek az óvodások számára. Feltételezésem szerint a feladat végrehajtása során az óvodások fejlesztették kreativitásukat, kommunikációs és csapatmunka képességüket is. A 14 darab összegyűjtött szakma között számos fontos és hasznos szakmák szerepeltek, amelyek a gyermekek élete során hasznosnak bizonyulhatnak (rendőr, tűzoltó, pilóta stb.). Véleményem szerint ez a feladat megfelelően kiegészítheti a tanulási folyamatukat, és elősegítheti a tanulók motiváltságát a szakmák iránt, mivel a mesék mindennapi részét képezi az életüknek, ezáltal könnyebben el tudnak képzelni adott szakmákat, amik ezekben a mesékben is fellelhetőek.

A „Kevés eszközöm van” feladat eredményeként ismét megállapítható, hogy a gyerekek számára interaktív módon való ismeretátadás elősegítheti a tudás megszerzését és felidézését. Azonban fontos felismerni, hogy bizonyos foglalkozások vagy tárgyak kapcsán hiányosságok merülhetnek fel a tudásukban, amelyek későbbi tevékenységek során kezelni kell. Az eredmények alapján az eszközökhöz 11 szakmát sikerült helyesen azonosítani,

azonban 2 tárgyat nem tudtak megnevezni, és nem tudtak hozzájuk foglalkozást társítani (varrókészlet, géz). Egy másik tárgy esetében csak a nevét tudták megmondani, de nem tudtak hozzá foglalkozást társítani (sminkecset). Az ismeretátadás folyamata során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyerekek személyes tapasztalataira és korábbi tudására, valamint az új információk kontextusba helyezésére.

A „Rejtelmes szatyor” feladatban a tapintás útján kellett felismerniük az előző feladatban felhasznált tárgyakat és összekapcsolniuk őket a megfelelő szakmákkal. A két feladat eredményeként a gyerekek képesek voltak azonosítani a szakmákhoz tartozó tárgyak mindegyikét és fordítva, ami arra utal, hogy a gyerekek megértették a foglalkozások jellemzőit és jelentőségüket. Ez a megfigyelés ismét megerősíti ebben a korai életszakaszban zajló kognitív fejlődés fontosságát, mivel a gyermekek rendkívül fogékonyak az új információk és készségek elsajátítására. Ezen eredmények alapján kijelenthető, hogy érdemes a gyermekek korai tanítása a szakmákvilágában is. Ebben a feladatban megfigyelhető volt Berghauer-Olasz (2013) által leírt jelenség, amely szerint a gyermekek számára a tudás megszerzése örömforrás lehet, amelyet gyakran játékok által tapasztalnak meg. A gyerekek örömmel telve vették tudomásul, hogy az előző feladatban hibásan vagy teljesen fel nem ismert tárgyakat most már képesek azonosítani, és képesek voltak összekapcsolni az adott szakmával.

A vizsgálat során a résztvevők sikeresen teljesítették az ismeretátadás harmadik feladatát, a „Képpárosítást”, amely során a gyerekeknek 4 különböző szakmát és hozzájuk tartozó munkaeszközöket kellett párosítaniuk képek alapján. Az öt gyermek hiba nélkül megoldotta a feladatot. Ezek az eredmények azt mutatják, hogy a vizsgált korosztályban a gyerekek már képesek azonosítani a különböző szakmákhoz tartozó munkaeszközöket akár kép alapján is.

A kimeneti eredményeket a bemeneti eredményekhez hasonló módszerrel gyűjtöttem be, vagyis sorban haladva minden résztvevő mondott egy szakmát, amit ismer. Összesen 38 különböző szakmát említettek, amelyek közül 21 darab az általam tanított új szakmák közül származott. A személyekre lebontva az eredmények a következők: az első gyermek 9 szakmát említett, amelyből 5 darab volt új számára, a második gyermek 8 szakmát sorolt fel, amiből 5 darab volt számára új, a harmadik gyermek 8 szakmát említett, amelyek közül 4 darab volt új számára, a negyedik gyermek 7 szakmát sorolt fel, amiből szintén 4 darab volt új számára, míg az ötödik gyermek 6 szakmát említett, amelyek közül 3 darab volt számára új. A vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy a gyermekek képesek voltak bővíteni

pályaismereti tudásukat a csoportfoglalkozások folyamat során. Az ismert szakmák mellett a foglalkozások hatására új szakmákat ismertek meg és képesek voltak azokkal kapcsolatosan információkat felidézni.

Én is tapasztaltam bizonyos nehézségeket a kutatásom során, hasonlóan Nastiti és Purwanta (2019) kutatásaihoz. Azt figyeltem meg, hogy a tantermi foglalkozások hatására a gyermekek aktivitása csökkent, főként az első csoportfoglalkozás végén. A gyerekek szerettek volna kimenni a szabadba, és játszani. Emellett, az is előfordult, hogy bizonyos képi anyagok nem bizonyultak kellően motiválónak a gyermekek számára, így az érdeklődésük fenntartása is nehezebb volt egyes feladatoknál. Viszont más szakirodalommal megegyezően (Barkóczi et al., 2019) érezhető volt rajtuk, hogy szociálisan érett gyermekekről van szó, ugyanis képesek voltak együttműködést kialakítani mind velem, mind csoporttársaikkal a foglalkozásokon. Emellett a szabályokhoz is alkalmazkodni tudtak, valamint a feladatokat is becsületesen megcsinálták, vagyis korukhoz képest fejlett feladattudata rendelkeznek.

Összességében elmondható, hogy a vizsgálat során 5 óvodás gyermekkel végzett 3 darab csoportfoglalkozás során összesen 21 új szakmát sikerült megtanítanom a gyerekeknek. Ez a tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen típusú foglalkozások már az óvodás korban is hatékonyan alkalmazhatók a szakmák megismertetésére és az érdeklődés felkeltésére. Ezért fontos a további strukturált csoportfoglalkozásokkal támogatni és továbbfejleszteni az ilyen típusú foglalkozásokat a kisgyermek számára, hogy minél szélesebb körben hozzáférhetővé váljanak és hozzájárulhassanak a pályaválasztási tudatosságuk fejlesztéséhez. Az adatok alapján arra lehet következtetni, hogy a strukturált csoportfoglalkozások hatékony módszert jelentenek az óvodás korosztály számára is a szakmák megismertetésére és a pályaismereti tudás bővítésére.

V. Összefoglalás

A diplomamunkámmal a pályorientációt megalapozó pályaismeret-bővítés hasznosságát, eredményességét és megvalósíthatóságát szerettem volna feltárni egy magánóvoda iskolaérett óvodásainak körében, valamint a felnőttek megítélését ezen témakör kapcsán. A diplomamunkám témájának kiválasztásában egy korábbi diplomadolgozat, a tanulmányaim és a saját szoros kapcsolatomban az óvodáskorú gyermekekkel segített.

Az iskolaérett óvodás gyermekeknél, még nem beszélhetünk konkrét pályorientációs tevékenységről, de a tudásuk megalapozásához szükséges információkat már átadhatjuk nekik az életkori sajátosságaiknak megfelelően. Ezt erősíti az a tény is, hogy a pályorientáció egy életen át tartó folyamat, így már kisgyermek kortól érdemes elkezdni foglalkozni vele. Az óvodában az egyik legjellemzőbb tanítási forma az élménypedagógia, ezzel összefüggést mutat, hogy a strukturált csoportfoglalkozás egy élmény alapú ismeretfeldolgozó folyamat. A pályaismeret-bővítő strukturált csoportfoglalkozáson végrehajtott feladatok, különösen a játékos feladatok és a szerepjátékok, lehetőséget nyújtanak az óvodáskorú gyermekeknek arra, hogy kipróbálják és megismerjék a különböző foglalkozásokat. Ezáltal az óvodások megtapasztalhatják az egyes foglalkozások jellemzőit, mint például a szükséges képességeket, az eszközök használatát és a feladatok jellegét. Emellett fontos tény, hogy a gyermekek pályaválasztására az egyik legerősebben ható tényező a közvetlen környezetük (például a család), így az ő véleményük meghatározó az óvodai pályaismeret-bővítés hatékonyságával kapcsolatban.

Ezen információkra alapozva határoztam meg a diplomadolgozatom kutatási céljait. Céljaim közé tartozott, hogy megvizsgáljam egy magánóvodában az iskolaérett óvodások körében a pályaismeret-bővítő strukturált csoportfoglalkozás hatékonyságát. Ezen kívül szerettem volna feltárni a szülők és gondviselők szempontjából az óvodai pályaismeret-bővítés megítélését. Mindezen túl arra kerestem a választ, hogy fellelhető-e különbség az óvodai pályaedukáció megítélésében azok között, akiknek van a közvetlen vagy közvetett környezetében pályaválasztás előtt álló 7-8. vagy 11-12. osztályos fiatal és akiknek nincsen.

A hipotéziseimet is ezen kutatási célok mentén határoztam meg:

Az első hipotézisem, miszerint a szülők és gondviselők többsége később vezetné be a pályorientációs foglalkozásokat a gyermekek életébe, mivel életkori sajátosságaik miatt még nem tartják a gyermekeket elég érettnek ennek a tudásnak a megalapozásához – nem

igazolódott be. Az általam használt önkitöltős kérdőív során kiderült, hogy a szülők és gondviselők nagyrésze szerint a 3 és 6 év közötti kor a legalkalmasabb elkezdni a szakmák megismertetését a gyermekekkel. Emellett támogatóan állnak az óvodai pályaismeret-bővítéshez és célravezetőnek tartják azt, amennyiben a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően van kialakítva. Ezenkívül a kérdőívet kitöltő szülők és gondviselők többsége gondolja úgy, hogy az óvodai pályaedukáció a gyermekek későbbi pályaválasztására pozitív hatást tud gyakorolni, legyen szó a 7-8. osztályos vagy a 11-12. osztályos fiatalokról. Fontos azonban megemlíteni, hogy egy kisebb csoportja ezen kitöltőknek nem ért egyet ezekkel az állításokkal, és sokkal inkább az iskolában történő pályaorientációt támogatják. Összességében elmondható, hogy a szülők és gondviselők átlagosan több, mint háromnegyede támogatóan viszonyul az óvodai pályaismeret-bővítéshez, ami azért fontos információ, mert a szakirodalom szerint a közvetlen környezet befolyásolja a gyermekek pályaválasztását a későbbi életszakaszokban.

A második hipotézisem, miszerint azok a felnőttek, akiknek pályaválasztás előtt álló fiatal van környezetükben, jobban támogatják az óvodai pályaorientáció hangsúlyosabb jelenlétét az óvodákban, mint azok, akiknek nincs ilyen fiatal a környezetükben - beigazolódott. A kérdőív eredményei alapján az állapítható meg, hogy mind azok, akiknek él, mind azok, akiknek nem él a környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek, inkább pozitívan vélekednek az óvodai pályaismeret-bővítésről, és a többség szerint 3 és 6 éves kor között ideális elkezdni a szakmák megismertetését a gyermekekkel. Ennek ellenére magasabb arányban volt támogatott az óvodáskorban való pályaedukáció azon kitöltők között, akiknek a közvetlen vagy közvetett környezetében él 7-8. vagy 11-12. osztályos gyermek, átlagosan 10,06%-kal magasabb volt a támogatók aránya. Ezenkívül volt olyan kontrollkérdés, ahol ellentmondások voltak felfedezhetőek azoknál, akiknek a környezetében nem él ilyen gyermek. Ez az eredmény kiemelkedő jelentőséggel bír, mivel rámutat arra, hogy nem csak a környezet van hatással a gyermekek pályaválasztására, hanem a pályaválasztás előtt álló gyermek is hatással van a pályaorientáció jelentőségének megítélésére a felnőttek körében.

A harmadik hipotézisem, amely szerint a strukturált csoportfoglalkozás segíteni tudja az iskolaérett óvodások pályaismeretét a magánóvodában is, tehát szükséges ezt a módszert már ennél a korosztálynál, ilyen jellegű intézményekben is alkalmazni – beigazolódott. Amennyiben az iskolaérett nagycsoportos óvodások életkori sajátosságaira alapozva készítjük el a strukturált csoportfoglalkozás tematikáját, megvalósítható és célravezető. A diósi magán óvodában megtartásra kerülő három csoportfoglalkozás alkalmával olyan

feladatokat tudtam vinni a gyermekeknek, amelyek a figyelmüket és az érdeklődésüket fenntartották, a tudásukat pedig bővíteni tudták. Fontos megjegyezni, hogy az előzetes tudás felmérés nagyon fontos feladat, ugyanis ezen korosztályban a gyermekek tudása között nagy eltérések figyelhetők meg. Szerencsére az első csoportfoglalkozás alkalmával nekem az elsődleges célom az aktuális tudásuk felmérése volt, ami a várakozásaimat felül is múlta. E tapasztalatból kiindulva a második és harmadik alkalmat már ezen tudásuknak megfelelően tudtam kialakítani. Az előzetes tudásfelmérés alkalmával az öt gyermek összesen 42 szakmát tudott felsorolni, egyénenként az ismereteik eltérőek voltak. A három csoportfoglalkozás végére 21 darab új szakmát tudtak megkülönböztetni. Ez alapján megállapítható, hogy a strukturált csoportfoglalkozások célravezetőek volt, bár kifejezetten nem pályorientációs tevékenység valósult meg (mivel életkori sajátosságaik alapján ilyenről még nem beszélhetünk), csupán a későbbi pályorientációs tevékenységek megalapozására szolgált a kutatás.

Összességében elmondható, hogy kutatási eredményeim megerősítik a szakirodalomban leírtakat, miszerint a pályorientáció egy komplex folyamat, amely az egyént egész élete során kíséri. Ennek fényében már gyermekkorban érdemes megalapozni a tudást ezen a területen, hogy a későbbi pályaválasztás vagy pályamódosítás kevésbé okozzon nehézséget. Ezen folyamat során kiemelkedő jelentőséggel bír a közvetlen környezet támogató szerepe, hiszen ők gyakorolják a legnagyobb hatást az egyén döntéseire.

„Védelmes természetünk arra készíthet bennünket, hogy állandóan "éjjeli lámpákat kapcsoljunk be" a gyermekeinknek, mert úgy gondoljuk, hogy meg kell világítanunk számukra a teret. Pedig valójában be kell vezetnünk a gyerekeket a sötétbe, hogy megtanuljanak ott önállóan is tájékozódni.”

Beau Lotto

Irodalomjegyzék

Babbie E. (2001): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest, Balassi Kiadó, 117-118p, 315-334p.

Borbély-Pecze T. B. – Fazakas I. - Juhász Á. (2019): Pályabolyongások - Pályaorientációról a Szakképzés 4.0 stratégia kapcsán. Új Pedagógiai Szemle. LXIX/7-8:95-106p.

Borbély-Pecze T. B. - Gyöngyösi K. - Juhász Á. (2022): Az életút-támogató pályaorientáció a köznevelésben. A pályaorientáció új szemlélete és a hazai helyzet **In:** Borbély-Pecze T. B. (szerk.): Pályaválasztás, pályaorientáció, pályaedukáció. ELTE Eötvös Kiadó, Magyar Pedagógiai Társaság, Wesley Könyvek, 94p.

Bryant B. K. – Zvonkovic, A. M. – Reynolds, P. (2006): Parenting in relation to child and adolescent vocational development. Journal of Vocational Behavior, LXIX /1: 149–175p.

Galló Gy. (2021): Pályaorientációs tevékenység empirikus vizsgálata a szocializáció másodlagos színterén az óvodákban, az iskolaérett korcsoport körében. Gödöllő, Regionális és Fenntartható Gazdaságtan Intézet, Humántudományi és Szakképzési Tanszék, 8p.

Hartung P. J. – Porfeli E. J. – Vondracek F. W. (2005). Child vocational development: A review and reconsideration. Journal of Vocational Behavior, LXVI/3: 385–419p.

Jármai E. M. (2013): Élménypedagógiai tapasztalatok kontaktórákon. **In:** Karlovitz J. T. – Torgyik J. (szerk.): Vzdělávání, výskum a metodológia. Zalaegerszeg, Budapesti Gazdasági Főiskola, GKZ, Szaknyelvi és Kommunikációs Intézeti osztály, 578p.

Józsa K. (2016): Kihívások és lehetőségek az óvodai fejlesztésben. Iskolakultúra. XXVI/4: 59-66p.

Kovács I. J., – Czachesz E. (2021): Mit szeretnének a szülők? Korai nyelvtanulás az óvodában. Iskolakultúra. XXXI/10: 16–37p.

Nastiti R. – Purwanta E. (2019). Introducing career to kindergarten students. Psychology, Evaluation, and Technology in Educational Research, II/1: 10-21p.

Szilágyi K. (2015): Munka-pálya tanácsadás, mint professzió. Budapest, Kollégium Kft., 227-229p, 239-244p.

Watson M. – McMahon, M. (2017): Career Exploration and Development in Childhood: Perspectives from theory, practice and research. London, New York, Routledge, 1-7p.

A foglalkozáshoz felhasznált irodalmak: Gordienko S. – Gordienko N. (2021): Foglalkozások nagy könyve – Mi leszel, ha nagy leszel? Budapest, Móra Könyvkiadó, 5-7p., 31-35p., 42-42p., 50-55p., 62-65p., 78-79p., 82-83p., 86-87p.

Pap J. – Krén-Rostási N. (2023): Új játékok, új ötletek - Nyár. Részképesség-fejlesztő játékok tematikus gyűjteménye. Novum Könyvklub Kft. 81-85p.

Foglalkozások – szerelő és kertész:
<https://learningapps.org/14739215?fbclid=IwAR0dEb1HvXKfNC1SR1IPNY3YVrEoxjji8cPA46AijD15CLG7VH2WC9IUIzc> Letöltés ideje: 2023. 01. 29.

<https://palyavolasztas.hmpedszakszolgalat.hu/wp-content/uploads/2021/04/Palyaoris-otletar.pdf> Letöltés ideje: 2023. 01. 29.

http://palyavalasztas.csmpsz.hu/wp-content/uploads/2019/01/PON-otlettar-CSMPSZ.pdf?fbclid=IwAR2_MOAUbc-kb6Pze4glAFwhoPGrMjcx3ApGtCmua7JO8pNFBS3ExxzR-kw Letöltés ideje: 2023. 01. 29.

Internetes források

Barkóczi M. – Böjtös Z. – Hamvasné B. J. – Gerencsér Z. – Gáspár J. (2019): Óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követése. Budapest, Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ, 3-4p.
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pok/Budapest/szaktanacsadoi_anyagok/Az_ovodaskoru_gyermekek_fejlodesenek_nyomon_kovetese.pdf Letöltés ideje: 2023. 01. 24.

Berghauer-Olasz E. (2013): Fejlődéslélektan I. Beregszász, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Pedagógia és Pszichológia Tanszék. <http://genius-ja.uz.ua/sites/default/files/csatolmanyok/magyar-nyelvu-oktatasi-jegyzetek-es-magyar-nyelvu-szaknyelvi-szotarok-nyerteseinek-dokumentumjai-472/fejlodeslelektanijegyzet12mb.pdf> Letöltés ideje: 2023. 01. 24.

Borsné E. (2021): Pályaorientáció az óvodában. In: Tajtiné, Gy. (szerk.): Pályaorientáció, mint pedagógiai folyamat egy projekt szemszögéből. Eger, Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, 41-53p. <https://palyavalasztas.hmpedszakszolgalat.hu/wp-content/uploads/2022/04/tanulany-web.pdf> Letöltés ideje: 2023.04.14.

Budavári-Takács I. (2011): A tanácsadási módszerek. Szent István Egyetem, Gépészmérnöki Kar.
https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/11923/2010-0019_A_tanacsadasi_modszerek.pdf?sequence=1&isAllowed=y Letöltés ideje: 2023. 03. 31.

Irén V. (2021): Életkori sajátosságok pedagógiai megközelítésben. Journal of Applied Technical and Educational Sciences. XI/1:3-27p. <https://doi.org/10.24368/jates.v11i1.232> Letöltés ideje: 2023. 01. 24.

Kenderfi M. (2011): Pályaorientáció. Szent István Egyetem, 6-14p.
<https://docplayer.hu/4067071-Palyaorientacio-dr-kenderfi-miklos.html> Letöltés ideje: 2023. 02. 12.

Kenderfi M. (2012): A pályaorientáció folyamatának korszerű értelmezése. **In:** Szilágyi K. (szerk.): A pályaorientáció szerepe a társadalmi integrációban. Budapest, „Képzésfejlesztés az összetartozásért” projekt. Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Pályatervezési és Tanárképző Intézet, 6-10p.
https://tat.kelte.hu/dstore/document/1547/Szilagyi_A_palyaorientacio_szerepe.pdf Letöltés ideje: 2023. 02. 26.

Koltói L. (2013): Pedagógiai pszichológia jegyzet óvodapedagógusoknak. Szegedi Tudományegyetem
http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Pedagogiai_pszichologia_jegyzet_vodapedagogusoknak/index.html Letöltés ideje: 2023. 01. 24.

Lengyelne Molnár T. – Tóvári J. (2001): Kutatásmódszertan. Eger, Eszterházy Károly Főiskola Médiainformatica Intézete, 53-68p. <http://publikacio.uni->

eszterhazy.hu/147/1/kutatasmodszertan_lengyel%C3%A9_t%C3%B3v%C3%A1ri.pdf

Letöltés ideje: 2023. 03. 26.

Lotto B. (2017): Láss csodát – A valóság más szemel. 304p.
<https://www.citatum.hu/idezet/126299> Letöltés ideje: 2023. 04. 15.

Mayer A. (2016): Mit kell tudni a kvantitatív és a kvalitatív kutatási módszerekről?
<https://spssabc.hu/kutatasi-modszerek/kvantitativ-es-kvalitativ-kutatasi-modszerek/>

Letöltés ideje: 2023. 03. 26.

Megyesi K. (2020): Egészséges életmódra nevelés kisgyermekkorban. Beregszász, Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Pedagógia és Pszichológia Tanszék, 17-18p.
https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/522/1/Megyesi_K_Egeszseges_letmo_dra_neveles_2020.pdf Letöltés ideje: 2023. 04. 12.

Molnár A. (2020): Az óvodáskorú gyermekek lelki egészségének életkori sajátosságai. Beregszász, Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Pedagógia és Pszichológia Tanszék, 10-14p.
https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/510/1/Molnar_A_Az_ovodaskoru_gyermek_2020.pdf Letöltés ideje: 2023. 02. 26.

Ráczné E. – Virág K. (2019): A gyermekek iskolai sikeressége és a szülői nevelés összefüggései. Szeged, Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat. <http://csmpsz.hu/wp-content/uploads/2019/07/A-gyermekek-iskolai-sikeress%C3%A9ge-%C3%A9s-a-sz%C3%BCl%C5%91i-nevel%C3%A9s-%C3%B6sszef%C3%BCgg%C3%A9sei.pdf>
Letöltés ideje: 2023.04.14.

Suhajda Cs. J. (2017): A pályaorientációs tevékenység változása és megvalósulása a köznevelésben a rendszerváltozástól napjainkig különös tekintettel az információs folyamatokra. Pécs, Pécsi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola, 10p., 23-25p., 71-77p. <https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/16401/suhajda-csilla-judit-phd-2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Letöltés ideje: 2023. 03. 19.

130/1995. (X. 26.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról
<http://www.jogiportal.hu/view/130-1995-x-26-korm-rendelet> Letöltés ideje: 2023. 01. 22.

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor> Letöltés ideje: 2023. 01. 29.

A Kormány 202/2007. (VII. 31.) rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
<https://docplayer.hu/5179315-A-kormany-202-2007-vii-31-r-e-n-d-e-l-e-t-e.html> Letöltés ideje: 2023. 01. 22.

Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/e1e72b41ed0503f4a9df846b690e462d33627641/megtekintes> Letöltés ideje: 2023. 01. 22.

Mellékletek

1. sz. melléklet: felhasznált kutatási kérdőív

Pályaismeret-bővítés az óvodáskorú gyermekek körében

Baksa Lola vagyok a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem hallgatója. Kérem az alábbi kérdőív kitöltésével, segítse munkámat! A kérdőív célja, hogy felmérje a véleményeket az óvodai pályaismeret-bővítésről. A kérdőív önkéntes és anonim. Kérem, hogy figyelmesen és a valóságnak megfelelően töltsse ki a kérdőívet, hogy hiteles adatokkal dolgozhassak. A kapott adatokat csak kutatás céljából a diplomadolgozatomhoz fogom felhasználni, a kitöltők személyazonossága mindvégig anonim marad.

A kitöltéseket nagyon szépen köszönöm!

1. 1. Az Ön neme?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Nő
 Férfi
 Egyéb

2. 2. Az Ön lakóhelye?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Főváros
 Város
 Község
 Falu
 Egyéb: _____

3. 3. Az Ön kora:

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- 18 év alatt
- 18-19 év
- 20-25 év
- 26-30 év
- 31-35 év
- 36-40 év
- 41-45 év
- 46-50 év
- 51-55 év
- 56-60 év
- 61-65 év
- 65 év felett

4. 4. Az Ön háztartásában él kiskorú gyermek?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem

5. 5. Ha igen, hány gyermekkel él egy háztartásban?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6+
- Nincs gyermekem

6. 6. Az Ön háztartásában él óvodáskorú gyermeke?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Igen

Nem

7. 7. Önnek van a környezetében pályaválasztás előtt álló gyermek? (Több válasz is megjelölhető)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

1. opció

Igen, a saját gyermeke(i)m (7-8. osztályos)

Igen, a saját gyermeke(i)m (11-12. osztályos)

Igen, a szűkebb környezetemben, pl. a családban, rokonságban, közeli barátoknál, stb. (7-8. osztályos)

Igen, a szűkebb környezetemben, pl. a családban, rokonságban, közeli barátoknál, stb. (11-12. osztályos)

Igen, a tágabb környezetemben, pl. a szomszédban, ismerősöknél, stb. (7-8. osztályos)

Igen, a tágabb környezetemben, pl. a szomszédban, ismerősöknél, stb. (11-12. osztályos)

Nincsen

8. 8. Hallott már a pályaorientáció fogalmáról?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Igen

Nem

9. 9. Ha igen, mit tud róla elmondani?

10. 10. Ön szerint igaz az az állítás, hogy a pályaorientáció egy életen át tartó folyamat?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
 Nem
 Nem tudom eldönteni

11. 11. Ön szerint mennyi időskorban érdemes elkezdni foglalkozni a pályák megismertetésével a gyermekek körében?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- 1 éves kor előtt
 1-2 éves korban
 3-4 éves korban
 5-6 éves korban
 7-8 éves korban
 9-10 éves korban
 Általános iskola felső tagozatában
 Középiskolában

12. Mennyire ért egyet a következő állításokkal? Kérem jelölje a skálán!

A számok az alábbiakat jelölik: 1 - egyáltalán nem értek egyet; 2 - inkább nem értek egyet; 3 - inkább egyetértek; 4 - teljesen egyetértek

12.1. Célravezető óvodáskorban elkezdni megismertetni a foglalkozásokat és pályákat a gyerekekkel, az életkori sajátosságaiknak megfelelően.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem értek egyet

1

2

3

4

Teljesen egyetértek

12.2. A pályaismeret-bővítést elegendő az iskolában elkezdni.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem értek egyet

1

2

3

4

5

Teljesen egyetértek

12.3. Támogatnám, ha gyermekem óvodája nagy hangsúlyt fektetne a pályák és szakmák megismertetésére.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem értek egyet

1

2

3

4

5

Teljesen egyetértek

12.4. Az óvodai pályaismeret-bővítés pozitív hatással lenne a későbbi pályaválasztásra.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem értek egyet

1

2

3

4

5

Teljesen egyetértek

12.5. Az óvodai pályaismeret-bővítés segítésé a gyerekeket az iskolaválasztásban 7-8. osztályban.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem értek egyet

1

2

3

4

5

Teljesen egyetértek

12.6. Az óvodai pályaismeret-bővítés segítésé a gyerekeket a pályaválasztásban 11-12. osztályban.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem értek egyet

1

2

3

4

5

Teljesen egyetértek

12.7. Az óvodai pályaismeret-bővítés kevésbé fontos, mivel a gyermekek még úgyszemint értenek belőle sokat.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem értek egyet

1

2

3

4

5

Teljesen egyetértek

12.8. A pályaaorientáció egy életen át tartó folyamat, így már az óvodáskorú gyermekeket is érinti.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem értek egyet

1

2

3

4

5

Teljesen egyetértek

12.9. A gyermekek számára elegendő, ha szüleik tanítják meg nekik a foglalkozásokat.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem értek egyet

1

2

3

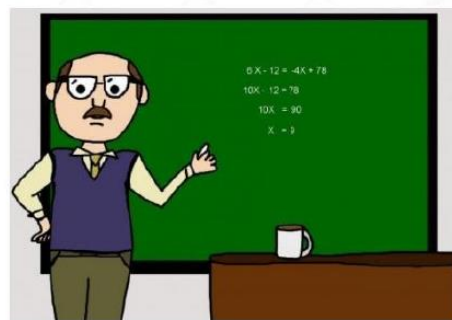
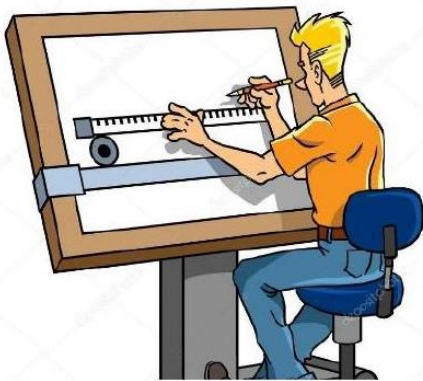
4

5

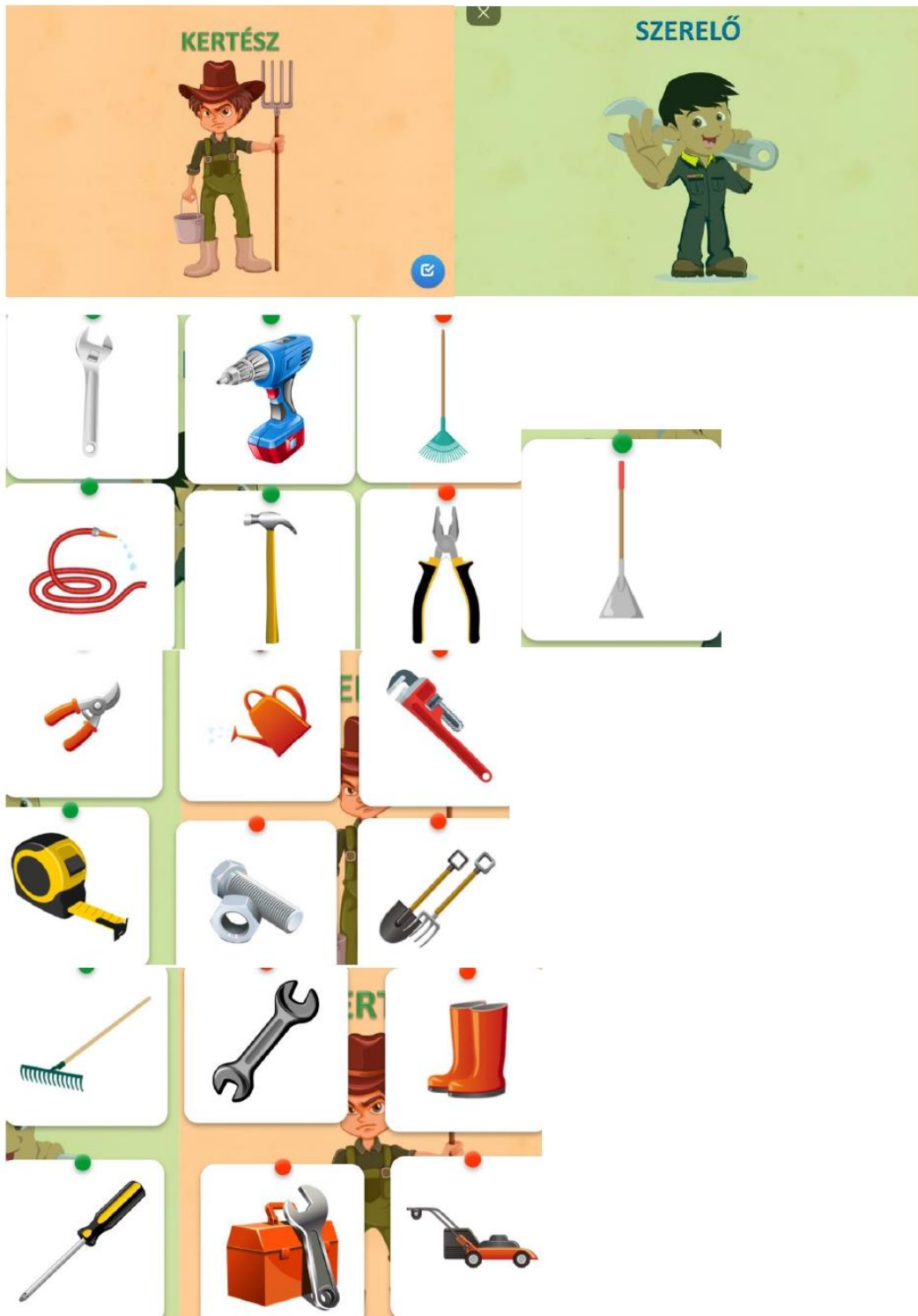
Teljesen egyetértek

Van esetleg bármi, amit a témával kapcsolatban megosztana?

2. sz. melléklet

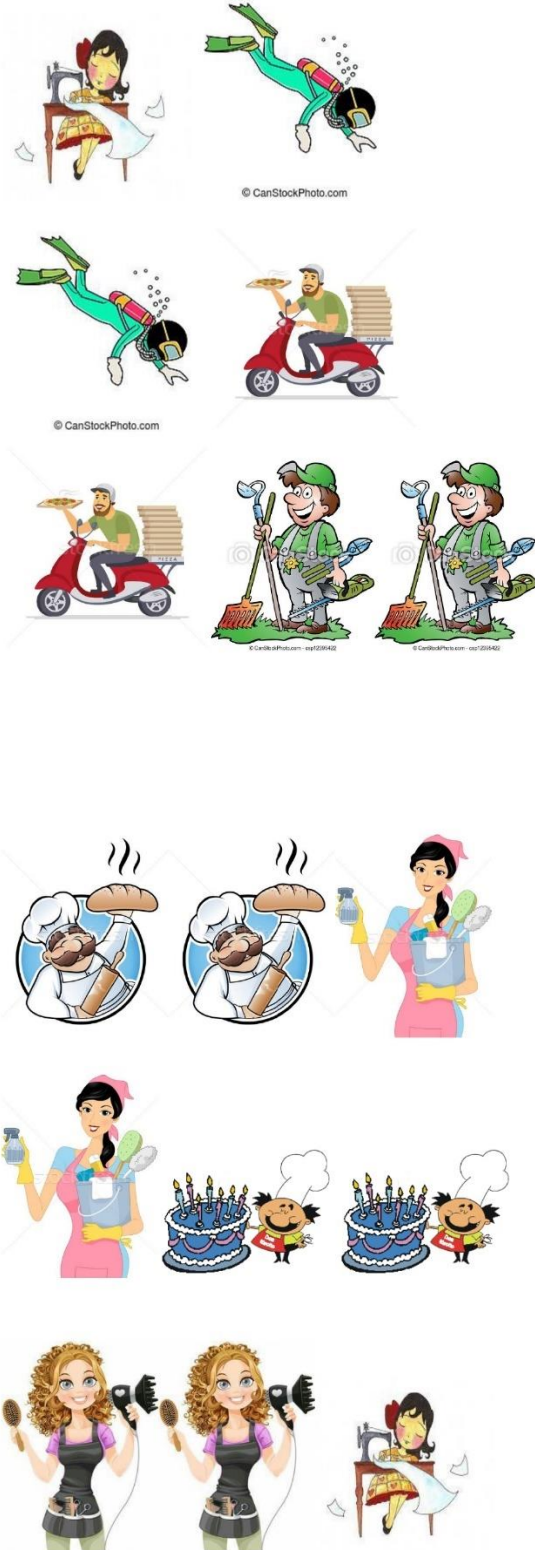

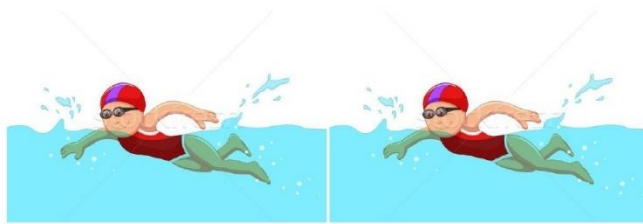
3. sz. melléklet

4. sz. melléklet

shutterstock.com · 796726168

shutterstock.com · 796726168

© CanStockPhoto.com

© CanStockPhoto.com · 240595720

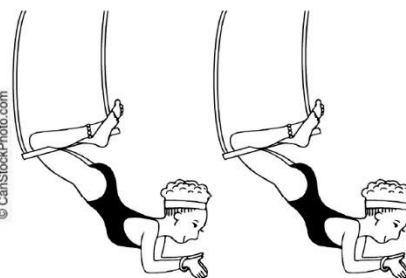
© CanStockPhoto.com · 240595720

© CanStockPhoto.com

© CanStockPhoto.com

5. sz. melléklet

Ki segíthet?

Ha elromlott valami, hová megyünk, kihez fordulunk? Felsorolunk eseteket a gyermekeknek pedig meg kell nevezniük azt a szakmát, akihez fordulhatnak.

Mondatok:

Beteg vagyok.

Elromlott az autóm.

Kenyeret szeretnék venni.

Elszakadt a ruhám.

Fáj a fogam.

Szülinapom lesz, tortát szeretnék.

Új házat szeretnék.

Hosszú a hajam.

Betörők jöttek.

Kigyulladt a ház.

Elestem, eltört a lábam.

Ki akarom festeni a házat.

Szép kertet szeretnék.

Tanulni szeretnék.

6. sz. melléklet

7. sz. melléklet

8. sz. melléklet

9. sz. melléklet: Ábrák jegyzéke

23. ábra: Kérdőív - 7. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	19
24. ábra: Kérdőív - 8. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	20
25. ábra: Kérdőív - 10. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	21
26. ábra: Kérdőív - 11. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	22
27. ábra: Kérdőív - 11. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés).....	22
28. ábra: Kérdőív - 12.1. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	24
29. ábra: Kérdőív - 12.2. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	25
30. ábra: Kérdőív - 12.2. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés).....	25
31. ábra: Kérdőív - 12.3. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	26
32. ábra: Kérdőív - 12.3. kérdés: Azon válaszadók megoszlása, akiknek háztartásában kiskorú gyermek él N=69 (Forrás: Saját szerkesztés)	27
33. ábra: Kérdőív - 12.4. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	27
34. ábra: Kérdőív - 12.4. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés).....	28
35. ábra: Kérdőív - 12.5. és 12.6. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés).....	29
36. ábra: Kérdőív - 12.7. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	30
37. ábra: Kérdőív - 12.8. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	31
38. ábra: Kérdőív - 12.8. kérdés: Azon válaszadók megoszlása, akiknek háztartásában kiskorú gyermek él N=69 (Forrás: Saját szerkesztés)	31
39. ábra: Kérdőív - 12.8. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés).....	32
40. ábra: Kérdőív - 12.9. kérdés N=116 (Forrás: Saját szerkesztés)	32

41. ábra: Kérdőív - 12.9. kérdés: Azon válaszadók megoszlása, akiknek háztartásában kiskorú gyermek él N=69 (Forrás: Saját szerkesztés)	33
42. ábra: Kérdőív - 12.9. kérdés: A válaszadók megoszlás a közvetlen vagy közvetett környezetben élő pályaválasztás előtt álló gyermekek tükrében N=116 (Forrás: Saját szerkesztés).....	33
43. ábra: "Gyűjtsünk szakmát együtt!" csoportfeladat eredménye (Forrás: Saját szerkesztés).....	36
44. ábra: Saját forrás	38
23. ábra: Saját forrás	41
24. ábra: Saját forrás	41
25. ábra: "Gyűjtsünk szakmát együtt, újra!" csoportfeladat eredménye (Forrás: Saját szerkesztés).....	42
26. ábra: Saját forrás	43

10. sz. melléklet: Strukturált csoportfoglalkozás tematika

STRUKTURÁLT CSOPORTFOGLALKOZÁS ISKOLAÉRETT ÓVODÁSKORÚAK KÖRÉBEN

Készítette: Baksa Lola Laura

A csoportfoglalkozás indokoltsága

A célcsoport megnevezése és rövid jellemzése:

A célcsoport a diósdai Balambér Óvoda 5 fős iskolaérett, nagycsoportos óvodása. A csoport tagjai jellemzően 5-6 év közötti gyermekek. Az csoport szerkezete homogén. Az óvodában magyar-angol kéttannyelvű, kis létszámú csoportok vannak. A csoportokban gyakoriak a

„különlegesebb” foglalkozások, mint például a gerinctorna, síelés, drámaóra vagy angolóra. A gyermekek nyitottak a különböző foglalkozásokra, ebből adódóan esett választásom erre az óvodára.

A csoportfoglalkozás célja:

A foglalkozás feladata a gyermekek meglévő pályaismereti tudását felmérni és bővíteni. Célja, hogy hipotézisemet - miszerint „a strukturált csoportfoglalkozás segíteni tudja az iskolaérett óvodások pályaismeretét a magánóvodában is, tehát szükséges ezt a módszert már ennél a korosztálynál, ilyen jellegű intézményekben is alkalmazni” – igazolni tudjam.

A csoportfoglalkozás keretei:

A csoportfoglalkozáson mind a 5 fő részt vesz. A foglalkozásnak a Balambér Óvoda egyik csoportterme szolgál helyszínül, ahol kényelmesen elfér az egész csoport. A székeket is körbe lehet tenni, de ha egy feladatnál más elrendezésre lenne szükség, arra is kiválóan alkalmas a terem.

A csoportfoglalkozás főbb témakörei:

A pályaismeretbővítésen belül a szűkebb környezetükből, és a tágabb ismeretségi körükből ismert pályákkal foglalkozunk. Ezenkívül számukra még ismeretlen pályák megismertetése lesz a főbb téma.

A csoportfoglalkozás időbeosztása:

A csoportfoglalkozások 2023. március 2-án, március 9-én és március 10-én kerülnek megrendezésre, mindhárom napon nagyjából 45 perc áll rendelkezésünkre. Ezt az időintervallumot rugalmasan kell kezelni, a gyermekek igényeihez igazodva. Kifejezetten szünetet nem tervezek a 45 percbe beiktatni, de ha a gyermekeknek szüksége van rá 10 perc szünetet beiktatok a 25 perc után.

A csoportfoglalkozás tematikája

Első nap: megismerni a gyermekek meglévő, szűkebb és tágabb környezetükből származó tudását

Bemutatkozás

Bemutakozom a csoportnak. Elmondom, ki vagyok, miért vagyok most itt velük. Elmondom, hogyan szólíthatnak. Ezt követően megkérek mindenkit, hogy mondja el a nevét vagy becenevét és a kedvenc állatát.

Hangulatteremtés

Gyakorlat célja: Hangulatteremtés, ráhangolódás a foglalkozásra

Eszköz: -

Munkaforma: nagycsoportos

Időkeret: 5 perc

A gyakorlat menete: A játékvezető minden gyermek fülébe súg egy állatot, amit ezután hang nélkül el kell mutogatnia a többi résztvevőnek. A gyerekeknek ki kell találni, hogy ki milyen állat bőrébe bújt. A legbátrabb kezdheti a mutogatást, s ha megvan a megfejtés, kiválasztja a jelentkezők közül, a következő szereplőt.

Instrukció: Egyesével mindenkinek súgni fogok egy állatot, amit a többieknek kell elmutogatni. Mindenki figyeljen a másokra! A mutogatónak nem szabad hangot kiadnia!

Célmeghatározás

Az elkövetkezendő három napban a pályákkal, foglalkozásokkal, munkákkal ismerkedünk meg gyakorlati feladatokon keresztül. Fontos megismernetek a minél több szakmát, hogy a későbbi iskola és pályaválasztás már könnyebben menjen.

Szabályalkotás

Gyakorlat célja: Csoportszabályok megalkotása. Annak tudatosítása, hogy a szabályok biztonságot és kapaszkodót nyújtanak számunkra.

Eszköz: Csomagolópapír, filc, rögzítőeszköz (cellux vagy blu-tack)

Munkaforma: nagycsoportos

Időtartam: 5 perc

A gyakorlat menete: Megkérem a résztvevőket, hogy gyűjtsünk össze minden olyan lehetséges szabályt, ami szerintünk szükséges ahhoz, hogy jól érezzük magunkat, a legrosszabbakat elkerüljük és hatékonyan tudjunk együtt dolgozni a csoportban. A csoportvezető felírja az ötleteket egy csomagolópapírra. Megkérem a résztvevőket, ha egyetértenek ezekkel a szabályokkal, rajzolják fel az óvodai jelüket a csomagolópapír aljára. Az elkészült posztert mindhárom foglalkozás alkalmával jól látható helyre kitűzőm.

Instrukció: Szedjük össze közösen, hogy mik legyenek a szabályok a csoportban. Például: meghallgatjuk egymást, nem csúfoljuk egymást stb. Ezeket felírom a papírra és mindenkinek, aki rárajzolja a jelét, kötelezően be kell tartania!

Ismeretátadás

Gyűjtsünk szakmákat együtt!

Gyakorlat célja: Felmérni a gyermekek egyéni és közös tudását a munkavilágáról

Eszköz: Csomagolópapír, filc

Munkaforma: nagycsoportos

Időtartam: 10 perc

A gyakorlat menete: Először tisztázzuk a szakma jelentését közösen. Ezt követően a gyerekeket körbe ültem és megkérem őket, hogy közösen gyűjtsünk össze annyi szakmát, munkát, amennyit csak tudunk. Ezeket folyamatosan írom egy nagyméretű lapra.

Instrukció: Kérlek titeket, gyűjtsünk össze minél több foglalkozást, munkát, amit ismerünk! Mondhatjátok anyukátok, apukátok, szomszédok stb. munkáját. Én pedig felírom mindegyiket a papírunkra.

Kép kirakó

Gyakorlat célja: Pályaismeret-bővítés, együttműködés erősítés

Eszköz: 6 darab szakmát ábrázoló kép (2. sz. melléklet)

Munkaforma: kiscsoportos

Időtartam: 5 perc

A gyakorlat menete: Az előre szétvágott képeket borítékban kapják meg a gyerekek és egyénenként kell 1-1- képet kirakniuk. Ezután közösen megbeszéljük az adott foglalkozás jellemzőit, és összegyűjtünk mindent, amit tudnak róla.

Instrukció: Most ki fogok osztani mindenkinek egy borítékot, amiben egy kirakós van. Próbáljátok meg kirakni, utána közösen megbeszéljük mit tudunk arról, ami a képen szerepel.

Ki mit használ?

Gyakorlat célja: Pályaismeret-bővítés

Eszköz:

<https://learningapps.org/14739215?fbclid=IwAR0dEb1HvXKfNC1SR1IPNY3YVrEoxjjj8cPA46AiJd15CLG7VH2WC9IUz> (3. sz. melléklet), tablet, internetkapcsolat

Munkaforma: nagycsoportos

Időtartam: 10 perc

A gyakorlat menete: A gyermekek továbbra is körben ülnek. Egy tablet segítségével két szakmában használt eszközöket kell párosítani a jó szakmával. A két szakma a szerelő és a kertész. Megkérem őket, hogy sorban haladva mindenki az adott eszközt párosítsa a megfelelő szakmához.

Instrukció: A következő feladatnál sorban haladunk. A soron következő gyerek húzza a tableten megjelenő munkaeszközt ahhoz a szakmához, amelynél használják azt. Ezt követően adja át a következő gyerekeknek.

Személyes hozam

Gyakorlat célja: a foglalkozás összefoglalása, tapasztalatok átbeszélése

Eszköz: -

Munkaforma: egyéni

Idő: 5 perc

Feladat: Megkérek mindenkit, hogy mondja el, hogy érezte ma magát, mi szeretne lenni, ha nagy lesz.

Következő alkalom előkészítése

Idő: 5 perc

A mai alkalommal az állatok már ismert szakmákról, pályákról és munkákról beszélgettünk. A következő alkalommal az olyan munkákkal fogunk megismerkedni, amiket nem biztos, hogy mindenki ismer közületek. Ezeket szintén játékos úton, gyakorlati feladatok mentén fogjuk megismerni. Emellett kérlek titeket, hogy a következő alkalomig figyeljék meg milyen szakmákkal találkoztok a mindennapjaik során.

Második nap: A gyermekek számára ismert foglalkozások felelevenítése és kevésbé ismert szakmák, pályák, foglalkozások megismerése

Hangulatteremtés

Gyakorlat célja: a foglalkozás elején a résztvevők feszültségének oldása, ráhangolódás a csoportfoglalkozásra

Eszköz: 21 pár memóriakártya (4. sz, melléklet)

Munkaforma: nagycsoportos

Idő: 10 perc

A gyakorlat menete: Kihelyezek az asztal közepére lefordítva memóriakártyákat. Minden kártyának egy párja van, a kártyák különböző szakmákat ábrázolnak. A kártyák az előző foglalkozáson elhangzott munkákat, valamint új, el nem hangzott munkákat ábrázolnak. A feladat minél gyorsabban, közösen megtalálni a kártyapárokat és megpróbálni megnevezni az adott foglalkozást, ami szerepel rajtuk.

Instrukció: Látjátok az előre kihelyezett és lefordított kártyákat? Mindegyiknek egy párja van. A feladat közösen megtalálni a párokat és elmondani mi szerepel rajtuk.

Célkitűzés

A mai alkalommal továbbra is pályákkal, szakmákkal, különböző munkákkal kapcsolatos feladatokat hoztam nektek. Együtt megtanuljuk ezeket a szakmákat és amit tudni lehet róluk.

Ismeretátadás

„Mi leszel, ha nagy leszel?” meseolvasás

Gyakorlat célja: A gyermekek pályaismeretének bővítése, koncentráció gyakorlása

Eszköz: Natalia és Sergey Gordienko „Foglalkozások nagy könyve” című könyve

Munkaforma: nagycsoportos

Idő: 15 perc

A gyakorlat menete: Felolvasok a csoportnak előre kijelölt részleteket a könyvből, ezt követően közösen összegyűjtjük milyen szakmákat hallottunk a mesében, mit tudunk meg róluk. Emellett az előző feladat során alkalmazott memóriakártyákat kell párosítani a könyvben aktuálisan olvasott szakmával.

Instrukció: Mesét fogok nektek olvasni. Figyeljete, hogy mennyi szakmát tudunk belőle összegyűjteni. A mese végén megbeszéljük milyen munkákat hallhattunk és mi tudunk róla. És kérlek legyetek figyelmesek, mert a mesében hallható szakmák ott lapulnak a memóriakártyák között is, úgyhogy próbáljátok megkeresni.

Amerikából jöttem

Gyakorlat célja: A gyermekek pályaismeretének bővítése, tudásmélyítése, felfrissülés a koncentrációs feladat után

Eszköz: -

Munkaforma: páros, nagycsoportos

Idő: 10 perc

A gyakorlat menete: Ketten kimennek a szobából és választanak egy mesterséget. Ezután bejönnek, s a többieknek mondják: „Amerikából jöttünk, híres mesterségünk címere: „sz..cs” (szakács). Majd elmutogatják a választott mesterségüket. Azt még elmondhatják, hogy egy vagy kettő szó a mesterség. Ha két szó, akkor a két szó első hangját árulják el, ha egy szó, akkor az első és az utolsó hangot. Ha sokáig nem sikerül kitalálni, akkor hangutánzó hangokat is adhatnak a mesterek. Aki a gondolt mesterséget kitalálja, az megy ki egy választott társsal, új mesterséget bemutatni.

Instrukció: Amerikából jöttem játékot fogunk játszani. Ki ismeri? Azok kedvéért, akik még sosem játszották elmondom mi a szabály. Ketten kimennek és kitalálnak egy mesterséget (munkát), amit el kell mutogatniuk a többieknek. Amikor kitalálták odakint, bejönnek és azt mondják: „Amerikából jöttünk, híres mesterségünk címere: „sz...cs”. Ilyenkor a mesterségek első és utolsó hangját szabad megmondani. Ez esetben az „sz...cs” a szakácsot jelenti. Ha azt találjátok ki, hogy orvos, akkor mit kell mondani? Igen, azt kell mondani: „o...s”. A többieknek ki kell találnia mi lehet a mesterség. Kik vállalkoznak elsőként?

Ki segíthet?

Gyakorlat célja: Pályaismeret-bővítés, tudás elmélyítés

Eszköz: Előre megírt állítások (5. sz. melléklet)

Munkaforma: nagycsoportos

Időtartam: 5 perc

A gyakorlat menete: Felolvasok állításokat olyan állításokat, amelyek bizonyos szakmákhoz kapcsolódnak. A gyerekek feladata, hogy megnevezzék az adott szakmát, akihez fordulhatnak az adott állításoknál.

Instrukció: Fel fogok olvasni állításokat. Figyeljete nagyon, mert minden állításnál egy szakmát kell mondanotok. Azt a szakmát kell megneveznetek, amelyik segíthet az adott esetben, amiről az állítás szól.

Személyes hozam

Gyakorlat célja: a foglalkozás összefoglalása, tapasztalatok átbeszélése

Eszköz: -

Munkaforma: egyéni

Idő: 5 perc

Feladat: Megkérek mindenkit, hogy mondja el, hogy érezte ma magát, melyik játék tetszett a legjobban és melyik foglalkozást tanulta meg a mai napon.

Következő alkalom előkészítése

Idő: 5 perc

A mai alkalommal az általatok már ismert szakmákról, pályákról és munkákról beszélgettünk, emellett új, általatok még nem ismert munkákat tanultunk meg játékos feladatokon keresztül. A következő alkalommal ezeket a szakmákat fogjuk feleleveníteni és mellé újabb szakmákat tanulunk meg. Addig is kérlek Titeket, hogy a szüleitekkel is beszélgessetek a szakmákról, meséljétek el miket tanultatok.

Harmadik nap: A gyermekek számára ismert foglalkozások felelevenítése és új szakmák, pályák, foglalkozások megismerése, megismerni az aktuális tudásukat a foglalkozás végén

Hangulatteremtés

Gyakorlat célja: a foglalkozás elején a résztvevők feszültségének oldása, ráhangolódás a csoportfoglalkozásra

Eszköz: -

Munkaforma: kiscsoportos

Idő: 10 perc

A gyakorlat menete: A gyerekeket két csapatba osztom, majd megkérem őket gyűjtsenek minél több olyan foglalkozást, amelyeket mesékből ismernek.

Instrukció: Először kialakítunk két csapatot. A csapatok feladata olyan „mesterségeket” keresni, amiket mesékben láttatok.

Célkitűzés

A mai alkalommal továbbra is pályákkal, szakmákkal, különböző munkákkal kapcsolatos feladatokat hoztam nektek. Együtt megtanuljuk ezeket a szakmákat, és amit tudni lehet róluk. A játékok végén megnézzük mennyivel több szakmát tudtok felsorolni, mint az első alkalommal.

Ismeretátadás

Kevés eszközöm van

Gyakorlat célja: A gyermekek pályaismeretének bővítése

Eszköz: 14 különböző munkaeszközök (fakanál, hajszáritó, tűzoltókészülék stb.)

Munkaforma: páros

Idő: 10 perc

A gyakorlat menete: Kihelyezek különböző munkaeszközöket (fakanál, hajszáritó, tűzoltókészülék stb.), amelyeket más-más szakmákban használnak. A gyerekek feladata, hogy egy valaki kimenjen és válasszon egy eszközt. A többieknek ki kell találnia melyik szakmában használják ezt az eszközt. Ha kitalálta, ő választ eszközt és a többieknek kell kitalálnia.

Instrukció: Látjátok ezeket az eszközöket? Mindegyiket használják valamilyen szakmában. A feladat, hogy valakinek ki kell jönnie és választania kell egy eszközt, a többieknek pedig ki kell találnia melyik szakmában használhatják ezt. Akinek sikerült kitalálni az választhatja a következő tárgyat.

Rejtelmes szatyor

Gyakorlat célja: A gyermekek pályaismeretének bővítése, tudásuk elmélyítése

Eszköz: szatyor, terítő, különböző munkaeszközök (fakanál, hajszáritó, tűzoltókészülék stb.)

Munkaforma: nagycsoportos

Idő: 10 perc

A gyakorlat menete: Egy szatyorba elhelyezem az előző feladatnál használt eszközöket. A szatyrot letakarjuk egy terítővel. A gyermekek egyesével odajönnek, bedugják a kezüket a szatyorba, majd megfognak egy tárgyat. Ki kell találniuk mi van a kezükben és kihasználja azt a munkaeszközt.

Instrukció: Ez egy rejtelmes szatyor. A játék lényege, hogy mindenki egyesével kijön, belenyúl és megtapogat egy tárgyat. Nem szabad lesni! Ezt követően ki kell találni mi az, és kik használják ezt?

Képpárosítás

Gyakorlat célja: A gyermekek pályaismeretének bővítése, tudásuk elmélyítése

Eszköz: Feladatlap (7. sz. melléklet), színes tollak

Munkaforma: egyéni

Idő: 5 perc

A gyakorlat menete: Kiosztom a feladatlapokat és a ceruzákat. Minden résztvevő megkapja a mellékletben található feladatlapot. Össze kell kötniük a szakmákhoz tartozó 2-2 munkaeszközt.

Instrukció: Mindenki kapni fog egy feladatlapot. A feladatlapon szerepelnek szakmák, kérlek kössetek mindegyik szakmához két tárgyat, amit használnak hozzá. A végén együtt megnézzük mi a helyes megoldás.

Gyűjtsünk szakmát együtt, újra!

Gyakorlat célja: Megmérni a gyerekek aktuális pályaismeretét

Eszköz: csomagolópapír, toll

Munkaforma: egyéni, nagycsoportos

Idő: 10 perc

A gyakorlat menete: Körbe ültetem a gyerekeket, majd megkérem őket, hogy sorolják fel milyen szakmákat, pályákat, munkákat ismernek. A középre kihelyezett nagyméretű lapra minden választ felírok, közben megbeszéljük mennyi mindent tanultak, összefoglaljuk a tudást, amit a három alkalom alatt megtanultak.

Instrukció: Emlékeztek mennyi szakmát, mesterséget tudtatok felsorolni az első alkalommal, amikor nálatok jártam? Kérlek titeket szedjük össze újra mindazt, amit tudtok. Mindenki mondjon olyan szakmákat, foglalkozásokat, amiket már ismer. Én pedig újra felírom őket a lapunkra és megnézzük közösen, hogy milyen ügyesek voltatok.

Személyes hozam

Gyakorlat célja: visszajelzés adása, és visszajelzés kapása

Eszköz: Feladatlap (8. sz. melléklet), színes tollak

Munkaforma: egyéni

Idő: 5 perc

A gyakorlat menete: Megkérek mindenkit, hogy a kiosztott papíron karikázzák be mennyire érezték jól magukat a három foglalkozás alkalmával, majd szóban mondják el miért az adott smiley-t karikázták. Ezt követően én is visszajelzést adok a munkájukról.

Instrukció: Elértünk az utolsó feladathoz. Kérlek karikázzátok be azt a fejecskét, ami kifejezi a hangulatotokat, ha visszagondoltak erre a három alkalomra, amikor közösen játszottunk. Utána szóban is mondjátok el miért azt választottátok.

Lezárás

Megköszönöm a közös munkát, és elmondom nekik milyen ügyesek voltak a csoportfoglalkozások alatt.

Függelék

1. sz. függelék: Eredetiség és szellemi tulajdonkezelési nyilatkozat

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakedolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: BAKSA LOLA LAURA
A Hallgató Neptun kódja: B7PMRK
A dolgozat címe: KÜLÖNBÖZŐ PERSPEKTIVÁK AZ ÓVODAI MŰVELŐSÉG BŐVÍTÉSÉRŐL:
EGY KAGYANÓVODA EMPÍRIKUS VIZSGÁLATA AZ ISKOLAÉRETŐ ÓVODÁS KORÚ
GYEREKEK KÖRÉBEN
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: HUMANITUDOMÁNYI ÉS SZAKKÉPZÉSI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakedolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

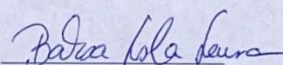
Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitóri rendszerébe.

Kelt: 2023 év 05 hó 01 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

2. sz. függelék: Konzultációs nyilatkozat

**KONZULTÁCIÓS
NYILATKOZAT**

A BAKSA LOLA LAURA (név) (hallgató Neptun azonosítója: B7PMRK)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakedolgozatot/diplomadolgozatot/portfólió¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakedolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre
javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: 2023 év 05 hó 01 nap

Visszatért Andri

Belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

3. sz. függelék: A diplomadolgozat tartalmi kivonata

A DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Különböző perspektívák az óvodai pályaismeret-bővítésről: Egy magánóvoda empirikus vizsgálata az iskolaérett óvodáskorú gyerekek körében

Baksa Lola Laura

Emberi erőforrás tanácsadó, mesterképzés, levelező tagozat

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Belső témavezető: Visztenvelt Andrea, egyetemi adjunktus, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Az egész életen át tartó pályaaorientáció folyamatának elősegítése érdekében már az óvodáskorú gyermekek számára is lényeges az életkoruknak megfelelő információk átadása.

A kutatásom célja az volt, hogy megvizsgáljam az iskolaérett magánóvodások körében a pályaismeret-bővítő strukturált csoportfoglalkozás hatékonyságát, valamint feltárjam a szülők és gondviselők véleményét a témával kapcsolatban. Ezenkívül, hogy van-e különbség az óvodai pályaismeret-bővítés megítélésében azok között, akiknek van a környezetükben pályaválasztás előtt álló fiatalokkal, és akiknek nincs.

Egy online kérdőív segítségével 116 fő véleményét vizsgáltam meg, beleértve a szülőket, gondviselőket és azokat a felnőtteket is, akiknek nincs pályaválasztás előtt álló gyermekük. A pályaismeret-bővítés hatékonyságát pedig egy három alkalmas strukturált csoportfoglalkozás során mértem meg.

A kutatás eredményei szerint a szülők és gondviselők támogatják az óvodai pályaismeret-bővítést, ha az a gyerekek életkorának megfelelően történik, és a többségük szerint a pályák megismertetését 3 és 6 éves kor között kell elkezdni. Az eredmények azt is mutatják, hogy az ismeretségi körben lévő pályaválasztás előtt álló gyerekek pozitív hatással vannak az óvodai pályaaorientáció megítélésére, és hogy a strukturált csoportfoglalkozás módszere hatékonyan fejleszti az iskolaérett óvodások pályaismeretét. A kutatásban részt vevő gyerekek 21 új szakmát tudtak megkülönböztetni a három csoportfoglalkozás végére.

Az eredmények alapján azt javaslom, hogy az óvodai oktatás keretein belül érdemes több lehetőséget biztosítani a pályaaorientációhoz szükséges pályaismeret-bővítésre ezzel segítve a későbbi pályaválasztást. A kérdőív eredményei alapján ezt a szülők és gondviselők is támogatják.